

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1-70

Za pošlj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrstna (72mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 „
za trikrat . . . . . 9 „
za več ko trikrat . . . . . 8 „
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
à 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Jugoslovanski minister.

Bobnanje po liberalnih listih je utihnilo. Naj nam bode dovoljeno, da sedaj mi rečemo resno besedo. Ne da bi polemizirali z liberalnimi listi, to bi bilo smešno, kajti še nikdar se ni na bolj smešen način kompromitirala dobra stvar, kakor v tem slučaju v kranjskih glasilih slovenskih liberalcev. In kdo je vse to uprizoril? Neposredno brez dvoma žid Penišek, dunajski poročevalec »Slovenskega Naroda«, akoravno utegne ta ravnotako tajiti svoj udeležbo, kakor izvestni piccolo med dvornimi svetniki. Kdor količaj pozna razmere — in mi smo se o njih natančno poučili — mora biti popolnoma na jasnem, da je cela ta žurnalistiška kampanja imela svoj prvi vir pri ravnokar navedenem dvornem svetniku upravnega sodišča. Vprašati moramo, kaki nagibi, da so tega gospoda vodili. Za tako neumnega ga nimamo, da bi mogli misliti, da je on v resnici sebe smatral za mogočega na ministrskem sedežu kot zastopnika vseh Jugoslovancev. On sam najboljši ve, da živa zaupanje le prav pičlega števila jugoslovanskih poslancev in da mu osobito manjka zaupanja ogromne večine slovenskih poslancev. Na drugi strani dobro ve, da tudi vlada nima nobenega povišja biti njemu posebno prijazna, — ker ga ima itak v rokah. V podučenih krogih je namreč dobro znano, da je kazenska preiskava, ki se je vršila pri okrožnem sodišču v Ljubnem proti g. dvornemu svetniku zaradi hudodelstva oskrumbe, stala jako nevarno za obtoženca in sicer tako, da je pretila najbližja nevarnost, da državni pravdnik dvigne obtožbo proti dvornemu svetniku. Toda v odločilnem trenutku je prišel migljaj »od zgoraj« in vsled tega se je kazenska preiskava ustavila. Oseba, kateri je justična uprava izkazala tako uslugo, je gotovo enkrat za vselej vsaki vladi neškodljiva in jej naravnost vsužnjena. Kakšne namene je torej dvorni svetnik Ploj moral imeti s svojo žurnalistično kampanjo, katere sam ni mogel smatrati kot resne. Očividno je bil edini namen sebe v javnosti koliko rehabilitirati s tem, da razni listi nekaj časa prinašajo njegovo častljivo ime kot naslov ministrskega kandidata. Ali pa ni naravnost nečuvstvo, da si posamezne politične osebe iz takih zgolj osebnih namenov drznejo kompromitirati politične interese južnih Slovanov?

Konstatujemo pa danes lahko kot zgodovinsko dejstvo, da je bila doba, ko ni bilo tako nemogoče, da bi bil Ploj postal minister, vsaj on sam je to smatral kot zelo mogoče, in to je bilo ravno v isti dobi, ko je grof Bylandt sestavljal podrobnosti volivne preosnove, decembra in januarja 1905/6. Na podlagi raznih objektivnih momentov mi danes lahko trdimo in pribijemo, da je bil Ploj kot zastopnik koro-

skih Slovencev pri sestavi volivne reforme ravno radi tega tako popustljiv, ker je upal, da se tem potom naredi mogočega, da bi zasedel ministrski stolec poleg nemškonalionalnih parlamentarcev, kajti čudno je bilo to, ker je danes po lastnih priznanjih dvornega svetnika Ploja dokazano, namreč, da je grof Bylandt pred Božičem 1905 izrekel svojo trdno voljo, dati koroškim Slovincem dva mandata, da je potem januarja meseca Gautsch pričel svojo prvo akcijo za parlamentariziranje svojega kabineta v svrhu osiguranja volivne reforme in da se je ravno v tej dobi izgubil drugi koroški mandat glede katerega se je edino le Ploj pogajal in sicer kakor trdi ves čas in neprestano pogajal z grofom Bylandtom. Ti objektivni momenti so taki, da si vsak lahko napravi svojo sodbo.

Toda pustimo g. dvornega svetnika in povrtno se k stvari sami, to je le vprašanju zastopa Jugoslovancev v ministrstvu. V naših mislih je sedanjí moment najneugodnejši za uresničenje take ideje. Resnično je, da mora vsaka parlamentarna stranka dobiti zastop v kronskem svetu, toda tak zastop mora izhajati popolnoma neprisiljeno iz političnega položaja. Trenotni politični položaj pa ni taki misli na nobeno stran ugoden. Po krivdi ustanovitelj »Jugoslovanske zveze« se je onemogočil za leta večji jugoslovanski klub in vendar bi le večji jugoslovanski klub zamogel biti podlaga za jugoslovansko ministrstvo. To je eno. Na drugi strani pa je treba vedno uvaževati, da je stranka, ki pošlje svojega zastopnika v vlado, tudi vezana, vlado podpirati, treba je potem votirati zelo nepopularne vladine predloge, skratka: jugoslovanska delegacija bi utegnla priti v takem slučaju v zelo neprijeten in nevzdržljiv položaj. Kakor stvari stojijo, je najboljši, ako jugoslovanski poslanci obdržijo za enkrat svojo svobodo. Osobito to priporočamo »Slovenskemu klubu« — radi »Jugoslovanske zveze« se itak ne ogrevamo, ona naj stori, kar sama smatra za dobro. Od naših poslancev, t. j. od poslancev »Slovenskega kluba« pa zahtevamo, da z možko odločnostjo varujejo duševne in gnotne koristi slovenskega ljudstva in da se kolikor mogoče varujejo za trenutne navidezne uspehe žrtvovati tudi le najmanjši košček interesov slovenskega ljudstva. Za nas je sedanja faza »jugoslovanskega ministrstva« končana in gotovo, o tem smo uverjeni, tudi za »Slovenski klub«.

Glasovi iz Istre.

Omenili smo že nekatere obžalovanja vredne pojave v Istri, a reči moramo, da nasprotstva vedno bolj rastejo, ker se liberalizem širi vedno bolj in izziva k odporu tudi dobromislečne rodoljube, ki so doslej zaradi same sloge igrali vedno vlogo pomirjevalcev.

V krški škofiji na otokih se lepo razvija katoliška misel. Ljudstvo in svečenstvo se je oprijelo z veliko vnemo skupnega složnega dela za gospodarsko in moralno korist naroda in uspehi kažejo, koliko se da doseči z združeno močjo, ki je ne zastruplja razjedajoči duh nizkega liberalstva. Iz Trsta pa se po Istri širi nasproten duh, in s tem se dela na vedno večji razdor. Ona takozvana narodna demokratična organizacija, ki se bori proti socialni demokraciji, ima istotako tudi geslo »boj proti klerikalizmu«. Čujemo, da hočejo to organizacijo iz Trsta razširiti naprej v Pulj. In sicer se je v Trstu govorilo, da pojdeti v nedeljo, 29. t. m. v Pulj dr. Rybař in dr. Josip Mandić, da tam ustanovita filialko tržaške organizacije Z neprijaznim očesom opazujejo razvoj v krški škofiji in boje se, da ne bi tam mošnji duh prevladal tudi po Istri. Zato hite, da vstvarijo s svojo narodno demokracijo oviro, ki bi zabranila osnovevanje krščansko-socialne stranke. Da socialne demokracije ne bodo trajno zadržali, je jasno, kajti samo s trdno in jasno stanovsko delavsko organizacijo se da zajezi socialnodemokratska povodenj. Dobili bodo ljudi v svoj tabor, ki pa bodo vedno pogrešali prave socialne organizacije. Kajti samo narodnost je dandanes za ljudstvo premalo, zlasti tam, kjer so izkušnje za mednarodno ali protinardno stranko tako hude. A zabil se bo klin, ki bo oviral razširjenje kršč.-socialne misli. Reklji bodo, da vere ne bodo napadali in da o njej niti ne govorijo, a kako se vrši v dejanju, o tem glasno kriče Rimanje. Razširili bodo tako mržnjo proti katoliški misli, da bo butila na dan kakor v Rimanjih v najostrejši obliki.

Žalostno je, da se od poklicanih mož tu ne stori nič. Ali gospod Spinčič ne čuti nobene odgovornosti za take razmere? »Naša Sloga« je polna njegovih raznih vsemogočih predlogov in upitov. Dobro je to, ali samo zunanja stvar, s katero se dela reklama za osebo. Kar doseže, je dobro, a mi sodimo, da bi bila dolžnost moža, ki je prevzel odgovornost polno nalogo ljudskega zastopnika, da varuje svojo domovino pred pogubnimi vplivi, ki nas bodo prej ali slej dovedli do odkritega boja in nasprotja.

Mi vemo, da ti gospodje z globokim preziranjem gledajo na nas. Odtujili so se ljudstvu in so narodnjaki le v teoriji, ne da bi se poznali pošteno krščansko dušo izmučenega, bednega istrskega seljaka trpina. Fino običlen gospod s cilindrom na glavi, v glacerokavicah s sladkim, vedno enako brezizraznim smehljajem na licu, ki od osebe do osebe na plesnih veseljah hodi s prijaznimi, brezpomembnimi besedami in s pokloni visokega gospoda, ki se je ponižal med srednje sloje, da si ohrani njih naklonjenost — to ni podoba, ki bi se v srce vtisnila ubogemu seljaku! . . .

Če pomislimo, kaj se vse pri nas govori in razširja proti Slovenski Ljudski Stranki in proti možem, ki ji stoje na čelu, bi tudi mi radi pomohli pero v strup in bi enkrat od politične, moralne in intelektualne strani prišli one ljudi, ki se drznejo v blato vlačiti može, ki stoje visoko v vsakem pogledu! Mislimo, da nas razume, na kogar leti!

Spinčič je včasih izdajal opatijski »Narodni List«, v katerem se je branil. Pa stvar je šla slabo od rok, in list je ponehal. Danes niti tako daleč ne bi bil več, in zavest med Istrani, zlasti med duhovščino, je toliko napredovala, da se več ne zadovoljimo z vsem, kar se nam pove.

Mi tudi proti ljudstvu ne moremo več izhajati v dosedanjih razmerah. V času splošne in enake volivne pravice hočejo ljudje natančno poznati svojega poslanca. In mučno je, ako ljudstvo vprašuje glede poslanca Mandića, kak svečenik je to, ki ne mašuje? V tržaški organizaciji, to vemo, imajo glede tega druge pojme. A v Istri je drugače, in ljudstvo gleda vedno z bistrejšimi očmi!

Kongres framasonov v Parizu.

(Poročilo »Slovincu«.)

(Atera Angagneur. — Civilne pobožnosti. — Veliki mojster Laferre.)

23. t. m. se je zaključil v Parizu kongres, ali kakor framasoni sami pravijo, konvent lož. Seveda, njim ni treba pravih kongresov, ker delajo natiem in tajno in javne kontrole nečejo, ki bi njihovi stvari škodovala. Zato se o njihovih konventih izve le toliko, kolikor sami objavijo v svojih listih. Take objave imajo v prvi vrsti namen pritistiti ali vplivati na vlado in smer njene politike, bodisi naznotraj bodisi nazunaj.

Topot se je framasonki konvent bavi v prvi vrsti z vprašanjem Angagneur. Angagneur je guverner na Madagaskarju, član framasonske osrednje lože »Grand Orient« in je bil svoičas kot župan lyonski tudi socialistični poslanec. Zdaj je na Madagaskarju dosledno po novi ločitveni postavi zaprl katoliške in protestantske misijske šole in namerava še misionarje zapoditi. Ko je preganjal katoličane, ni nihče niti z mezinem zganil, ko se je pa protestantov lotil, je stvar postala resnejša. »Temps«, ki je v rokah protestantov, obenem pa večkrat nekako poloficiozno glasilo vlade, se je za misionarje zavzel. Člani vladnega bloka so Augagneuru preganjanje kalvinističnih misionarjev zelo zamerili, kajti oni smatrajo kalvinstvo že za neko višjo, laizirano religijo. Konvent pa je zavzel zelo čudno stališče v tem vprašanju. Izjavil je, da se po členu 10. framasonskih statutov mora spoštovati svoboda vesti za vsa versva enako, da treba torej z vsem enako slabo

LISTEK.

Slovenska umetnost.

(Poroča Iz. Cankar na vsedijaškem slovensko-hrvaškem shodu v Zagrebu.)

Predno izpregovorim o slovenskem slovstvu, dovolite, da označim razmerje poezije do človeštva sploh; do najnovejšega časa sem namreč jaz — in morda še kdo drugi z menoj — mislil, da je v daljni bodočnosti ne le slovenski poeziji, ampak vsaki poeziji zapisana — smrt.

Če listamo zgodovino slovstva, naletimo na čuden pojav: Umetniška moč človeštva splošno pada. Nekdaj je živel Homer, živeli so bardi, živeli so guslarji. Danes je umrla junaška in lirski pesem, umrla pravljica in pripovedka, umrla basen in legenda, toda ne le umrla, ampak gine nam dannadan bolj iz spomina in le stari ljudje se še spominjajo njenih grobov. Namesto tihega naroda-pesnika je nastopila kričava četa literatov, ki piše verze in romane. Toda najboljši izmed njih so hodili k narodu-pesniku v šolo, najboljši izmed njih so posnemali tihi in veličastni mir narodne poezije in so postali klasiki, a pravi narodni pesnik, to je mojster-umetnik, ni postal nihče. In tako bi slepi oči Homer, če bi še enkrat prišel na svet in bi poslušal vse naše moderne pesmi, zazdehal, mirno spravil raztrgano Iliado in Odisejo v žep in se vrnil v Olimp tmoglavno prepevat bogovam staro Ahilovo slavo.

Ustvarjajoča umetniška sila v narodu torej peša, a kje je vzrok temu?

Nekateri pravijo, da je umetno slovstvo izpodrinilo in onemogočilo narodno. Toda to bo komaj res. Gotovo je, da ni ljudstvo povprečno do najnovejšega časa ničesar bralo in vendar je narodna pesem že zdavnaj zamrla. Vrhutega ljudstvo velike večine sedanjega slovstva ne razume, vsled česar se moderna leposlovna literatura ni mogla vkoreniniti med ljudstvom in še manj torej izpodriniti narodno poezijo.

Drugi trdijo, da so temu krivi sedanje socialne razmere. Če pojem nekoliko razširimo ter rečemo kulturne razmere sploh in razumemo pod tem zlasti velikanski umski napredek od davnine do današnjih dni, tedaj se mi zdi, da tej misli lahko pritrdimo, in psihologija nas uči isto.

Organ umetnika je namreč fantazija. Kar so potapljaču močna široka prsa, to je umetniku živa, gibčna domišljija. In fantazija ne ljubi jasnih, določnih oblik, ona izgotavlja vse samo napol in deli v mraku in polmeti. Zato ljubijo pesniki »srebrni lune svit« in »kraški teran«. In um? Um ravno nasprotno. Kdor dela znanstveno, mora paziti, da vedno brzda svojo domišljijo in da so mu misli jasne in nemotene. Zato vidimo, da pesniki niso znanstveniki in znanstveniki ne pesniki: Kjer dela predvsem fantazija, tam ni znanosti, in kjer predvsem um, tam ni umetnosti.

In zdaj si mislimo Homerjeve čase! Kolikor stvari, toliko ugank in — vede v pravem pomenu besede ni bilo. Glej pesniku neskončno polje, glej fantaziji neomejena pot. Ko bi

bil Homer takrat imel teleskop, bi morda bil postal Newton, in ko bi poznal spektralno analizo, bi mu bilo solnce sestavina kemičnih prvin. Tako pa je dvignil stare roke pred zarjelo zarjo, in ko je čutil prvi poljub solca na uvelim licu in na mrtvih očeh, je zapel himno Heliju!

Danes je pa drugi čas. Vse tiste uganke v narodi, ki so prej tako mogočno gibale človeško domišljijo, so rešene, rešene ne le za inteligenco, ampak tudi za ljudstvo in fantazijo se polje dannadan bolj omejuje. Um se jasni in um je trd in sovraži poezijo. Potem je pa tudi pomniti da pesnik poje, kot mu narekuje trenutek intuicije, brez refleksije in razglabljanja. V takih trenutkih so nastali psalmi, ko je kralj in poet samo čutil božjo mogočnost in svojo ničevost. In danes — danes bi bili psalmi nemogoči. Religiozno vprašanje, ki je vendar vprašanje vseh vprašanih, stoji pred vsakim človekom in vernemu je treba vse sile in močne volje, da se ubrani duha skepse, ki ga je ves svet poln, prepoln, nevarnemu pa vse sile in močne volje, da se dvigne do vernosti — zato danes težko, da bi tudi David psalme pel.

Dejal bi torej človek, da se bo razvoj vršil sledeče: Človeštvo intelektualno napreduje, umetniška moč mu peša. Čoveštvo bo intelektualno vedno bolj napredovalo, vprašani bo vedno več in več in se bodo vedno bolj popularizirala — in poezija doživi svojo po razvoju opravičeno starost in potem opravičeno umrje. Kajti, če se vprašamo, kateri obeh sester gre prednost, se moramo gotovo odločiti za znanost, ki ima čisto umski značaj in je torej specifično človeška, torej popolnejša. In popol-

nost zmaga. Zato je modri, stari Platon imel tudi s tega stališča prav, ko je krogin-krog meja svoje države popolnosti nabil tablice z napisom: »Poetom vhod strogo prepovedan.« Po razvoju opravičeno. Pithecanthropus bi postal najprej Homer in čez tisočletja Kant in bi ne videl več »očeta solca in matere lune, sester zvezdic in brata morja«, ampak samo gumb na suknji svojega učenca in bi premišljeval, kako naj spravi v sklad »čisti in praktični« razum.

Ta razvoj je tu in se posebno pri nas katoliških Slovincih brdko občuti, a vprašanje je, ali je dober in zdrav. In to je rešitev ugank: Ta razvoj ni zdrav. Sama poezija upijani in sama znanost otopi. Kdor bi negiral v človeku čut za poezijo, greši, ker ne pozna človeške nature, ki je umska in čutna, in kdor bi negiral znanost, greši še huje — toda grešita oba. Človek ni ne žival, ne angel, ampak človek, to se pravi, pesnik in filozof. In zato vidimo pri harmonično razvitih značajih fini okus za lepo, a obenem bistro oko za resnico.

Ker je pa dandanes, ko je povsod toliko dela, malo harmonično razvitih značajev, in ker je človek le v eni stroki popoln, zato je treba filozofov in leposlovcev. To se mi je zdelo potrebno omeniti z ozirom na javno mnenje, ki je zavladalo med kat. slov. dijaštvom. Leposlovje se podcenjuje in zato smo danes na tem, da bi lahko z Diogenom iskali s svetilko v roki ob žarkem poldnevnu leposlovcev ne le med katoli. dijaštvom, ampak med katoliškimi Slovinci sploh. Rekel sem že, da jaz znanstvo bolj spoštujem kot leposlovje, in omenil tudi, da je naša literarna revščina umljiva, ker nam je treba sedaj skoro vse sile

postopati in je Angagneurovo postopanje odobrilo! Nato je konvent sodil »brata« Pansiot-Dandé in Pierru, ker sta obdolžena, da sta občevala s »smrtnim sovražnikom«, abbé Tourmentinom, ki je član protiframasonске lige. Obsodba se ni objavljena. Nato je predaval znani socialistični poslanec Sembat. Govoril je namreč o puščobi laičnih svečanosti in »bratom« priporočal, naj posnemajo običaje katoliške cerkve. (Sembat gotovo še ni bil v Ricmanjih, kjer Ivan Berdon moli celo iz civilnega brevija in pri pogrebi prižiga civilne sveče. Opomba uredništva.)

Zdaj pa nekaj o framasonskih bratih sploh. Njihovemu konventu se seveda pripisuje velik pomen, ker se je ondi odločevalo o francoski politiki in so se razdelila važna državna mesta med zveste brate. Kdor je prijatelj teh gospodov iz ulice »Cadet«, ta napravi dobro karijero. Državni tajnik ali pa resotni šef ne postane nihče, kdor nima protekcije »Grand - Orienta«, ki večkrat svoje kandidate spravi h koritu proti volji ministrov.

Doslej so se francoski framasoni izgovarjali, da zasledujejo zgolj filantropične cilje, zdaj pa niti sami nič več ne tajijo, da se bavijo izključno s politiko. Framasonski konvent je nekaj miniaturni blok iz radikalcev in socialistov, v katerem se stranki bojujejo za prevlado. Dozdej socialisti v konventu niso imeli preveč sreče, spravili so vanj samo Sembata in Graussiera. Veliki mojster je ostal Laferre, radikalec iz Héraulta. Ta je najhujši »kulturnobojni petelin«, kar jih pozna Francoska.

Torej Grand-Orient, ki je tajna družba, dela na Francoskem dalje, dočim so zatrli vse kongregacije, ki so bile zakonite in javne. Njihov zadnji konvent 20. t. m. se je pečal v prvi vrsti s socialisti. Radikalci v loži se jeziijo nad Hervéjem in Jaurésom, ker sta taka »antipatriota« in ker javno govorita okoli, da je framasonska loža nepotrebna, ako ne podpira socialnodemokratskega programa. Sprli se bratci medseboj pa še niso, ker veliki mojster Laferre meni, da se taka »kulturna« zagovornika ne smeta ločiti. Torej Pilat in Herod bosta še zanaprej preganjala cerkev. Izpred sodišča.

Kaj človek vsega v pijanosti ne stori. Jožef Fabinc, železniški delavec, njegova žena, France Brinjevec in njegova žena so dne 1. aprila t. l. med pol 5. in pol 8. uro doma v Ljubljani v Zeleni jami izpili najprvo 2 litra surovega, potem pa še 2 litra zavretega vina. Nato je šel Fabinc še v Ferenčkovu gostilno, kjer je izpil še 5 vrčkov piva. Ko je šel okoli ene ponoči domov, je čul, kako je desnetnik Janez Gorjanc vabil domobranca Franceta Smrketa, ki jo je mahal od vojašnice proti mestu, naj gre z njim domov. »Kaj pa tebi mar, kam ta gre«, je zavpil Fabinc in se vojaka Friderika Kalina takoj z nožem lotil in ga težko ranil, in ko je pristopil desnetnik Gorjanc, je še tega oklal. Drugo jutro obdolženec od celega dogodka ni ničesar vedel. Vse zaslišane priče so pritrdile, da je bil Fabinc do nezvesti pijan. To ga je rešilo, da je dobil le tritedenski zapor.

Volitve v tretjo durno.

Dne 15. septembra so se začele volitve v tretjo durno. Te volitve bodo najbrže odločile, ali se izpremeni Rusija v konstitucionalno državo ali pa se povrne zopet k samodržstvu. Druga durno je bila razpuščena dne 16. junija in od tega časa je legla na Rusijo zopet reakcija. Vlada je uvidela, da s tako sestavljeno durno, kakršni sta bili prvi dve, ni mogoče v Rusiji vladati, in zato je volivni red jako izpremenila, da bi se iznebila revolucionarnih elementov, ki govorijo le skozi okno, da postanejo popularni in da ohranijo ljudstvo razburjeno, ki jim pa za pravi prospeh države ni nič.

porabiti za apologetiko; toda med nami bi se dobili vendar tudi leposlovni talenti in teh je škoda, če se ne morejo razviti.

Mi smo kot katoličani in kot Slovenci zmožni velike umetnosti. Krščanstvo je sistem harmonije in za harmonijo stremi vsa umetnost. Dostojevski, gotovo največji mojster romana, je bil otroško veren in Gogol, ki je revolucioniral s svojim talentom celo rusko leposlovje, je živel in umrl kot kristjan. Čudak iz Jasne Poljane je begal nemiren semintja, dokler ni našel zadovoljstva v svojem panteističnem krščanstvu. Goethe se je šele umiril, ko je umetno združil panteizem in poganstvo. In naš Kette je tudi pribežal k panteizmu, ko so mu iztrgali krščanstvo, ker je čutil kot pravi, morda naš največji poet živo potrebo po harmoniji.

In nam — nam vsega tega ni treba. Harmonije ne maramo dolgo iskati in s trudom dobiti, kot jo je dobil Kette šele pred smrtjo, ko je pritiskal križ na trepetajoče ustnice. Vso modrost in vso lepoto življenja že imamo. Vemo, da vse izhaja iz prvega Počela in se vrača k Njemu; vse fizično in psihično življenje se začneja v Bogu in se izliva zopet vanj v večnem, neizpremenljivem krogu, ki je najlepši in najpravišnja geometrijska črta. — Pri nas ni bede, ni gorja, ampak samo upanje in pogum. Vse trpljenje, vsa nesreča je ožarjena od lepe svetlobe, ki se zliva kot morje od našega cilja sem. Zato pri nas ni pesimizma in katoličani, ki pravi, da je pesimist, ali ni katoličan, ali ni pesimist. In to je dobro, kajti pesimizem, če je dosleden in resničen, izpiše človeku moč in voljo do dela. — Kako malo je sedanja naša lepa literatura krščanska, dokazuje ravno to, da vlada vsepovsod pesimizem, vlada neomejeno in tiransko. Njegova oblast je tako velika, da je podjarmil celo po večini vse mlajše katoliške literature, ki nitne čutijo, da so v nasprotju s samim seboj.

Novi volivni red je bil torej namenjen v to, da zmanjša število volivcev v onih slojih, iz katerih izvira opozicionalno gibanje. Omejili so v prvi vrsti volivno pravico delavcev in kmetov, kar se vidi dobro iz številke. Po prejšnji volivni pravici so imeli kmetje 2535 volivnih mož, a veleposestniki 1965; zdaj pa imajo kmetje le 1147 volivnih mož, veleposestniki pa 2644. To se pravi, da imajo med 5161 volivnimi možmi z dežele v evropski Rusiji, ki volijo 387 poslancev (izmed 442), veleposestniki absolutno večino.

Ta volivna geometrija pa ni zadostovala vladi, ampak preganjal je tudi naravnost neljube li osebe. Časopise je bilo zopet pod strožjo cenzuro, ki je trdno držala ne le opozicionalne, ampak tudi zmerne liste. Shode so mogle prirejati samo tiste stranke, ki so vladi všeč, namreč, ki so dobile legalizacijo, a tako srečna je bila le malokatera stranka. Saj so še konstitucionalnim demokratom odrekli legalizacijo. Popolno svobodo so vživali samo člani famozne »Zveze pravih ruskih ljudi«, ki se na revolucionaren fanatičen način bojujejo proti konstituciji in so nekaka civilna armada birokracije za to državljansko vojsko v obliki konstitucionalne borbe. Peterburški »Gvazdanin« je pred kratkim izdal, da obstoji »Ohranilna zveza«, katere namen je, nasilno potlačiti svobodoljubne elemente v Rusiji.

Izpočetka je vlada mislila na to, da bi bile volitve po celi državi na en dan. A premislila se je, ker lažje vpliva na volitve, ako so ob raznih časih. In kak bo uspeh?

Prva poročila so že jako različna, deloma je vlada dosegla svoj uspeh, v mnogih slučajih na tudi ne. Vkljub vsemu vladnemu pritisku in izpremenjenemu volivnemu redu je gotovo, da skrajna desnica, opora vlade, iz volivnega boja ne izide prav nič okrepljena. Dosedanji uspehi volivne borbe kažejo veliko zmago zmernih strank. To so ljudje, ki zahtevajo reform, a nečejo revolucije. Pametna vlada bi bila vesela takega izida volitev, a kaj bo storila ruska vlada, je vprašanje. Morala bo priti na dan z barvo, ali hoče ruska birokracija kakšnih reform, ali pa ni nobenih več zmožna.

Znanost in umetnost.

* Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Zbral dr. Fr. Kos, c. kr. profesor. Druga knjiga (l. 801—1102.). V Ljubljani, 1906. Založila in izdala »Leonova družba« v Ljubljani. Tiskala »Katoliška Tiskarna«. Str. LXXXIV in 514. — To krasno delo, edino te vrste med Slovenci, ki gradi trden temelj za slovensko zgodovino in ki stoji na znanstveni višini najznamenitejših učenih publikacij, je stopilo zopet korak dalje. Najprej imamo »Zgodovinski pregled« z dotično literaturo, »Zemljepisne črtice« popisujejo slovenske pokrajine, slovensko prebivalstvo, germanizacijo, tipografijo Koroške, Štajerske, zemlje ogrskih Slovencev, Kranjske, Primorske in Beneške Slovenije. Drugo poglavje »Politična zgodovina« popisuje razmere v začetku devetega stoletja, panonskega vojvodo Ljudevita, bolgarske napade, slovensko zemljo po verdunski pogodbi, Pribina in Kocela v Panoniji, grofa Eberharda v Furlaniji, Karlmana in Arnulfa v Karantaniji, dobo madjarskih navalov in povečano Karantanijo. Posebno poglavje razpravlja o »Cerkveni zgodovini, ki se bavi seveda najbolj s oglejskimi patriarhi, dalje z grškeškimi patriarhi, nato pridejo solnograški nadškofje in panonsko-moravski nadškofje. Ta splošni uvod se konča s popisom posameznih zgodovinskih virov, ki jih našteva imenoma 859 njihovimi izdajami. Odtod jemlje dr. Kos svoje gradivo, ki ga podaja v 537 natančnih izpiskih. Minuciozno natančen imenik krajev in oseb dopolnjuje to znamenito knjigo. Tako smo prišli v Kosovi knjigi do konca

Ali pa smo zmožni lastnega slovstva tudi kot Slovenci? Če človek pogleda samo v preteklost, mu je težko ne obupavati. Narodnega slovstva skoro nimamo. Če se ozremo v Štekljevo zbirko, zapazimo v prvih začetkih nekaj lepih epičnih pesmi, ki so pa mnoge izposojene od Hrvatov; nato večinoma nabožne pesmi, katerim se jasno pozna umetni vpliv cerkve; in slednjič lirске erotične pesmi zadnjega časa, iz katerih — razum nekaterih redkih — ječi zopni bas harmonike in puhti duh žganja. Da nimamo pravega narodnega slovstva, je dokaz tudi to, da — po izjavi muzikov — zastoni iščemo melodije, ki bi karakterizirala slovensko narodno pesem. To je težko, a čuditi se ni. Naš narod razmeroma malo pofe še danes, ko so mu vendar zazorili lepši dnevi kot nekdanj. Ni časa in ni bilo nikdar časa niti toliko, da se zlije tožba in jok v ritem in rimo. Hlapčevstvo brez besede.

Naš zemljepisni položaj in naše mesto v zgodovini je tako, da bi med nami ne bil vstal Shakespeare, če bi slovenska zemlja skozi stoletja porajala same genije, kot je bil on. Zraven njega, ki je bil rojen v zgod. bogati deželi, so korakala stoletja in vekovi, vse lepó življenje preteklosti, in on je samo posegal z mojstrsko roko med junake, razgrinjal stelletne obleke, da je zasledil v njih tudi ljudi z vsemi človeškimi strastmi in krepostmi, in jih zopet oblačil v čistiljive plašče davnine ter jih pošiljal na oder. Nam so pa minili časi brez spomenikov.

Nimamo zgodovine — to dannadan tožimo s tem se dannadan tolažimo, tako da je stavek postal že bolj smešen kot ginljiv. A resničen je kljub temu in zelo težko je verjeti, da bi kdaj ne bil več resničen. Toda pomisliti je tudi to: Velikih zgodovinskih dejanj res ni doživel naš narod, razvidno pa ni, da bi bilo slovstvo samo od njih odvisno. Slednjič ni Shakespeare samo opeval svojih Rihardov in Henrikov, am-

prvega tisočletja po Kr. Zgodovina slovenskega naroda je šele z dr. Kosovo knjigo postavljena na trdna, realna tla. Zato je pa ta knjiga za nas epohalne važnosti. Celó truda polno življenje kot mravlja marljivega učenjaka je položeno v to knjigo, spisano z občudovanja vredno natančnostjo. Vsaka znanstvena akademija, ki razpolaga z bogatimi dohodki, bi bila lahko ponosna na tako monumentalno delo. Zato gre pa vsa hvala g. pisatelju in »Leonovi družbi«, da sta z lastnimi žrtvami začela izdajati to velikansko delo. Ko ne bi »Leonova družba« imela nobenih drugih zaslug, nego da je omogočila izdajo dr. Kosovega »Gradivo«, bi ji morali priznati, da je storila doslej največ za slovensko zgodovino.

Mnogo je še gradiva, ki dozoreva pod roko marljivega g. pisatelja za tisk. Naloga vseh za povzdigo znanosti in zlasti domovino-znanstva poklicanih faktorjev, v prvi vrsti države in dežele, je, da podpirajo to podjetje in omogočijo njega dovršitev!

Jesenške novice.

i Občinska volitev za prvi razred je razpisana. Volitev bo v sredo, dne 2. oktobra, ob pol štirih popoldne. Vseh volivcev je vpisanih sedaj 22, ker je pa ravnatelj Luckmann že umrl, more jih voliti le 21. Liberalci imajo 8 govornih glasov, sami ne morejo zmagati.

i Kdo bo vodil volitev? Ne moremo verjeti, a čuje se, da bo volitev vodil eksžupan dr. Kogoj. Če se to zgodi, ne bomo še tako hitro prišli do reda v občini, zakaj volitev bo neveljavna, če jo bo vodil dr. Kogoj. § 20. občinskega volivnega reda pravi, da volitev vodil volivna komisija, obstoječa iz župana ali kakega občinskega svetnika in štirih mož, katere imenuje župan. Na Jesenicah nimamo sedaj nobenega pravnovoljavnega izvoljenega župana, ne občinskega svetovalca. Ministrstvo je volitev starešinstva razveljavilo in ukazalo, da se po volitvi prvega razreda voli novo starešinstvo, to je: župan in občinski svetovalci. Ker dr. Kogoj ni župan, bila bi volitev, ki bi jo on in od njega imenovani možje kot komisija vodili, neveljavna. To bi bilo seveda všeč liberalcem, ki bi si radi kolikor mogoče podaljšali življenje in se krčevito branijo dati iz rok občinsko gospodarstvo. Saj že govore, da bo veliko vode še poteklo, predno bo nov župan. Ne moremo verjeti, da bo vlada mirno gledala take nepostavnosti, saj je vendar vlada dolžna paziti, da se dela po postavi ter v miru in redu. § 20. občinskega volivnega reda to zahteva. Kakor je prvotno volitev vodil vladni komisar, vodi naj jo tudi sedaj, če ji je kaj na tem, da na Jesenicah vendar enkrat pridemo do reda v občini.

i Kruh podražen. Združeni pekovski mojstri z Javornika, Grobelj, Save, Jesenic in Hrušice so z dnem 27. septembra t. l. podražili kruh. Namesto po 7. dodo dajali le po 6 kosov drobnega peciva za 20 vinarjev, vsakršni odstotki odpadejo popolnoma. Domači kruhi, ki se donaja k pekomo peči, se bo računalo po 10 vinarjev komad, in sicer do 4 kg. čez 4 kg. teže pa po 20 vinarjev.

i Draginja na Jesenicah je postala neznosna. Vsa živila so se podražila, samo plače se niso povzdignile. Kako naj izhaja ubogi delavec, ko mora vse kupovati? Mesarji, peki se združujejo, da diktirajo cene, zakaj bi se odjemalci ne združevali in kupovali pri tistem, ki bi ceneje prodajal živila? Cena živine je padla za 30 odstotkov, cena mesa ni pa nič padla. Ali bi ne mogla občina odpreti svojo mesnico? Novi občinski odbor naj stori kaj v tem oziru!

i K Gospi Sveti bodo romali dne 6. oktobra, na rožnvenško nedeljo, možje in mladeniči Marijine družbe in »Katoliškega delavskega društva«.

i »Lumpacij vagabund« se bo predstavljaj v nedeljo, dne 29. t. m., ob pol 8. uri zve-

pak tudi Cesarja, Antonija in Kleopatro, Otela ter Romea in Julijo. Vsa bogata skladišča antike so tudi nam odprta, če že mislimo, da ne opravi literat brez herojev. Vrhutega je pa malo življenje tako pisano, tako zelo pisano, da so danes zgodovinski junaki in njihova velika dela precej ob kredit. — Popolnoma prezreti pa tudi svoje zgodovine ne smemo. Viharja ni, valovi se ne penijo do neba, a pod gladino živi pestro življenje. Kdor je umetnik, zna iz raztresenih kamenov zbrati mozaik in miniature so velikokrat zelo dragocene.

Sovražnik je drugod. Pijana doba mladost-slovenskih taborov je umrla in ni pustila sledi za seboj, bila je ekstrem. Sedanja gospodarska doba je pretrezna in je tudi ekstrem. In tu je sovražnik. Mladina, ki jo sicer karakterizira živa domišljija in pesniški polet, nam je preresna in prestara. Tiste pa, ki imajo voljo in talent, potegne tok časa s seboj in proti toku je težko plavati. Toda krščanska kultura ni enostranska in zato tudi slovenska ne sme biti taka, temveč mora obseči, dvigniti in oplemeniti vse sile človeške duše, človeka celega. Če pa hočemo biti praktični, pomislimo tudi to, da propagira leposlovje filozofske, religiozne in moralne nazore in da je torej leposlovno delo tudi apologetsko delo.

Vse naše sile so se v zadnjih desetih letih razgibale in so čudovito narasle, le umetnost se nam ni rodila. Zato je naš načrt: Poskrbimo za estetsko izobražen naraščaj, mladi literatje stopijo med seboj v ožjo ustmeno in pismeno zvezo, ker se v govoru in korespondenci izkreše največ misli. Umetniška pot je vsakemu prosta, ker je ena lepota, ki se javlja v tisočeri oblikah, kot je eno solnce, ki odseva v tisočeri vodah.

Vsi pa priznamo pred slovensko umetnostjo svoj veliki greh, da nismo storili dolžnosti, se zavedajmo, a da jo moramo in hočemo storiti.

čer v »Delavskem domu«. Igra s petjem ima tri dejanja, nastopi 28 oseb, Zabave in smeja bo obilo. Vstopnina: sedež prve vrste 1 K, druge vrste 80 h, tretje vrste 60 h. Svojišča 30 h. Pred igro in med posameznimi dejanji udarjajo tamburaši; pri prosti zabavi petje in tamburanje.

Idrijske novice.

i »Klerikalci« so nasprotniki vsakega napredka, so pijavke, ki bi radi ohranili ljudstvo v temi, da bi ga lažje izkoriščali, piše zadnji »Naprej« v članku »v začetku novega šolskega leta«. — Ne bo škodilo, ako vprašamo zgodovino, kdo je v Idriji zadnjih sto let največ storil za šolstvo, kdo se je največ trudil, da bi se omika razširila. Ko so Francozi leta 1814. zapustili Idrijo in Kranjsko, so bile državne blagajne tako prazne, da se za šolstvo ni moglo kaj storiti. Idrija je imela od 1784.—1797. celo trirazredno gimnazijo, ta je radi vojske prenehala, sedaj, ko so zopet nastale normalne razmere, pa Idrija celo ljudske glavne šole ne bi bila dobila. V tej zadregi je na pomoč prišla idrijska duhovščina. Takratni dekan Ljudevit baron Ravber, kapelana Jakob Karpč in Matej Kršmauc so odstopili svoj pribojšek, katerega so dobivali iz Senovic-eve ustanove ter ga ponudili državi v ta namen, da se v Idriji omisli taka glavna šola kakor v Ljubljani. Zavezali so se zase in za svoje naslednike, da bodo dolžnosti Senovic-eve ustanove ravno tako za naprej opravljali, da pa prepuste 2000 gld. kapitala v prid idrijski glavni šoli. Mali ostanek te ustanove sta še dva vrta, eden v brand-u, drugi v »grapi« Skofijstvo je predlog odobrilo in gubernij — sedanja deželna vlada, se je laskavo zahvalila na toliki požrtvovalnosti. Ni čuda! Saj takrat je 2000 gld. pač toliko veljalo, kakor dandanes 20.000 K. Zastonj pa iščemo v zgodovini one dobe, da bi se bil našel kak liberalalec ali sedaj ž njimi zvezan socialni demokrat, ki bi bil kaj žrtvoval za višjo izobrazbo Idričanov, le duhovščina si je zase in za svoje naslednike odtrgala svoj pribojšek in ga poklonila omiki rudarjev. — Stopimo korak naprej! Na tej glavni šoli je bilo učiteljstvo plačano tako izborna, kakor ne zlepa kje drugod. V uradnem izkazu leta 1819. beremo: Učitelj Anton Godec dobiva 466 gld. letne plače, njegov tovariš Matej Ponter 464 gld. in mlajša moč, Matej Baic 388 gld. učiteljica ročnih del pa 313 gld. In ob istem času je učitelj na Vrhniki Josip Venceis moral izhajati z letnimi 157 gld. in Janez Kranjc v Logatcu z 72 gld., katere je dobival v biri. Takrat je bil nadzornik idrijski šoli dekan in voditelj tedanji katehet. In vodja šole je imel le 300 gld plače do leta 1870. To lahko potrdi zadnji vodja-duhoven g. svetnik in župnik Juvan v Spodnji Idriji. Tako so klerikalci skrbeli za napredek ljudstva in kake pijavke so bili, pravi zgodovina, da je direktor-duhoven imel manjšo plačo, kakor učitelj laik. In dandanes? — V »izvestju« naše realke se bere l. 1903. nekaj zgodovine o idrijskem šolstvu. Pisatelj, profesor, gotovo ne klerikalec, ne more vtajiti, kako je duhovščina dolgo vrsto let podučevala privatno bolj brihtne mladeniče ter s tem marsikateremu rudarjevemu sinu pripomogla do boljšega kruha, kakor ga je imel njegov oče. Mi pa pristavimo, da se to še v naših dneh godi. Kapelan Onušič službuje v Idriji že 35 let in vsako leto podučuje diake ob počitnicah v raznih predmetih. Na ravno minulih počitnicah je pripravil več dijakov za višje razrede, da se je vsaki dan nad tri ure ž njimi bavil, tudi njegovi tovariši so ga po možnosti posnemali. Se razume, da vse brezplačno. Gospoda demokratsko-liberalna! Pokažite iz svoje srede le enega, ki bi bil v tem času zastoj kaj storil v tem oziru in mi mu naredimo poklon do tal. In vi se predrznete pisati: Klerikalci so nasprotniki vsakega napredka, so pijavke. —

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

A se uni spouneja na tista pesemca ud psička, ke je nesu u gobčkn kos mesa čez uda, ke je pa u vod vidu spet enga psička iz mesam, je tou pa še tistga mt in je hlatsu pujn, pr tem mu je pa negau kosček tud u uda padu in

sa se ribce iz nijn mastile?

Vidja, glih tku se je gudil Mulavrhe unkat pr geriht. Mulavr h rad gespu dohtar Stojca spravu u špekamra zatu, ke ga je nalufu, in ni biu cefridn sam iz enmo finfarjem, ke b ga mogu plačat gespu dohtar za tista foca, zavle kere u Mulavrhe ceu negau žinlejne pr glau šmel, nazadne je pa tku ubsedou, de ni mou ud vsga tega špasa Mulavrh družga nuca, kokr de ma zdej mežgane še mal bl prerahlane, kokr ih je mou preh.

Sevede se zdej Mulavr h zavle tega gifta in b ta nar rajš ud same jeze iz kože skoču in u kašna druga zlezu, kokr rak, pa tega Mulavr h ne zna, če zna prou šipat bl ket rak,

V »izvestju« se tudi bere, koliko se je trudil voditelj idrijske glavne šole Karol Legat za razširjenje izobrazbe leta 1850. Legat je umrl 5. marca 1878, kot kanonik v Novem mestu, tedaj pristen klerikalec. Dosegel je, da se je v Idriji ustanovila preparandija, ki je mnogim Idrijčanom pripomogla do boljšega stanja. Še sedaj živi nekaj učiteljev, ki so si na tem zavodu priborili večjo omiko in boljšo službo. Leta 1866. je preparandija nehala. Nastopila je vojska in po izgubljeni bitki pri Kraljevem gradu se je reklo: »pruski učitelj nas je premagal«. To se je vpielo toliko časa, da so duhovnike pregnali iz šol. Vsak je sicer vedel, da so nas premagale boljše puške sovražnikov in dejstvo, da je bilo Prusov veliko več kot naših, ki so se morali tudi v Italiji bojevati. A trolilo se je med svet, naše šole, katere vodijo duhovni, so za nič, te so krive vse nesreče. Prevzeli so idrijske šole, kakor drugod, liberalci v svojo oskrb. Koliko je pa liberalizem zadnjih 37 let storil za napredek v našem mestu? Le vprašajte učiteljstvo, pa saj sami priznavate, da šola ni taka, kakor bi morala biti. Ko so se duhovniki imeli odločilno besedo na tej šoli, sebe ali sebi mastnih dohodkov niso iskali v nobeni dobi, pač se pa potegovali za učiteljstvo, ki se je takrat srečnega štelo, če je prišlo podučevati na idrijsko šolo. Ni čuda! Sodnijski adjunkt je imel plače 300 gld. na leto, a idrijski učitelj 460 gld., direktor-katehet se je zadovoljil s 300 gld. Kako je pa sedaj? Adjunkt ima 1600 gld., idrijski učitelj pa 600 gld. Zato so takrat prosile najboljše moči v Idriji in so lahko izbirali med dobriimi najboljše, sedaj pa še suplentov ne dobimo. — Kdo se je v novejšem času zavzel za naše šolstvo? Da se je dekliska šola razvila do 7. razreda, je pač zasluga sedanjega dekana, ki ni zamudil nobene priložnosti, da je vodil deputacije, kadar je kak višji uradnik s Dunaja prišel v naše mesto, in priporočal S. L. S. poslanecem, da stvar ni kje zaspala. Kaj pa nasprotne stranke? Socialni demokrati pač le zabavljajo, a storili niso nič v tej zadevi, in liberalci? No, znana je ona karaktersistična interpelacija dr. Ferjančičeva v državnem zboru 18. marca 1905. Na naši ljudski šoli je zahteval za štirirazrednico, torej sedaj obstoječa petrazrednica mu je bila preveč. Ijudska šola, pravijo, vzgaja za življenje, zato naj bi bila našim rudarjem štirirazredna izobrazba popolnoma zadostna. Razume se, da je ubogi poslanec dobival take informacije od svojih pristašev iz Idrije. Kdo si torej želi nedvednega ljudstva, da bi lažje nad njim gospodoval? — Da se je razširila naša čipkarska šola in dobila III. tečaj, v katerem se skrbi ne samo za spretnost v umetnem čipkarstvu, temveč tudi podučuje v risanju, obrtnem računstvu, nemškem jeziku itd., je gotovo edina zasluga klerikalcev. Arko, Vogelink in dr. Susteršič so vodili vso zadevo, liberalci pa so pisali v listih in delali prošnje na ministrstvo, naj se šola odpravi. — Tako govori nepristranska zgodovina o idrijskem šolstvu v zadnjih 90 letih, ona daje pač častno izpričevalo osobito idrijski duhovščini, pove pa tudi, da nasprotniki so se junaki v zabavljanju na svoje politične nesmiselnike, pozitivnega pa pri šolstvu nimajo kaj pokazati.

i Kristan piše v »Napreju«: »Ubožcu, rudarju izbero pri pokopu kak pozabljen kraj, kamor ga položijo brez petja in zvonenja«. — G. Kristan, kakšen občinski odbornik in mestni svetovalec pa ste, da se tako malo brigate za sotrpine! Zakaj ne zagrmite v občini za glasnim protestom proti takemu zaničevanju sodrugov? Kaj še ne veste, da je pokopališče občinska last, da županstvo nastavlja grobkopa in mu ukazuje, kje naj samo izkoplje? Recite, naj gre vendar po vrsti in naj ne dela razločka med mrtvimi! Ko ste zapisali goreno trditve, si pač niste bili v svesti, kako slabo izpričevalo ste si sami sebi dali. Izpričevalo namreč, da slabo vršite svojo nalogo kot mestni oče. V svojem lističu zabavljati, ne pomaža nič, pri občini zagrmite, tam bo izdalo.

i »Tudi zvonjenja in petja ni!« Ali ste gluhi, g. Kristan. Vsakega mrliča, če tudi nič ne plača, gre duhoven na dom iskat, ga spremiti do groba, tam opravi ravno iste molitve

za njim, kakor za onim, ki plača. Enako tudi vsakemu zvoni, če se le ni pri polni zavesti sam usmrtil. To vendar vsak v Idriji vé, samo Kristan noče in še piše, da »Slovenec« laže. i »Čim več plačaš, tem slovesnejše bero maše zate.« Čudno, da se za maše ravno tako tako brigajo, ki so iz naše cerkve izstopili. Jih li vest tako peče, ker niso deležni sadu svetih maš? Pa bodi jim v tolažbo povedano, da idrijski župnik bere tudi maše zastoni in celo prav veliko. Vsako nedeljo, praznik in sopraznik se opravi maša za žive in mrtve Idrijčane. Na leto opravi idrijski dekan 85 maš za svoje farane, pa ne dobi za to ne vinarja plačila. In večkrat so take maše zelo slovesne, kakor praznik nanese, je slovesnost manjša ali večja. So z asistenco, poje na koru do 40 pevcev, spremlja jih orkester in orgle in z vsemi zvonovi zvoni. To vede Idrijčani, ki k maši hodijo, Kristan pa se s svojo nevednostjo baha v svojem listu. Ni čuda, da ga starejši sodrug zapuščaj, že iz razloga, ker laž ima kratke noge.

i Stara gonja se je z novim šolskim letom zopet pričela. 21. septembra je prinesel »Slov. Narod« iz Idrije kratko poročilo pod naslovom: »Poljasno staršem«. Dopisnik se zalezuje seveda v kateheta Oswalda, drugega gotove osebe tako ne zna. Dopisniku se najbrž dozdeva, da hodi premalo učencev c. kr. rudniške ljudske šole k »Sokolu« telovaditi. Treba bo reklame, misli si. In kakor je videti, je za liberalce najboljša reklama še vedno ime Oswald. Čemu bi sicer dopisnik lagal, da je »katehet Oswald nekaterim učencem na c. kr. rudniški ljudski šoli v Idriji prepovedal iskavati telovadbo pri idrijskem »Sokolu« in jim celo zapretil s kaznijo?« Da si v prihodnje ne izmisli zopet kake take neslanosti, povemo dopisniku, da je s tekočim šolskim letom stopil na obeh ljudskih šolah v veljavo »šolski red«, iz katerega razvidijo lahko učitelji, kaj imajo zahtevati od učencev, pa tudi starši, kaj od učiteljev. Ta »šolski red« si oglejte, potem pa po svoji lepi navadi vohajte za učiteljstvom ter pograbite kar od kraja vsakega, ki se ne bode po njem ravnal. S tistimi, ki jih sedaj največkrat napadate, ne boste imeli mnogo opravka.

i Papeževi dohodki Kristana zlasti ob volitvah bodejo. Na shodih se je večkrat bavil s tem in na znanji papež-Kristanovi razglednici tudi beremo, da ne znašajo papeževi letni dohodki nič manj nego celih 160 milijonov kron. Radovedni smo bili že tedaj, kje je neki Kristan iztaknil to številko. Mislimo, da jo je zapeljal gotovo pobral iz kakega prijateljskega lista. Zdaj pa se nam zdi, da se je Kristan tudi pri prepisovanju iz cerkvi nasprotnih listov zmotil za tisto ničlo, ki je pri 160. Neki list, ki ga v Brnu izdaja J. J. Hatschek, je prinesel v češkem jeziku notico pod naslovom »Prijmy papežovi«, v kateri podaja pregled dohodkov in stroškov papeževih. Notico je posnel po listu »Europeen«, ki je prinesel ta pregled povodom spora med Francosko in Vatikanom, torej v zadnjem času. »Čistý příjem jeho obnáší tedy ročně 16 milionů franků«, glasi se zadnji stavek. Kaj se pravi to, gospod Kristan, po slovensko? Omenjam še, da spravi poročevalec teh 16 milijonov frankov skupaj še-le tako, da ceni »Petrov novič« na celih 12 milijonov frankov in uštevava poleg tega še druge darove, v vrednosti dva in pol milijona frankov! Kristan je pa dobil naenkrat 160 milijonov! Kdo naj pa pljuje sedaj? Seveda, je velika laž, če se to navaja kot »papežev dohodek«. Kajti to so stroški za cerkveno upravo, raztegnjeno po vsem svetu, za vsa zastopstva sv. očeta pri vseh državah, izdatki za misijone in za brezštevilne dobrodelne ustanove. Papež sam zase porabi mnogo manj, kakor vsak socialno-demokratski voditelj!

Tedenski pregled.

Vzor svobodne misli. V nedeljo so Rimanjci otvorili »Narodni dom«. Pri tej priliki je izvršilo tržaško liberalstvo tolovajski napad na Slovenčevega poročevalca, ki ni imel nobenega drugega namena, kakor stvarno po-

ročati o govorih. Ker je govoril poslanec Mandić, smo pričakovali, da bo povedal za peljanim Rimanjem besedo pomirjenja, miru in sprave, zato je »Slovenec« poslal v Rimanje poročevalca g. Terseglava. Poslanec Mandić se je branil priti z barvo na dan, zbal se je poročevalca in odvrčal od sebe, oziroma od ožjih svojih tovarišev, krivdo, da se Jugoslovani niso zedinili na Dunaju. Tega seveda ni obrazložil, da so s Hribarjevo pridobitvijo odbili 17 katoliških slovenskih poslancev.

»Slovenec« poročevalec je mirno beležil, kar se je govorilo na shodu, da si ga izživljali razni neolikanci, ki so v stiki z novo tržaško organizacijo in ki so obenem pripravili pravi napad nani, ko se je v družbi svojega očeta in dveh sorodnic odpeljal. Ne bomo ponavljali grdih psov, ki so letele iz ust podivjane druhal. Sto ljudi se je vrtele okrog voza; pljuvali so na g. Terseglava in spremstvo, potegnili dame z voza, poškodovali voz in konja. Nevarnost je bila, da pobijejo gosp. Terseglava na tla, če bi se ne bil v temi umaknil. Orožnikov ni bilo nikjer. Poslanec Mandić pa ne bo pričakoval, da so tako tolovajska sredstva korak za združenje jugoslovanskih poslancev v državnem zboru! Prav je vzkliznil »Slovenec« o gotovih političnih na jugu: »Bojazljivi strah pred peresom in javnostjo in morilska krvoločnost v temi na skrivnem, to je značaj onih ljudi, ki nesrečne Rimanjce s silo ločijo od cerkve in jih tišče v žalostnem razkolu. To so pisaci tiste družbe, ki vedno kriči, da so na Kranjskem podivjane razmere, v Trstu pa sama sloga in ljubezen.« V poslanskih krogih si je Mandić mnogo pokvaril. — Tako politiko bo plačal s svojim mandatom. — Vodstvo S. L. S. je v svoji seji izreklo ogorčenje nad dogodki v Rimanjih, ki so v sramoto vsemu slovenskemu narodu; obenem se je tudi izreklo začudenje nad obnašanjem poslanca Mandića, ker ni našel besede, da bi preprečil ali obsodil tolovajski napad svojih somišljenikov.

»Kmečke zveze« za ljubljansko okolico je imela zadnjo nedeljo shod na Dobrovi. Govoril je dr. Lampe. Soglasno je bilo sklenjeno, naj se krajini šolski sveti pri nastavljanju novih učiteljev dobro pouče, ali so prosivci člani krščanske ali liberalne zveze. Liberalno učiteljstvo se je izreklo za brezversko, svobodno šolo, zato naj »Kmečke zveze« skrbje, da slovenski otroci ne pridejo v roke takim odgojiteljem. Na shodu se je zahtevala tudi volivna reforma za kranjski deželni zbor.

Rusija. Od 900 delavcev in delavk, ki so bili aretirani v tovarni Silberstein (radi umora glavnega ravnatelja), jih je bilo 300 obsojenih na izgon v Sibirijo. Umor ravnatelja Silbersteina je preplašil industrije, ki so zapustili službe in šli iz Lodza. Nevarnost je, da bo večina tovarn stala in da 400.000 delavskega ljudstva brez dela. Seveda delavski hujskači se za to ne brigajo! — V Peterburgu so zopet odkrili zaroto zoper carja; prišli so 12 revolucionarcev in dijakov, ki so bili preoblečeni v kazake.

V Maroku se povrača mir. Trije rodovi so se generalu Drude podvrgli. Za pristaniška dela v Casablanci bodo plačali uporniki dva milijona frankov. Proti onim rodovom, ki se še niso podali, bo general Drude nadaljeval ofenzivo. Okoli Casablance vlada mir. Najnovše poročilo javlja, da so se vdali nadaljni štirje rodovi.

Manifestacija čeških katoličanov proti »svobodni misli« se bo vršila jutri v Budjejevicah. Državni poslanec dr. Horsky govori o dolžnosti katoličanov v moderni dobi; primerne govore bodo imeli še grof Sternberg, dr. Stojan, P. Zaruba in Myslivec. Ta dan bodo imela shode vsa katol. društva budjejeviške škofije in južnočeška katoliška mladina.

Nemški katoliški centum je pri razpravi dne 23. septembra dobil sijajno zadoščenje za svoje stališče v nemški kolonialni politiki, ker se je pred sodiščem dognalo, da je bilo res, kar je poslanec Roeren govoril v parlamentu v Schimdtu, bivšem guvernerju provincije Togo v Afriki. Prišla so na dan strašna

grozodejstva in silne umazanje, ki bodo brez dvomno škodovala ugledu Nemčije.

Ruski minister za zunanje zadeve Izvol'sky se mudi te dni na Dunaju. Posetu Izvol'skega pripisujejo velik pomen. Prvič se gre za Makedonijo, potem se bo obravnavalo o rusko-angleški pogodbi, poleg tega pa bo poslanik sprejet tudi od rumunskega kralja Karola, ki je prišel tudi na Dunaj, gotovo ne brez posebnega namena.

Živinorejska razstava, združena s poučnim strokovnim predavanjem o umni živinoreji, bo dne 4. oktobra v Selcih na Gorenjskem. Ker bo ta dan tudi živalski sejem, upati je obilne udeležbe.

Raznoterosti. Govori se, da avstrijski cesar prepušča mnogo poslov prestolonasledniku, ki n. pr. sodeluje že pri važnejših imenovanjih. — V notranji Kitajski je umrlo prvega pol leta nad dva milijona oseb za lakoto. — V Genovi so 22. septembra spustili v morje največji doslej v Italiji zgrajeni parnik »Principessa Jolanda«, ki se je pa čez nekaj minut potopil. Razburjenje je bilo velikansko. — V Trbovljah je bil minolo nedeljo ustanovni zbor telovadnega odseka katoliške delavske družbe. — V Cirknici se je v nedeljo zbralo čez 300 kmetov k ustanovnemu shodu »Kmečke zveze« za sodni okraj Cirknica; o delovanju državnega zbora je pri tej priliki poročal poslanec Gostinčar. — Istrskemu deželni zboru se je 23. t. m. predložila volivna reforma. Število poslancev se zviša od 33 na 42. Volivna kurija, ki se nanovo uvede, bo štela šest poslancev. — Cham in njegovi ljubljanski tovariši so bili radi kravalov izza volivne dobe obsojeni vsak na 24 ur zapor. — V Berlinu je prišel bivši general Steselj z rodbino; morda se hoče izogniti procesu! — V mestu Malagi in sploh po španskih pokrajinah je velikanska povodenj napravila strašna opustošenja; mnogo ljudi je potonilo. — Št. Jakobski stolp v Ljubljani se je za spoznanje nagnil, vsled česar je počil strop v cerkvi. Nevarnosti ni nobene, kakor trdijo: poročilo mestnega inženirja se je izročilo stavbeni oblasti. — Od italijanske večine sestavljen načrt volivne reforme za istrski deželni zbor najbrž ne bo nikdar postal veljaven, kajti dežela je po dveh tretjinah slovanska in ni upanja, da bi se slovanski poslanci vdali. — Tajnik »Družbe sv. Mohorja« je postal č. g. Val. Podgorc. — Bivša saska kraljica, grofica Montignoso, se je civilno poročila, kakor se poroča, s Tosellijem, učiteljem glasbe. Hčerko grofico Moniko zahteva saski dvor, a je grofica kralju ne mara izročiti. — Rusko-angleška pogodba je bila 26. septembra objavljena in oficijelno predložena vevlastim. — Na slovenski šoli pri Sv. Jakobu v Trstu so vsi prostori prenapolnjeni, sprejeti niso mogli 300 dečkov in deklic. — Družba sv. Mohorja šteje letos 79.146 udov, nekaj manj od lanskega leta. — Nižjeavstrijska volivna reforma je bila v deželnem zboru sprejeta. — Volivno-reformni načrt za Galicijo je tudi odobren.

O najnovjši encikliki papeževi je razpravljaj »Slovenec« v dveh člankih. Enciklika proti modernizmu ima dva dela. Sv. oče razjasnjuje nauke najznamenitejših katoliških modernistov na biblijskem, teološkem in modroslovnem polju ter takoj pristavlja in zavrača te nauke na podlagi katoliškega nauka. Enciklika ima namen dokazati, da izpodkopa v modernizem temelje katoličanstva, pa tudi krščanstva sploh. Posledica modernizma je negacija cerkve. Kdor pripada šoli modernistov, neha biti katoličan.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja, 29. septembra: Mihael, Evtihij; ponedeljek, 30. septembra: Hieronim, Honorij; torek, 1. oktobra: Remigij, Areta; sredo, 2. oktobra: Teofil; četrtek, 3. oktobra: Kandid, Evald; petek, 4. oktobra: Frančišek, Edvin; sobota, 5. oktobra: Placid in tov., Gala.

Naše gimnazije.

Sledeči članek smo prejeli iz krogov slovenskih profesorjev in ga priobčujemo brez opazke.

Izza znanega glasovanja v kranjskem deželnem zboru se bavi javna diskusija zopet z

ampak u druga koža zlezt, tu mu pa ne gre in tu tud tku lohku, kokr de b u en druh iber-cigar zlezu. Ta nar bl pametn še nardi, če zdej lepu mouči in tista focna ukul ušes za dobr gor uzame, zanaprej pa enmal bl merka, de na dubl spet kašne take špenkenge.

Se bl kokr Mulavrh se pa tu pust Slemšk in ta pust Slemšk se ma tud res uržah za giffat. Kuku pa on pride du tega, de je dau gespud dohtar Stojc Mulavrh pu buč, de je vnder on ta pust Slemšk prou za prou ud-guvorn urednik »Sluvenškega Naroda«. Tu ni pravica in jest se prou nč na čudm, de se mu tu fržmaga, ke ga tku u nč devaja. A dohtar Stojc res misl, de ta pust Slemšk res nima tulk kurajže, de b ena takala focna, če je prou za tri atlete, tku prenesu, ket Mulavrh? Gilih tku, prmejštefecl, al pa še bl kurajže. Sej ta pust Slemšk je fant ud fare, ke še pred sabla nima rešpehta, dokler ja vid u nožnc. Jest ta pustga Slemška ubrajtam, zatu se um pa tud zajnga putegnu, de na uja več nega nazaj pustavljal, kokr b res nč na mou za guvorn in mu špot delal. Usak more dubit ta soje, pa če se Mulavrh na glava pustau.

Kedr u pa dohtar Stojc al pa kašn druh ta pustno Slemške taka čast skazvou, kokr ja je Mulavrh, um pa jest tud skrbou, de ge u kašn kinematografar pufutografiru, tku de uma mel Iblančani tud še pol ke za gledat, ke u že ta špas vn. Vem, da uja ldje tku u kinematografar tekat dri, de še plača na u za dubit in če u kinematografar ud čistga dubička

tekat saj en ferkle dau za ta narodna tiskarna, pa uja lohka bajta plačal, pa še za ta narodna knjigatržna zna kej čez ustet, de ja uja lhoka mal, saj ke du šušarskega musta razrini in de se na u mogu več Hudamernk zguvarjat, de notr na more.

Na ta viža u usm pmagan: ta narodn tiskarn, ta narodn knjigatržnc, Hudamernke, kinematografari in ta pustno Slemške. Clouk more bt mal praktičn, pol pa že gre. Pumatat s more znat, pa se mu ni treba fretat. Peusk društ »Zgun« je tud tku narodn, de s na zna pmagat, Unkat, ke je naredu ausfluk na Rožn-poh, je tud premal berkštoku pa ruksoku mou pud Rožn-poham prprauleneh, pol pa ldje nisa mogl gor in tku se jm je zgudl, de ni pršou ne en clouk več na Rožn-poh, kokr jh pride punavad usaka nedela, če je lepu. Preh b reku, de jh je blu mn, kokr punavad, zatu ke nahter, ke punavad na Rožn-poh hodja, nisa prijat »Zgunuga« trubentajna in sa šli tista nedela raj u Šiška h Keržič na vampe.

Koku sem slišu, je ta pustga Slemška ta nazajpustaulajne, ke je dau dohtar Stojc Mula-vrh pu buč, namest nemu, ket urednika ta »Sluvenškega Naruda«, tku zjezu, de je use skp ke vrgu in se uredništu udpuvedu. Nahter pa spet prauja, de ga je gespud dohtar Taučar sam udstavu ud uredništva, zatu ke je premejh in b ga gilih tku lohka usak ukul ušes foknu, če b gilih du tega pršlu, kokr Mulavrh. Tu je skor bl vrjetn, kar se že pu tem vid, de sa Bega naredl za urednika. ke je ve-

lek ket kašna fržoluka in če b ga tou kerkat ker iz kašna focna pu ušeseh štrafat, b mogu prukca iz saba prnest, drgač b pa na šlu. Nej u pa že kokr če, tu je pa le resnica, de ta pust Slemšk ni več udguvorn za naumnast, ke jh ta »Sluvenšk Narud« ugajna. Takele focke precej hitr enga al pa ta družga uzdrauja in zdrauje jest gvišn usakmo prvošm, ta nar bl pa še mojmjo prijatle Mulavrh. Tak zdrauje b jest, ket puštena duša, še ta nemšk puršm prvošu, ke zdej pu Iblan u maškarah hodja iz enem pukluftanem talarjem na glau.

Pa pestima za dons Iblana pr gmah in puglejma mal u Rimanje. U Rimanjeh maja za žepana enga gvišnga Bumbrdona, al kok mu že prauja. Ta Bumbrdon b biu hmal bl slavn, ket iblansk žepan; ma pa tud tulk titlno ket jagud na patanoštre. Mož je škof, fajmešter, mežnar, mestron, grobokop in Buh ve, kaj še use. Iz ena beseda: Bumbrdon je use, kar čluvešk srce puželi; in kuku ta mož use tu dobr zrihta, clouk b na vrjeu. Sam žepan-vajne mu neče jt u glava, če je prou za žepana zvolen, Mende ga na veseli žepanvayne, zatu se pa tud na pumuja, de b se prvadu.

U nedela sa udprl u Rimanjeh en tak »Narodn dom«, kokr ga mama že u Iblan in skori pousod, ker ga nucama al pa na nucama. Pr tem špase je mou ta velka beseda sevede puslane Mandić, ke edn more mt ta velka beseda pr tak reč, če že ne žepan, pa kašn druh. Kua je use Mandić naklubasou, tu nas prou za prou nč na briga, nouga tku

ni nč puvedu; briga nas pa bl. kua je pr tem špase pučeu žepan Bumbrdon. Za upraut ta dan ni mou gilih nč pusebnga, zatu se pa ceu dan štederal negav prijatle, na kašna viža b Bumbrdone kašn pugreb skumenderu, de b ldje vidl, kuku na on pukupavat in žegne da-jat. De b se znaastn gosti med saba začel pubijat, na tu ni mogu čakati, zatu, ke b se tu ta nar bl gvišn šele tekat zgudl, ke b biu sam Bumbrdon tku brjaga, de b več pukupavat na mogu. Zatu sa je pa znajdl ene par ldi, k sa se zimenil, de nej hitr kerga ukul prneseja, če čja, de se u Bumbrdon pr pugreb ket nhn žepan mal puštreku. Ta nar bl prpravu za ta ceremonja se mu je še zdou gespud Tr-seglou iz Iblane, ke ni urana, zatu ke urana uran na sme učl izkluvat. Zatu sa hitr skučil usak po soj kou in sa začel pu Trseglave udrihat, kokr de b mel ud štuka. Gespud Tr-seglou je sevede iz glava tresu, ampak fentat ga pa le nisa mogl, zatu sa bli Bumbrdonu pri-atlji tku jezn, de sa začel ud same jeze plu-vat. Ke je pa u Rimanjeh gilih tku prepuev-dan pluvat pu tleh, kokr u Iblan, sa pa pluvaj ukul sebe, kamr je gilih prletel, sam de ni pr-letel na tla, ke sa se bal žepanuve štrafne. Na ta viža je še usa reč precej dobr vn stekla, sam tu je narodn, de ni mou žepan Bumbrdon prložnast se pr pugreb ausajhnat. No, pa u že kašna prložnast narajnu in tekat nej m pa piše, de če ga druh na u pršou gledat, ga u pršou saj

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

organizacijo prve ljubljanske gimnazije. Žal, da se to velevažno vprašanje presoja v prvi vrsti s političnega stališča, pri tem pa pozablja, da so naše utrakvistične gimnazije sploh že s pedagoškega stališča nestvor, ki v sedanji svoji obliki bije v obraz vsem zdravim pedagoškim načelom.

Prve dvojezične gimnazije smo dobili Slovenci leta 1873, ko se je začelo poučevati v prvem in drugem razredu večino predmetov v slovenščini, v tretjem in četrtem pa le veronauk in slovenščino. Korak naprej smo storili leta 1882, ko so postale naši nižje gimnazije skoraj popolnoma (grščino izvzemši) slovenski. Od tistega časa, torej od Taaffe-Winklerjeve dobe, nismo na Kranjskem tekom 25 let napredovali prav nič.

In vendar govori za popolne slovenske gimnazije poleg osnovnih državnih zakonov najglasneje zdravi razum, ki priča, da je učni uspeh v vseh predmetih zagotovljen le tedaj, če se vrši pouk v materinščini!

Ne moremo si misliti organizacije, ki bi bila večja muka za učence in učitelje, kakor so sedanje naše gimnazije. S težavo si pribori dijak v prvih dveh letih toliko nemškega znanja, da zna za silo obnavljati kratke pripovedke. Na podlagi tako nepopolne priprave pa se začne v tretji šoli grški pouk — v nemščini. Učenec se naj uči popolnoma tujega mu jezika s pomočjo nemščine, ki se je tudi še ni naučil! Pedagogi zahtevajo vedno, da se naslanjaj neznana tvarina na znano! V grškem pouku pa se bori učenec hkrati z dvema nasprotnikoma: z grščino in nemščino. Posledice so bridke in morajo biti. Ali učitelj ne upošteva teh pomanjkljivosti in skuša doseči predpisani cilj: potem je posledica veliko število dvojk. Ako pa preneha v strogoosti in v svojih zahtevah, se mu taki grehi pozneje maščujejo.

Isti prizor — samo da še v večji meri — se ponavlja v petem razredu, ko postane nemščina učni jezik vseh predmetov in učitelj se nahaja v istem konfliktu kakor v tretjem razredu. Pouk na tej stopinji postaja sistematičen, prehaja od nazornosti do abstraktnih pojmov in definicij. Koliko večja težava zato za učitelja in učenca, koliko neplodnih ur, ki jih potratita oba vsled te nesrečne uredbe naših zavodov. Le en vzgled! Učencu, ki je doslej nemoteno opazoval lepoto narave, z veseljem sledil njenim zakonom, se mora pristuditi tudi najzanimivejši predmet, tudi n. pr. naravoslovje, če ga korak za korakom ovira jezikovna nezmožnost. Najboljši opazovalec je nem, če ne zna jezika. Še v žalostnejšem položaju se nahaja učenec v drugih predmetih, kjer mu po večini ne preostaja drugega, kakor da se napili cele strani učne knjige na pamet.

Učna uprava dela našemu dijaštvu neprestano krivico, ker trpi tako stanje. Kako mora biti pri srcu nadarjenim dijakom, ko se n. pr. na I. ljubljanski gimnaziji sestanejo z nemškimi petošolci, ki jih nadkriljujejo potem na višji gimnaziji ne po inteligenci, ampak samo po večji jezikovni spretnosti!

Ne manjši trpini kakor dijaki so v sedanjih razmerah slovenski profesorji. Če so na utrakvističnem zavodu poleg slovenskih učnih moči tudi nemške, je slovenski profesor obsojen po navadi na nižjo gimnazijo brez ozira na svojo znanstveno kvalifikacijo, na I. ljubljanski gimnaziji pa tudi na b- in c-razrede, kjer se je že zgodilo, da so nagnali v prvi razred začetkom leta 86 (!) učencev, dasi znaša postavni maksimum 50 dijakov. Slovenskega profesorja nemški kolega pa ima na tem zavodu komaj 20 do 25 učencev! Ni čudno, da se širi letargija napram znanstvenemu delu med slovenskim srednješolskim učiteljstvom.

Vprašanje slovenskih višjih gimnazij je nujno združeno z razvojem našega znanstvenega slovstva. Terminologijo, ki je takorekoč ogródie vsaki vedi, bomo v svojem jeziku razvili in se ji priučili šele takrat, ko bo nam prešla s poukom v meso in kri. Odkod sicer značilni pojav, da se naši strokovnjaki o svojih strokovnih vprašanih razgovarjajo po navadi v tujem jeziku?

Slovenske višje gimnazije so in morajo biti ena naših prvih kulturnih zahtev! Pot do njih vodi od dveh strani. Pripravljati jih morajo slovenski profesorji s sestavo učnih knjig. Izza kulis se čuje, da v tem oziru ni vse tako, kakor bi moralo biti. Kdor je prevzel kako nalogo, mu je častna dolžnost, da jo izpolni, in naj bo profesor ali ravnatelj! Kako se tiho, brez hrupa in reklamnih notic dela za ta cilj, so nam vzgled knezoškofijski zavodi v Št. Vidu, kjer so letos začeli poučevati grščino v slovenščini.

Zadnji korak do izvršitve tega našega kulturnega postulata pa zavisi od naše državnozborske delegacije. Ako ni naš demokratizem samo fraza, ki se naj lepo bere na papirju ali izgovarja, laska poslušavcu, moramo zahtevati, da se uresniči najprej tam, kjer mu najbolj nasprotujejo stari krivični privilegiji. Ko izginejo nestvorji, kakor so naše utrakvistične gimnazije, tudi ne bo več mogoč prepis. Kdo naj bo vodja naših učnih zavodov, Slovenec ali Nemec. Samoobsebi bo potem umevno edino pametno načelo: slovenski mladini slovenskih šol in slovenskih učiteljev!

Naša „Straža“ na Dunaju.

Dunaj, 15. sept.

Bolj trdno, nego kdaj poprej, stoji sedaj naša slovenska »Straža« na Dunaju! Z veseljem upanjem gledamo v bodoče leto, v katerem bo društvo, kakor se nam obeta, še lepše in sjačajše napredovalo. S prihodnjim mesecem začne »Straža« vrsto večjih mesečnih zabavnih večerov, ki jih priredi do meseca januarja 1908 v veliki dvorani »zur schönen Schäferin« v VI. okraju, Gumpendorferstrasse

101, a meseca februarja bo zopet večja slavnost v »Češkem Narodnem Domu«. — Danes se hočemo ozreti na društveno delovanje v preteklih počitnicah. Počitnice so navadno mrtva doba za društveno življenje, toda »Straža« tudi poleti ni spala. Vsako nedeljo se je zbralo večje ali manjše število članov v društveni sobi in pri mesečnih prijateljskih sestankih. Navadno smo kaj koristnega brali ali pa poslušali, ker smo imeli tudi nekaj predavanj. Najbolj zanimivi sta bili zadnji dve: preteklo nedeljo o ruskem romanopiscu Dostojevskem in njegovem romanu »Ponižani in razžaljeni«, ki ga je društvo prejelo iz »Kataloške Bukvarne« par dni poprej; predzadnjo nedeljo pa smo slišali o »Popevkah« Petra Skuhala (Skühala), ki so zložene po krasnem murpoljskem ali panonskoslovenskem narečju. (1907. Samozaložba. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.) Popevke so ugajale zlasti štajerskim rojakom iz ljutomerske okolice, pa tudi drugi smo jih razumeli in z zanimanjem poslušali, ko so se nam razložile Zares pohvaliti moramo veleč. g. P. Skuhala, duh, nem. vit. reda in župnika velikonedeljskega v p. v Ljutomeru, da nam je te popevke zložil v pristnem domačem narečju in narodnem duhu! Zeleti bi bilo, da bi se našlo tudi po drugih krajih nadarjenih slovenskih pesnikov, ki bi nam zlagali pesmice v domačem dialektu in nam tako ohranili zanimivih posebnosti dotičnega narečja. Take pesmi res da zanimajo v prvi vrsti le ožje rojake pesnikove, ali so neprecenljive vrednosti za vsakega jezikoslovca! Čim starejši bodo te popevke, tem več bodo vredne! — Ugajal nam je tudi zelo sklep popevk v književni slovenščini: pesem »Odkod tia«:

»Kar na svetu je, premine,

H koncu vse hiti in zgine ...»

in pesniško vzneseni »Konec« v ritmični prozi: »Plavajo oblaki gosti po obnebu, solnce se je skrilo, zlato solnce.« — — — »Kdaj pa kosa smrti, ostrá bridka kosa smrtna mene bo zadela? Menda skoraj že.« — — —

Hvaležni smo veleč. monsign. Fr. Jančarju, ki je podaril naši knjižnici izvod »Popevk«, katerih smo se tako razveselili! — Za obe omenjeni knjigi se društveniki živo zanimajo in težko čakajo, kdaj pridejo na vrsto, da si jih izposodijo iz knjižnice. Preteklo počitnice se je izposodilo in prebralo nad 70 knjig. »Dom in Svet« imamo sedaj v celoti, vse letnike vezane, kar je poseben kras naš knjižnici.

Važna naloga naše »Straže« na Dunaju je, skrbeti za to, da dobijo tukajšnji Slovenci in Slovenke dobrih služb pri poštenih katoliških družinah. Društvo doslej še ni moglo te naloge uspešno izvrševati, ker nam razmere niso bile dovolj znane. A sčasoma se bo dalo v tem oziru mnogo storiti, zlasti ako se nam posreči, priti do lastnega doma! Doslej so posamezni člani »Straže« poskrbeli nekaterim rojakom in rojakinjam za dobre službe v katoliških družinah. Na podlagi teh izkušenj lahko rečemo z gotovostjo vsaj glede slovenskih služkinj na Dunaju tole: Vsaka pridna in verna Slovenka lahko dobi dobro službo v poštenu katoliški rodbini, kjer ji bo mogoče izpolnovati vse krščanske dolžnosti! Sedaj nam je dobro znano da je mnogo strogo katoliških družin na Dunaju, ki iščejo vernih služkinj, a jih žal ne morejo najti, nasprotno pa je mnogo dobrih in vernih služkinj v brezverskih in judovskih družinah, kjer ne morejo hoditi k sv. maši in sv. zakramentom, a si ne vedo pomagati, kako bi prišle k vernim krščanskim rodbinam, ker nimajo nikogar, ki bi jim svetoval. Na Dunaju je letos pomanjkanje služkinj sploh, zlasti dobrih služkinj. — Ako pride kaka deklica iz domovine na Dunaj v službo naj ne pozabi obrniti se na naše slovensko, katoliško izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju, kjer bo dobila primernih nasvetov in pouka; dobro je, ako se more izkazati s priporočilni pismom od domačega dušnega pastirja! — »Straža« ima svoj lokal v VI. okraju Linien-gasse 38, pri gosp. Petermanu; g. predsednik »Straže« pa stanuje v VI. okraju Gumpendorferstrasse 104, II./10. — Omenjamo še, da imajo najboljši uspeh oznanila v neodvisnem krščanskosocialnem glasilu »Reichspost«, zasti sedaj, ko izhaja kot jutranji list in se zato vedno bolj širi med dunajskim prebivalstvom. Upravništvo »Reichsposte« na Dunaju je sedaj v VIII. okraju, Stroziggasse 42. »Služkinja za vse« dobi na eno oznanilo v tem času lahko po 30 ponudb ali pa še več od samih dobro katoliških družin! Toliko v pojasnilo rojakom v domovini!

Vedno bolj spoznavamo, kolikega pomena za dunajske Slovence je naše izobraževalno društvo »Straža«, prepričali smo se pa tudi dobrih, da more na Dunaju uspešno in v pravo korist našega naroda delovati le društvo, katerega geslo je: Za vero in domovino!

Nedeljski počitek v trgovini.

V torek se je vršil na Dunaju veliki protestni shod, ki ga je sklicala centralna zveza trgovskih nastavlencev na Dunaju. Shod je imel namen, demonstrirati za popolni 36urni nedeljski počitek in za zapiranje trgovin ob 7. uri, pisarn pa ob 6. uri zvečer. Zbrala se je velika množica trgovskih nastavlencev, ki so z vso silo zahtevali izpolnitev svojih opravičenih želja in zahtev. Navzočih je bilo tudi več krščanskih državnih poslancev, ki so obljubili delati in pritiskati na to, da se uresniči zahteve trgovskih nastavlencev in da se žalostne razmere postavnim potom uredijo.

Kjer še ni uveden popolni počitek, se prireja demonstrativni shodi, vlada sama se je začela zanimati za največjega trpina, trgovskega nastavljenca. Tudi trgovci sami so začeli uvidevati, da je tudi trgovski nastavljeneč človek, ki ima človeške pravice, zato so sami že marsikaj storili v izboljšanje položaja

svojih nastavlencev. Najlepši dokaz so nam dali naši ljubljanski trgovci, ki so se z pičlo izjemo izrekli za popolni nedeljski počitek. Isto so tudi storili trgovci v Zadru in Inomostu. Uvedel se je popolni nedeljski počitek in stvar se je obnesla, trgovci so prepričani, da ne izgube nič, za tistih par grošev, ki bi jih v nedeljo stržil, se še ni noben trgovec jokal. Tudi konzument ne hodi ne lačen ne nag okolu, ker si v nedeljo ne more nabavljati svojih potrebščin. Se celo kadilci si morajo preskrbeti predpoldan material, ako hočejo, da se jim popoldan kadil izpod nosa.

Skoro že dve leti traja nedeljski počitek, vse je bilo zadovoljno, kar ti pride nek rodoljub z dežele s svojim poslanim v »Narodu« in se zaletava v jako umestno socialno napravo nedeljskega počitka Šele v tem dolgem času je začutil nedeljski počitek, šele sedaj je zagledal v njem veliko (!) nevarnost za narodno gospodarstvo in za žepne naših g. trgovcev. Čudimo se temu zaspanetu, da se je tako pozno vzbudil in dve leti ni ničesar videl. Šele sedaj opozarja na škodo, ki je ni, šele sedaj se je domislil, da ne more v nedeljo kupiti sukna za svoje hlače ali pa kake šunke za želedec. Sumimo pa, da je ta »rodoljub« prejel in do sedaj naročeval pri tujih tvrdkah in židih, mesto doma pri naših trgovcih in krojačih. Sedaj ga je pa najbrž »opili« kak žid ali pa so mu dunajske hlače prvi dan že počile, pa je začel zlivati svojo jezo na nedolžni nedeljski počitek, je začel razburjati duhove s svojim poslanim. Ko bi se vsaj s svojim imenom podpisal.

Pogleimo si še škodo in nevarnost, ki jo ta rodoljub voha.

Pravi, da se kupec sedaj podaja v druge kraje kupovat. Na tem je toliko resnice, da kdor je bližje drugega mesta, je tudi prej tja hodil, komur pa je bližje v Ljubljano, pa si bo premislil, raje se v nedeljo vleže in lenobo pase, kakor pa da bi trošil kar mu ni potrebno in se v tednu spravi v Ljubljano. Rodoljubi na deželi, kojim prištevam »rodoljub« gg. župnike, učitelje, uradnike itd. imajo v tednu pač svoj prosti dan, dovolj prostega časa, da se lahko zafurajo v Ljubljano. Sicer nam je najboljši dokaz svoječasni sklop trgovcev manufakturnistov ob nedeljah zapirati trgovine, da rodoljube z dežele pač niso dali posebno veliko skupiti ob nedeljah, sicer bi manufakturnisti ne zapirali ob nedeljah prostovoljno. S svojim poslanim nam je tedaj rodoljub le pokazal, da so rodoljube na deželi že prej ko so manufakturnisti imeli zaprto ob nedeljah že pred nedeljskim počitkom naročevali in kupovali pri potujočih židih in tujih tvrdkah. Ako jim je prenerodno med tednom hoditi v Ljubljano pa si naj naročijo vzorce blaga pri ljubljanskih grostistih ne pa pri dunajskih in drugih židih. Tudi naši trgovci so postrežljivi in jako solidni, tako da vsakemu po želji in zahtevi lahko postrežejo. Rodoljube po deželi pa prosimo, naj privoščijo trgovskim nastavlencem nedeljski počitek, ki jim je potreben, kakor beraču krajar. Naj ne vohajo škode tam, kjer je ne vidijo niti trgovci sami, ki so sami zadovoljni s počitkom, saj ga je tudi trgovcev potreben in vesel, da se v nedeljo lahko nekoliko oddahne. Za tistih par krajcarjev mu pač ni, ki jih je ob nedeljah skupil za bonbončke. Branjevce seveda ne štejemo med trgovce.

F. Z.

Odgovor g. dr. Janko Brejca na „Narodove“ izbruhe.

Danes nam došli »Mir« priobčuje naslednje

»Poslano«.

Nekaj tednov sem se peščica mladih ljudi, ki menda nimajo drugega boljšega posla, na vso moč trudili, da bi pri pivniški mizi in na papirju zasnovali liberalno stranko med koroškimi Slovenci. Ker so bili s stvarnimi argumenti kmalu pri kraju, namerili so vse svoje topove na mojo — osebo. Vajen političnih bojov že izza mladih let — ko sem bil na Kranjskem, delil sem usodo drugih »klerikalcev« na indeksu »Narodovega« uredništva, prišedši na Koroško sem takoj zapadel proskripciji nemškonacionalnega časopisja, — ostal sem docela ravnodušen, ko so iz tabora liberalnega časopisja začele frčati pušice obrekovanja in prenaglene sodbe proti meni. Niti zameril nisem tem napadom, ki so bili prvotno samo revanža zato, ker sem na Ciril-Metodovi skupščini v Bohinjski Bistrici malo pregledoko pogledal za gotove — kulise.

Pa ni ostalo pri kritiki moje osebe in mojega političnega delovanja — ta smodnik bi bil kmalu postreljen in bitke konec, če bi napadalcem ne bil prihihtel kot rešitelj na pomoč, ki je menil, da je moj Ahiilejev peto srečno našel v moji — odvetniški pisarni. In zganilo se je v liberalnem taboru »rodoljubnega delovanja«. — »Narod« je bil zdaj šele v svojem elementu, meneč, da se mu z ubijanjem moje pisarne posreči doseči vse svoje, odkrite in prikrité namene.

Toda človekoljuben »Narodov« načrt se je docela izjalovil, ker je njegov avtor vkljub najboljši volji — izvohunil samo svojo blamažo.

Naj torej za tiste, ki jim je sploh do tega, da izvedo resnico, »Narodove« napade vsaj v glavnih točkah na kratko popravim in v pravo luč postavim.

S podvojenim povdarkom in kot poseben, nezaslišan greh mi očita »Narod«, da sprejemam honorar za — jezikovne pritožbe. Ta trditev je popolnoma neresnična, ker, kolikor jaz vem, mi ni še nihče za kako jezikovno pritožbo kaj plačal. Delam jih v obče zastoni, ne dam si od strank niti kolekov povrniti. Če pa mi je za pritožbe za zadrage, ki so pri celjski »Zvezi«, slednja popolnoma iz lastnega nagiba kot svojemur koroškemu pravnemu zastopniku plačilo obljubila, ni pač nobenega

pametnega vzroka, da bi to prostovoljno plačilo odklanjal. Samo zelena zavist more v tem videti kak greh. Sicer pa tudi ta »mastni« zasluček prav rad odstopim tistemu, ki mi odvzame samo en del mojega obilnega neplačanega dela. Če bi bilo »Narodu« na tem, da bi resnico poročal, bi jo bil lahko izvedel od svojega tukajšnjega zaupnika, bivšega mojega koncipienta g. dr. J. C. Oblaka, ki je bil skoraj poldrugo leto v moji pisarni in jo tedaj gotovo pozna.

Dalje trdi »Narod«, da je javna tajnost, da sem jaz popolnoma zavozil jezikovno vprašanje, in to zlobno trditev zabelja še s skrivnostno opazko: »Zakaj, to tudi vemo vsi.« No, »Narod« ni vajen, svojim nasprotnikom priznati, če o njih res kaj ve; tudi jaz ne reflektujem na »Narodovo« prizanesljivost, temveč bo »Narodov« mentor meni in našemu jezikovnemu vprašanju mnogo koristil, ako nam pokaže pot, ki vodi do zaželenih uspehov, in razkrije vzrok dosedanjih neuspehov, ki je po njegovem zatrdilu vsem znan. Kaj bi v tako važni stvari »skrivačca igrali«! To je naravnost narodno izdajstvo, če kdo ve, kako bi se jezikovno vprašanje na Koroškem ugodno rešiti dalo, pa tega nalašč povedati noče! Na dan torej z rešilnim načrtom! Sicer pa se zelo čudim, da »Narod« svojega skrivnostnega načrta ni izdal niti svojemu pristašu gospodu dr. Oblaku, ki bi ga bil že zdavna lahko v moji pisarni praktično preizkusil in izvedel. Koliko koristi bi bili že imeli koroški Slovenci od tega, »Narod« pa bi se lahko postavil v imenitno pozo »rešitelja« koroškega Slovenstva!

Očita se mi dalje, da mi politika — »nese«. »Mir« je že popravil to bedasto laž. Kdor jo vkljub temu verjame, naj pride na Koroško politizirat, račun o mojih stroških pa naj pošlje avtorju »Narodovih« člankov — ta že ve za zaklad, iz kojega se take stvari plačujejo.

»Narodov« člankar mora biti brez dvoma v hudih gmotnih stiskah, ker vedno misli na denar in koliko kaka stvar »nese«. Izvohal je celo, da se meni še — seje plačujejo. Žal, da ni povedal, katero seje. Jaz imam tekom leta kot predsednik političnega društva in dijaškega podpornega društva, kot podpredsednik Ciril-Metodove podružnice celovške ter kot odbornik društva »Učiteljski dom« in Mohorjeve družbe jako veliko sej, pa dosedaj še nisem opazil, da bi mi te seje kaj nesle. Kje so torej tiste seje, za koje baje prejemam plačilo? Govorji, lažnjivi kljukeci!

Ker »Narodu« za eno laž več ali manj nič ni, dodal je zgorajnim še dvoje najdebelejših: »Narod« laže, da je akcija koroških Slovencev zoper volivno reformo izvirala iz moje osebnosti »mržnje« do gospoda dr. Šusteršiča. Iz kakšne »mržnje« pa so se te akcije s tolikim navdušenjem udeležili unisono vsi koroški Slovenci? — Končno mi pa »Narod« podtika še neke »svoječasne napade na gospoda Legata« v »Slovincu«, trdeč, da sem jih pisal jaz, in pristavlja, da sem še kot pravni praktikant hodil v celovške napredne kroge (kje so neki ti?!), ondi vlekel pogovore na ušesa in jih potem objavljaval v »Slovincu«. Vse te trditve so od konca do kraja do pičice zlagane.

Pa kaj mar »Narodu« in tistim, ki ga iz varnega zavetišča anonimnosti s takimi poročili »futrajo«, če pišejo resnico ali ne, vsaj namen menijo vendar doseči po reku: semper aliquid haerebit — nekaj bo že obviselo. Toda to pot je obviselo — drugod.

Dr Janko Brejc, odvetnik.

Iz bleškega kota.

Gostov smo imeli letos, da še nikoli toliko, gostov vseh stanov, od svetlih knezov do navadnih plebejcev, od škofov in prelatoz do kaplanov, od učenjakov svetovne slave do preprostih ljudi brez najmanjšega poželjenja po slavi, od bogatinov milijonarjev do ljudi, ki žive z roke v usta. Pa če je bila prav glede stanu, znanja in premoženja tolika razlika, so bili vendar v dveh rečeh vsi enih misli: toliko raznolike lepote na tako malem prostorčku ni nikjer več na svetu in pa cen tako neznanih in pogosto pretiranih tudi zlepa ne. Zato so vsi vprek zahtevali, naj se županstvo, oziroma zdravniški odbor pogovori z izvoščki in vozniki po jezeru in določi stalne

Tarife za vožnjo z vozovi in s čolni. Sicer so tarife za vožnjo z vozovi v okolico že narejene, toda fijačariji se včasih malo brigajo zanje, tarif za vožnjo na Bledu pa še ni in ravno vsled tega je največ pritožb. Te cene se morajo tudi stalno določiti, zakaj sicer imajo od odiranja škodo najprej vozniki sami, pa tudi Blek kot letovišče trpi na ugledu; ni se ravno redko slišalo, da tega ali onega ne bo več blizu; če si vprašal, zakaj da ne, je bil skoro reden odgovor: pretirane cene! Poleg tega bi morali imeti vsi vozniki

Tablice in na njih tiskane cene v dveh jezikih, da jih na zahtevo pokažejo, ali pa kar očitno na vozu nabite, da se ne bo treba z voznikom prerekati. Prav tako se morajo do prihodnje sezone urediti cene za vožnjo po jezeru, zakaj tam so še veliko bolj neenaki, kot pri izvoščkih: eden računa 20 ali 30 h, drugi krono ali pa tudi več. Enkrat ga pač tako navrti, drugo ga ne bo, ker ga sploh blizu ne bo. Prav tako se mora tudi za romarske shode določiti taksa, da ne bo več njih pritožb in pa da si vozniki sami ne odjedajo zaslužka. Na lastna ušesa sem slišal pogosto: nikdar več me ne bo; zakaj? Zato, ker je moral polovico preveč plačati. In eden jih lahko veliko za seboj potegne, — Toda vse tarife ne pomagajo nič, ako se obenem ne določijo tudi visoke

Kazni zoper tiste, ki bi se drznili brez vzroka zahtevati več, kakor kažejo tarife. Te kazni se morajo seveda energično izvrševati,

in če bi kdo večkrat v tem oziru napačno ravnal, ga mora politična, oziroma zdravniška občina izključiti od vožnje. To se mora zgoditi, to zahteva ugled zdravnišča, pa tudi korist poštenih voznikov.

Godba je letošnja sezona jako dobro igrala, tako da so bili gostje polni hvale. Sicer si pa zna gospod kapelnik Weiss tudi pridobiti izbornih moči. Veliko godcev je iz dunajskega dvornega gledališča, drugi so iz raznih drugih dunajskih gledališč in glazbenih zavodov, nekateri med njimi so absolvirani konservatoristi, tako da je vsak zase umetnik. Prav zato so gostje zadnji dan godbo in kapelniku burno aplavdirali. Čudno je le to, da nismo pri tej priliki, pa tudi sicer v sezoni opazili nobenega odbornika zdravniške komisije, ki bi bilo tudi prav, da bi pokazala, da ve ceniti velik trud za primeroma pičlo plačo. Kolikor nam je znano, se v drugih letoviščih zdravniški odbor vsaj zadnji dan javno pokaže, da ni treba gostom prevzemati njega naloge. — Se eno opombo, ker smo že ravno pri godbi v parku. Sredi parka je bazen za vodomet, pa vode celo sezono ni bilo v njem, razen če jo je Jupiter pluvius poslal v obliki dežja.

Za avtomobile naj bi se tudi napravila neka tarifa, to pa glede hitrosti. Zakaj nekateri pa že tako divjajo, in najraje krog kakšnih nevarnih ovinkov pod gradom! Nekateri imajo celo nekako manijo, da zlasti divjajo po poti od grajskega kopališča do »Zlatoroga« oziroma »Ribiča« pa nazaj; to je vsega skupaj kakih deset ovinkov na poti, ki se prav lahko prehodi v petih minutah. Kdor se tam pogosto izprehaja — in ta pot je eden najlepših izprehodov — ta že ve, kaj se pravi peklenški »divji jagi« se izogibati. Kaj če bi se srečal s kakim voznikom na ozkem ovinku? Nesreča je neizogibna. V tem oziru naj se tudi kaj ukrene, najboljša bi bilo, da se vožnja tod sploh prepove, ali če to ne gre, naj se določa minimalna brzina.

Deske so ga izdale. Valentin Homan, posestnik na Trati, ima že osem predkazni, a te niso poboljšale. Obdolženec je prodal Janezu Rozmanu 70, Francetu Burgerju pa cel voz desk. Med temi je bilo 16 desk, ki jih je izmaknil Francetu Calariju. Izpoznati jih je bilo lahko po znamenju te trdnice. Tudi priča Jakob Svoljšak je to potrdil, zato ga je tudi Homan pošteno naklestil. Ko je orožnik napovedal Homanu, kot osumlencu, aretacijo, je odgovoril, da nikamor ne gre in se ni dal vklemiti, marveč je, da bi to preprečil, z obema rokama sunil proti orožniku. Obdolženec izkuša vse vtajiti. Za kazen je dobil tri mesece težke ječe.

Tržne vesti.

Dne 28. septembra 1907.

Že zadnjič smo omenili, da so kurzi začeli padati in je tudi tendenca oslabela. Zadnja sobota je seveda zopet nastopila z jačo tendenco, ki pa v tem tednu ni vstrajala. Tako imamo danes efektivne kurze nižje, medtem ko je razlika v terminih postala večja. Vsa razlika se pa vrti okoli 5 do 10, oziroma 25 v večjega padca ni, ker kar eden dan izgubi, drugi navadno dobi. Morda bi lahko beležili večje izpremembe, ako bi kupci kolikaj segli po blagu. Tako se pa ti popolnoma rezervirajo in zato pač cene ne slone na sklenjenih kupcijah, ampak le na zahtevah ponudnikov. Veliki mlini ne pridejo na trg, ker jih tišči fina moka. Promet je jako neznan, kupuje se le najpotrebnejše. Berolinski trg nam javlja istotako trajno padanje, ker je vreme ugodno.

Pšenica. Dovozi so neznatni, vsled tega so tudi ponudbe neznatne. Ker pa tudi kupci nimajo veselja poseči po dragem blagu, je tudi tendenca mlačna. Promet majhen. Cena je nekoliko nižja, posebno termini so slabejši.

Dunaj, 25. sept.: tiško, staro 78/82, 11:85—12:40, novo, 77/80, 11:65—12:30, slovaško novo, 77/81, 10:85—11:40, z južne železnice, 77/79, 10:90—11:15.

Budimpešta: novo pšenico, 78/80, 11:15—11:40 tudi do 11:55. Oktobar 11:10/11, april 11:76.

Rž. Promet je manjši, dovozi so se zmanjšali in tudi konzum znatno manj kupi.

Dunaj, 25. sept.: nova slovaška, 72/75, 9:90—10:10, razno ogrsko, novo, 72/74, 9/75 do 10—, avstrijsko, novo, 72/75, 9:65—9:95. Budimpešta: 9:42/9:60. Oktobar 9:58, april 10:16.

Oves. Dunaj: 8:20—8:90, po kakovosti, Budimpešta: 8:05—8:30. Oktobar 7:81/82, april 8:30.

Turščica. Dunaj: 7:25/50, Budimpešta 6:75/85. — Činkvantin: Dunaj 7:80/8:15.

Moka. Izprememba ni nastopila. Fine moke še vedno tiščijo mline, ki se trudijo teh rešiti tudi v izgube, pa ne gre. Zadnjič smo poročali, da budimpeštanski mlini poizkušajo pridobiti za reduciranje obrata tudi provinčne mline. Stvar je bila v dobrem tiru in provinčni mlini so bili voljni pristopiti k dogovoru. Medtem je zgorel eden največjih provinčnih mlinov (Back-ov v Rabu). Ker pa ima ta trdnica še veliki mlin v Szegedinu, je seveda ta mlin prevzel obveznosti Rabskega in mlinar Back v Szegedinu ima dovolj sklepov, pa noče reducirati, ker bi tako sam ne mogel zadovoljiti odjemalcev dveh mlinov. Naibže budimpeški mlini ne bodo mogli uvesti reduciranja obrata po celi deželi. Budimpešta, 25. sept.: 0 K 17:60, 1 K 17:20 2 K 16:80, 3 K 16:90, 4 K 15:80, 5 K 15:30, 6 K 14:80, 7 K 14—, 7½ K 12:90, 8 K 8:90.

Ržena moka je postala nekoliko cenejša, konzum manjši: 0 K 15:40 0½ K 15—, 1 K 14:60.

Otrobi sicer niso več tako stalni v ceni, kakor prej, vendar še gredo vedno dobro izpod rok. Pini otrobi 6:15, debeli 6:15, rženi 6:80.

Klajna moka jako stalna v ceni. Spirit je še vedno jako stalen, oktober je postal živahniji ter se zahteva danes že do K 151—, 152—. Za takoj in bližnje mesece se živahno kupuje, za zimo pa ni zanimanja.

Kava. Kupčija slaba, večji dovozi Brazilije pritiskajo tendenco terminov. Blago v rokah ima stalno ceno.

Sladkor. Rafinada mirna, ni pravega zanimanja, cene neizpremenjene. Trdi se, da ostanejo za oktober neizpremenjene.

Mast. Tendence stalna, cene deloma višje.

Hmelj. Pričeli so spravljati hmelj in kakor se trdi, bo množina pridelka manjša kakor se je cenila. Kupčija je postala živahna. Prva vrste dosega tudi do 70 mark na Nemško.

Rozine. Sultanine bodo letos slabe, ker je novi dež znatno poškodoval blago tudi tam, kjer ga do zdaj še ni bilo. Pridelek prihaja pozno na trg. Cesme jako stalne. Eleme jako lepe.

Semena. Kupčija nikakor ni povoljna, konzum pada. Rdeča deteljica se ponša z jačo tendenco, lucerna jako stalna, ponudbe nezadostne, nasproti je Inkarnat v tendenci slabja.

Živina. (Dunaj, 26. sept.) Pitani voli 86 do 88, ogrski 62—88, nemški voli 80—94, krave 57—64 (za 100 kg žive teže v kronah). Svinje: mlade 80—116 h, pitane 104—118 h kg žive teže.

Shod ljublj. tobačnega delavstva.

Ljubljana, 27. sept. 1907.

»Podporno društvo« in »Zveza avstrijskega krščanskega tobačnega delavstva« sta priredila danes, v petek, obilno obiskano shod. Tovariš Čatar otvoril zborovanje. Naznanja, da je društvo priredilo po zadnjem občnem zboru dva shoda, več sej, izlet na Bled, izročilo poslancu Gostinčarju eno spomenico in pa prošnjo za pometalke. Podeli nato besedo državnemu in deželnemu poslancu dr. Kreku, ki govori pričetkoma o društvenih zadevah in nasvetuje, naj bi se uvedla enotenska karencna doba pri izplačevanju bolniških podpor. Govornik govori nato o draginji. Od dveh strani si moramo ogledati draginjo. Obstoje karteli za premog, sladkor, petrolej. O kartelu za žganje ne govorim, ker čim dražje bi bilo, tem ljubše mi je. V drugi vrsti pa draži trenutna spekulacija. Ves petrolej ima v rokah pri nas Rothschild. Tudi glede na sladkor obstoja najožja zveza med tistimi, ki ga prodajajo. Dolgo zimo imamo pri nas. Morebiti bi ne bila pri nas tako huda, ako bi se osušilo ljubljansko močvirje. Premog se draži od dne do dne. Nasproti tem odušihom je edina pot podraževanje. Država sama bi morala prodajati vse stvari brez dobička. A če to podražvi, se ne sme dati vsa stvar v roko uradništvu. Saj vemo, kako so navajeni ti ljudje se klanjati in pozdravljati, kadar imajo kak shod bogataši. Na delavske shode jih pa ni. Zato je potrebno, da se za slučaj podraževanja ustanovi nad temi zavodi ljudsko nadzorstvo. Kmalu sicer uradništva ne bomo naučili, da čuti z ljudstvom. Saj vemo, da se tudi mlajši vol nauči orati od večjega vola. Zase in za svoje tovariše obljubim, da bomo stali brez strahu na strani ljudstva.

Druge vrste pa podražuje trenutna spekulacija. Med te stvari spadajo: moka, kruh, meso. Glede na moko poročajo vsi časopisi, da je pšenice dovolj. A izgovarjajo se, da se prodajajo le slabše moke. Tu imamo opraviti z ringom ogrskih mlinov. Pomaga jim tudi borza. Danes imamo drago moko, a od te draginje nima kmet ničesar. Glede na meso omenjam, da je padla n. pr. na Krasu in na Goriškem cena živine za 30 gld. pri doraščeni govedu. A ne pozna se to niti za vinar. Vzrok draginje je, preveč imamo prekupev in premalo zveze med onimi, ki kupujejo živila. V nemškem državnem zboru je predlagal svojčas Kanitz, naj bi se podražila prodaja žita. Neki pek Till je pa predlagal, da naj se podražvi pekova obrt. O podraževanju prodaje živine še ni bilo čuti, pač pa so že nekatera mesta prevzela v svojo režijo prodajo mesa. Najrše odušitvo, ki je najtežje zadeti, je odušitvo z živili. Lahko se sklene postava, a težko je dobiti lopove vun. Združiti se morajo konsumenti in mali kmetje. Le po tem ljudskega gospodarskega združevanja je mogoča omejitev draginje. Pri tej stvari ne pomaga več posameznik. Potrebna je združitev. Pravijo, odprite meje, a imamo doma dovolj cenene živine. Žita tudi dovolj. Gre se samo za to, da iztrgamo žito in meso iz rok velikega kapitala. Prva in glavna stvar pa je: zveza konsumentov in proizvajalcev živil. (Živahno odobravanje.)

Državni poslanec Gostinčar poroča o korakih, ki jih je storil zaradi tobačnega delavstva pri generalni direkciji. Zaradi premoga se mu je odgovorilo le negativno. Zaradi težko oddaje premoga posameznim delavcem in pa skrb, da bi se ne škodovalo trgovcem premoga. O draginji mesa pravi, da se je živina pocenila, ter se pa je v Ljubljani še vedno enake cene. Naša gospoda na magistratu nima smisla za ljudstvo in zanj ničesar ne stori. Konecne opozarja zborovalce za smisel organizacije.

Po Gostinčarju pravi dr. Krek: Tudi o meni so že trdili svoj čas po krivici socialni demokrati, da sem podražil moko. Koristi kmeta in delavca se dajo združiti. Oba stanu se morata boriti proti velikemu kapitalu. Brezvestno je hujskati stan proti stanu.

Sprejmeta se nato resoluciji glede na draginjo živil in o prodaji premoga tobačnemu delavstvu po predlogu delavke Brate.

Sklene se nato, da se podaljša karencna doba pri izplačevanju bolniških podpor pri »Podpornem društvu« za en teden.

AVSTRIJA.

Dunaj, 27. septembra. Z ozirom na nove ladje zgradbe in pomnožitev moštva bo, kakor se poroča iz mornariških krogov, v mornariškem proračunu od leta 1908 svota za mornarico mnogo višja od letošnje (nekako 20 milijonov kron) in bo v celoti znašala okoli 70 milijonov.

Brno, 27. sept. Izvrševalni odbor moravske ljudske stranke je pod predsedstvom dr. Stranskega sklenil pozvati mladočeške poslance, naj proti ministrstvu Beckovem stopijo v najostrejšo opozicijo.

OGRSKA.

Budimpešta, 27. sept. Danes je zboroval ministrski svet skoro neprenehoma 10 ur. Dr. Weckerle in grof Andrassy sta predložila predloge, ki jih nameravata predložiti parlamentu. (Andrassy je najbrž predložil ustavne garancije v izpremenjeni obliki, ker sta se cesar in prestolonaslednik izrekli proti prvotni obliki.) Andrassy je predložil tudi volivno reformo in razdelitev volivnih okrajev. Baj je razdelitev okrajev tako sestavljena, da zagotovi »državi zvestim« in »zanesljivim« elementom večino. — Nasproti tem vestem poroča uradna korespondenca da se je ministrski svet bavil zgolj s proračunom.

Budimpešta, 27. sept. Deputacija deželne zveze kreditnih zadrug je prišla ministru Weckerlu prositi, naj vlada zvezi posodi pet milijonov kron. Weckerle je obljubil, da bo storil tozadevne korake. (Zdaj se vidi, kako krvavo Ogri potrebujejo nagodbe z Avstrijo!)

Budimpešta, 27. sept. Še sedaj ni gotovo, kdaj se nagodbena pogajanja nadaljujejo. Ogri so se že omeščali, vsaj »Budapest« piše v takem smislu, češ, da bi Ogri lahko privolili v malo zvišanje kvote, ako se jim zato dovoli kaka koneesija.

Budimpešta, 27. sept. V klubu neodvisne stranke so se menili o vedno rastočem pomankanju denarja, o volivni reformi, ki bo narodnosti spravila navrh, ako se ne izpremenijo primerno volivni okraji in o hrvaški obstrukciji. Predsednik zbornice Justh je izjavil, da bo zbornične posle in red vodil tudi nasproti Hrvatom tako pravično in lojalno kakor dozdaj.

HRVATI.

Zagreb, 27. septembra. Hrvaško-srbska koalicijska namerava skupno z dalmatinskimi poslanci uprizoriti manifestacijo v Splitu. Baj je nameravala skleniti, da naj hrvaški poslanci v ogrskem državnem zboru zopet prično z obstrukcijo.

Budimpešta, 27. septembra. »Az Ujsag« pozivlja vlado, naj z vso odločnostjo prepreči, da ne bi bil za naslednika Strossmayerja imenovan dr. Stadler.

BALKAN.

Zemun, 27. septembra. Kralj Peter srbski je odredil, da naj se skupščina snide dne 14. oktobra. Vsled tega je več ministrov hotelo podati demisijo, ker so bili vsi za odgovoritev skupščine, toda Pasić jih je pregovoril, naj počakajo.

Sofija, 27. septembra. Vladni listi poročajo, da v kratkem odstopi ministrstvo.

NA DALJNEM VZHODU.

Sangaj, 27. septembra. Pri nekem bokerskem protikrščanskem vstanku v provinciji Kiangsi so uporniki umorili nekega italijanskega lazarista, požgali semenišče ter razdali cerkev. Mandarini protežirajo morivce. Baj so v notranjosti Kitajske bokserji pomorili že več katoliških duhovnikov in domačinov kristjanov.

KATOLIČANI.

Praga, 27. septembra. Deputacija katoliško-narodne ljudske stranke se je pri cesarskem namestniku pritožila zaradi neprestanih napadov na katoliško cerkev in vero v češko-radikalnih in socialnodemokratskih listih ter shodih in je na te napade opozorila tudi višjega državnega pravdnika.

Dnevne novice.

+ **Terorizem liberalnih učiteljev.** »Učit. Tovariš« napada gosp. nadučitelja Antona Kosija, zakaj daje tiskati svojo »Mladinsko knjižnico« v »Katoliško tiskarno«. G. Kosi odgovarja da daje tiskati tja, koder ima več odjemalcev. »Učiteljski Tovariš« pa odgovarja, da se mora »Kat. tiskarno« brezobzirno bojkotirati in vse nesti v »Učiteljsko tiskarno«. Tako torej proglašajo učitelji svojo tiskarno javno kot strankarsko podjetje. Toliko v ravnanje našim somišljenikom! Opozarjamo pa na to dejstvo tudi vse urade, ki naročajo tiskovine v »Učiteljski tiskarni« ter zahtevamo, da se to strankarsko podjetje od uradov ne podpira, ampak da se tiskovine razdele po vseh tiskarnah enakomerno!

+ **»Gorenjec« in »Domovina«** se dobila v bratskem objemu, ko se gre za to, da bi kaj nalagala o naši »Zadružni zvezi« v Ljubljani. Tako sta sedaj zopet iztaknili, da je pobegnil kaplan Zabret iz Gorij pri Bledu v Ameriko in da mu je »Zadružna zveza« posodila 1500 kron proti poroštvo nekega kmečkega posestnika, ki bo moral sedaj poplačati dolg za ubegelega kaplana. Seveda se gospod kaplan Zabret in »Zadružna zveza« smejeta neumnosti obeh listov. Prvi, ker mu v prijaznem St. Vidu pri Ljubljani ni treba prav nobenih posojil za

izlete v Ameriko, druga pa zato, ker spoznava zmoglost liberalnih listov, ki hočejo tudi pospeševati zadružništvo, pa niti tega ne vedo, da nobena zveza ne more imeti stika s privatnimi osebami, ker je le »zveza zadrug«, ne pa posameznikov. »Gorenjec« je že tako neškodljiva živalica, zato se z njim sploh ne menimo. »Domovina« naj nam pa raje kaj pove o nadstrankarstvu celjskega Jošta in njegove — »Zadružne zveze«.

+ **Ustanavljanje zadrug na debelo.** Liberalci imajo sedaj srečno ustanovljeno svojo »Zvezo slovenskih zadrug«. Mojstra Rožman in Lenarčič bi rada dobila za svojo zvezo revizijsko pravico, a za to je treba najmanj 50 zadrug, in teh liberalci nimajo. Zato sta začela en-gros ustanavljati razne svinje, konje, biko-in kravjerske zadruge. Samo na Vrhniki sta jih na en dan napravila nič manj kot tri. V vse tri so pa prišli v odbor povečini klerikalci, ki niso hoteli dati zadrug v registracijo. Rožman in Lenarčič iz vseh teh vrhnjskih zadrug za svojo zvezo ne dobita niti ene tako potrebne »numare«. Le tako naprej!

+ **Osemdesetletnica kneza Ernesta Windischgratza** se je razvila pretečeni četrtek zvečer in petek v velikansko, sijajno slavnost na Bledu. Ves Bled je bil sijajno razsvetljen, vse vile, da vsaka hiša in kajža je bila sijajno razsvetljena. Najkrasnejši je bil grad. Visoko v gozdu pod skalno pečino nad vilama Julienheim in Zlatorog, je žarel velik, krassen napis, sestavljen iz luči z začetnicama knezovega imena, letnico in knežjo krono. Istotako je bila ob tej priliki krasno razsvetljena nova župna cerkev, ki ima za nje dovršitev svetli slavljenec visoke zasluge; posebno je žarel zvonik; samo v linah je gorelo več kot 100 luči. Več sto luči je tudi razsvetljevalo cerkev in zvonik na otoku, da se je videla kot žareč grad, vmes pa je neprestano švigal umetni ožen kvišku, kakor bi bil sredi jezera vstajal razljučen vulkan, ne pa miren otočič. Tudi na gradu in pri župni cerkvi se je zažagal umetni ožen, vmes je pa pokanje topičev naznanjalo daljni okolici radostno slavnost. — Med vilami so bile posebno krasne: Sovanova in Johanna (Klinarijeva), pa tudi Terezina, Weitzer, hotela Petran in Toplice, šola itd., itd. Bled je ves v zastavah. — Ob 8. zvečer je v to pravilčno krasoto slovesno zadonela mogočna slovenska pesem pod knezovim gradom; množičevilni cerkveni pevski zbor je priredil slavljencu podoknico in zapel pet najlepših bleških in slovenskih pesmi, med njimi dve šestero, oziroma sedmeroglasni. Poslušalci so navdušeno ploskali, posebno zadovoljstvo je kazala visoka družba knezova, knez sam pa se je do solz ginjen zahvaljeval pričakovane radosti zahvaljeval za velikansko knez Oton in soproga, Nje Visokost kneginja Elizabeta. V petek je bila ob 10. na otoku slavnostna maša, ki se je udeležilo veliko častilcev in prijateljev kneza-slavljenca, tako da je bila cerkev skoro polna. Poleg knežev rodbine je bil navzoč občinski odbor z g. županom, odlični tujci, kolikor jih je še tukaj, dalje posetniki raznih vil itd. Tudi pri maši je bilo petje lepo, lahko rečem prav dobro. Po maši je bil slovesni Te Deum in blagoslov. Knez je jokal ganjenja in se je s solzami nepričakovane radosti zahvaljeval za velikansko prireditve, ki mu jo je napravila ognjevita ljubezen hvaležnih Blejcev. — Presvetli cesar je jubilarju osebno (ne po adjutantov kakor navadno) telegrafiral k osemdesetletnici. Bleški občinski odbor mu je pa poklonil krasno izvršeno adresno in častitko. Tako Bog poveljuje starost moža, ki je vse svoje življenje delal odločno iz najčistejših namenov in najplemenitejših nagibov za katoliško misel, moža, ki je ob vseh prilikah stal z odkritim vezirjem v prvih bojnih vrstah, ko se je šlo za pravice katoliške vere, kadar je bilo treba braniti čast neveste Kristusove sv. cerkve, moža, ki je vedno, tudi do zadnje pičice natančno sam izvrševal, kar je javno naglašal, za kar se je javno boril, Bog mu daj v sedanjih duševni in telesni čistosti in živahnosti učakati še mnogo let.

+ **Istrski deželni zbor.** Od kompetentne hrvaške strani se glede na istrski deželno-zborski volivnoreformni načrt izvaja, da je samoposebi tak, da ga morajo slovanski zastopniki a limine zavreči. Vzlic temu so glasovali, da se izroči posebnemu odboru in so se tudi sami dali voliti vanj, da ne pade na njih odij, da so reformo preprečili. S tem pa načela, na katerih je zasnovana od italijanske večine sestavljena reforma, ne odobrujejo, ampak hočejo v odboru delati na to, da se reforma izpremeni v toliko, da bo čimbolj podobna idealu splošne in enake volivne pravice. Ako bo italijanska večina manjšini ugodila in bo dostopna za pravično izpremembo načrta, potem skoro ni dvoma, da ne bi se sporazumljenje doseglo. Kar se tiče narodnostnega sporazuma, stojijo slovanski zastopniki na stališču, da se mora izvršiti tako, da v Istri ne bo ne gospodujoče, ne podjarmljene narodnosti in da bo vsako majoriziranje, bodisi v deželnem zboru, bodisi izven njega, popolnoma izključeno. Že iz tega stališča je od večine predlagana reforma nemogoča, ker osigura Italijanom trajno nadvlado v zboru in deželi. K večjem enako razmerje vladaj med obema strankama v deželnem zboru, gotovo pa pripada Slovanom pravzaprav pretežna večina. Ako večina v volivnoreformnem odboru ne bo slišala na to uho, bo njena volivna reforma ostala mrtvorojeno dete! — Slovanski poslanci so zdaj izperlirali vlado, kaj je z demisijo deželnega glavarja dr. Rizzi, ki je svoj čas demisijoniral, pa vlada to vprašanje še do danes ni rešila. Lahko, da zatem tiči kaka kravja kupčija, ker dr. Rizzi sam ničesar noče odgovoriti. — 27. t. m. je imel volivnoreformni odbor prvo sejo, kateri sta pri-

sostvovala tudi cesarski namestnik princ Hohenlohe in deželni glavar dr. Rizzi. Zastopnik vlade je odgovoril na nekatera načelna vprašanja volivne reforme, nakar so vsi člani odbora soglasno izrekli željo priti do sporazuma glede na volivno reformo, ki naj bi služila tudi za temelj ureditvi narodnostnega vprašanja v Istri. Zahtevali se bodo obširni statistični podatki, prihodnja seja pa se vrši 2. oktobra.

+ **Slomškova zveza** opozarja vse kraje šolske svete, da se v slučaju izpraznjenih učiteljskih mest lahko obračajo nanjo, ki bode rade volje nasvetovala ali pa tudi odsvetovala razne mogoče kompetente in kompetentije. Priporočala bode v prvi vrsti seveda Slomškarje. Na željo bode tudi informiral posamezne udeležnega in okrajnih šolskih svetov. Ako bi zveza ne imela na razpolago učitelja Slomškarja, potegovala se bode tudi za njej simpatične kolege in kolegije. V ta namen si bode »Slomškova zveza« sestavila kolikor mogoče natančen pregled vsega ostalega kranjskega učiteljstva po sledečih razpredelnicah: 1. Po mišljenju naši, toda v predsozid; 2. mišljenja našega, a se boji terorizma; 3. nam in krščanskim načelom nasprotni: popolni liberalci; 4. socialni demokrati; 5. brez političnega mišljenja; 6. brez vere. — Ker nam je mnogo na tem, da bi koga ne sodili napačno, zato prosimo v interesu vsakega posameznega, da se nam javi, v katero kategorijo naj ga beležimo. Tako n. pr. bodedo uvrstili g. Dimnika v rubriko I., g. L. Jelenca v rubriko III., g. E. Gangla v rubriko IV., g. J. Žirovnika v rubriko V. itd.

+ **Goriška volivna reforma**, ki je stopila že v veljavo, je sledeča: Število poslancev se zviša od 22 na 30. Virilist je goriški nadškof, izvoljenih je 29 poslancev, 6 iz veleposestva, 7 iz mest, trgov in trgovske zbornice, 10 iz kmečkih občin, 6 iz splošne volivne kurije. Število članov deželnega odbora je neizpremenjeno, namreč 4: enega izvolijo veleposestniški poslanci, enega mestni, enega kmečki in zastopniki splošne kurije, enega pa ves deželni zbor. Veleposestvo: Za to sta 2 volivna okraja. 1. volivni okraj: mesto Gorica, goriška okolica, Tolmin, Sežana, Devin, Doberdob, Biljana, Medana, Kožbana, 2. volivni okraj: Politični okraj Gradiška brez občin Devin, Doberdob, Biljana, Medana, Kožbana. Vsak volivni okraj izvoli 3 poslance (6). Mesta: 1. volivni okraj: Gorica, Kormin, Gradiška, Červinjan, Tržič, Gračež. 2. volivni okraj: Tolmin, Bovec, Kobarid, Kanal, Ajdovščina, Sv. Križ, Sežana, Nabrežina, Komen. V prvem volivnem okraju se izvolijo 4, v drugem 1 poslanec (5). Trgavska zbornica izvoli 2 poslance (5 + 2 = 7). K mečke občine (10). Volivni okraji: Štirje politični okraji goriška okolica, gradiški, toliminski in sežanski tvorita vsak en volivni okraj. Okraja goriška okolica in Gradiška izvolita vsak 3 poslance (6), okraja sežanski in toliminski po dva (4). Splošna volivna kurija: V to svrhu je provinca razdeljena v 2 volivna okraja. Prvi: Gorica mesto, Ločnik, politični okraj gradiški brez Medane, Biljana, Kožbane, Devina in Dobregadoba. Drugi: Gorica okolica brez Ločnika, pridejani pa so temu okraju Medana, Biljana, Kožbana, Devin in Doberdob, Tolmin, Sežana. Vsak okraj izvoli 3 poslance (6). Za veleposestvo se zahteva najmanj 100 K realnega davka. Za mestno kurijo se zahteva 20 K direktnega davka od volivcev v III. mestnovolivnem razredu. V kmečki kuriji imajo volivno pravico tisti, ki volijo dozdaj v občini v I. in II. razredu. V splošni volivni kuriji so volivni upravičenci vsi 24-letni državljani, ki 1 leto bivajo v občini, čisto tako, kakor zahteva državnozbornski volivni red. Volitev je povsod tajna in direktna. Dozdaj je v kmečki kuriji bila volitev indirektna. — O tej reformi izregovorimo prihodnjič natančneje.

+ **Iz tržaške okolice** se nam piše: Solzava »Edinost« je vedno in vedno trdila, da v Ricmanjih ni bilo treba orožnikov, v nedeljo so pa gotovi ljudje jasno pokazali, da je treba proti njim energične brambe, če pride v vas človek, kateri ni njih mišljenja. Ko bi orožnikov ne bilo, napadli bi izvestni ljudje ravno tako vernike, ki so hodili tja v cerkev, kakor so sedaj gospoda Terseglava. Ta gospod se ni vtikal ne v verske ne v narodne njih zadeve, mirno in tiho je beležil le prazni govor poslanca Mandiča, in so ga tolovajski napadli, kaj bi pa storili z duhovnikom, ki je proti njih volji tam pridigoval, zvonil ter jim odkrito povedal, da so zapeljani in na krivi poti! Dne 22. t. m. ni bilo orožnikov, zato so tolovajski udarili na mirnega poročevalca! Tržaški »Edinosti« ne zaupamo, ker njene solze so zapeljive, njene besede liberalne, dela nje pa dobri stvari škodljiva.

— **Nepriistranski zadrugar Jošt**, Mladim celjskim dohtarjem, ki so ustanovili nepotrebno narodno stranko, je začelo zmanjkovati denarja. To priča zlasti zemljiška knjiga z intabuliranimi dolgovi na hiši doktorja Kukovca. Navedli bi še lahko o drugih dohtarjih kaj podobnega, toda s tem razločkom, da drugi nimajo hiš. V tej denarni zadregi našli so mecena v zadrugarju Joštu. Hvalijo in povečujejo ga v deveta nebesa. Ta hvala mu tako dopade, seveda, ker prihaja iz dohtarskih ust, da je sklenil svoje, na zadrugnem polju pridobljeno premoženje žrtvovati v prid narodne stranke. Zlobni ljudje pravijo, da ga mladi dohtarji »vlečejo«. Radovedni smo, kako dolgo bo trajala ta ljubezen.

— **Krasnega bika** pincavske pasme, težkega nad 1000 kg prodaja »Žvinorejska zadruga za Selško dolino«. Ogleda se lahko pri g. Fr. Demšarju, županu in posestniku na Zaliogu, ali pa dne 4. oktobra t. l. o priliki premovanja goveje živine v Selcih, katero je priredila žvinorejska zadruga za selško dolino.

— **Iz Preserja**, 27. septembra. Dne 30. julija t. l. je bila pri nas volitev občinskega odbora, h kateri so naši »posili-liberalci« vse skup zbornali, kar leže in gre. Vkljub temu in pa, da se je pristašev Slovenske Ljudske Stranke radi silnega dela komaj tretjina volitve udeležila, so liberalci popolno propali. Niti enega odbornika niso v odbor spravili. Pa ta blamaža jim ni bila zadosti. Iskali so še druge, in protest vložili proti volitvi. A deželna vlada jih je temeljito poučila, da so vsi njihovi ugovori neutemeljeni ali brezposelni in odredila, da se ima volitev staršinstva takoj vršiti. Ista je bila razpisana na 21. septembra. Županom je bil izvoljen dose-danji župan Anton Kobi. Ker pa ni hotel radi svojih obilnih opravkov volitve sprejeti, je bil pri drugi volitvi za župana izvoljen Janez Rogelj, posestnik v Preserji. Svetovalci so: Anton Kobi, Matija Jerina, Franc Trojar, Janez Debevec, Martin Šuštar, Jožef Mazi, Jakob Šuštaršič in Franc Kržič. Odstopivšemu županu izrekamo zahvalo za trud, ki ga je imel za blagor občine, novemu pa želimo, da bi korakal po potu, ki mu ga je začrtal njegov prednik gospod Kobi. Liberalcem pa in zlasti njih preroku naše odkritosrčno sožalje, da so o sv. Jakobu, v največji vročini, tako korenito pozebli. Pač znamenje, da nimajo življenjske moči v sebi. Ne moremo pomagati!

— **En del brevirja** je povodom zadnjih duhovnih vaj v Alojzijevišču pozabil eden gg. duhovnikov. Hrani ga vodja Alojzijevišča.

— **Dvorazrednica** v Suhorju se je razširila v trirazrednico.

— **Trajni ravnatelj** bolnišnice v Krškem je postal dose-danjičasni ravnatelj dr. Frančišek Trenz.

— **Umrli** je znani pismonoša in hišni posestnik v Kranju g. Ivan Köstl, star 59 let. Pokopali so ga danes popoldne.

— **Muhvičev vinograd** pri Novem mestu stá kupila 25. t. m. posestnika Kos iz Ločne in Selak iz Podtrške gore za 14.070 K.

— **Odgovorno uredništvo »Dolenjskih Novic«** je prevzel g. Urban Horvat.

— **Ustanovni shod telovadnega odseka** krščansko-socialnega izobraževalnega društva pri Mar. Dev. v Polju bo dne 29. septembra 1907. ob pol štirih popoldne v dvorani društvenega doma. — K obilni udeležbi vabi — začasni odbor.

— **Dva čudna slučaja**. Z Goriškega nam poročajo: Vsem je še v žalostnem spominu nesreča, ki se je zgodila pred dobrim tednom na Viču v Ljubljani, ko je brzovlak povozil dva človeka, med njima Antona Murovca iz Šempasa na Vipavskem. Predno je šel Murovec z doma v Ljubljano zidat, je v prepiru svojega očeta vrgel čez cesto v jarek. Ob tednu se mu je pripetila že objavljena nezgoda, da ga je vlak na Viču zgrabil, pa ne zmečkal, kakor tovariša, ampak ga mrtvega vrgel čez cesto v — jarek. Še en tak slučaj! Kakor ste že poročali, so dné 20. t. m. štirje Šempasci v trnovskem gozdu sekali drva. Eno uro za Krnico so posekali debelo bukev. Medtem ko je bukev padala in so jo opazovali, kam bo padla, pade močna veja mladeniču Antonu Dolžaku tako nesrečno na glavo vrh temena, da se je hipoma nezavesten zgrudil na tla. Tovariši so ga v bližnjem kalu spirali in ga spravili zopet k zavesti. Proti večeru so ga peljali v bolnišnico v Gorico. Toda ponoči je zopet izgubil zavest, trpel hude bolečine in drugi dan ob 11. uri dopoldne je — izdihnil. V ponedeljek zvečer so ga pripeljali v rojstni kraj k zadnjemu počitku. Ves Šempas govori o tem slučaju, češ, da ni slučaj. Letošnje poletje je namreč mladenič pri neki priliki v večji družbi, dvignivši utež 5 kg., zagrozil: »To vržem na župnika, da mu sploščimo črepinjo!« In nenadoma je bila njemu sploščena črepinja.

— **Kri si je zastupil**. Iz Novega mesta se nam piše: Dne 21. t. m. si je, po vbodu v rujavim žrebliem, zastupil kri tukajšnji posestnik, gostilničar in mesar g. Ludovik Ferlič. Ker se je še pravočasno podal v deželno bolnišnico, je bil takoj istidan ponoči operiran in je sedaj iz smrtne nevarnosti otet.

— **Ureditev plač uslužbencev južne železnice**. Generalno ravnateljstvo južne železnice obvešča, da je pooblaščno po upravnem svetu južne železnice urediti dogovorno s personalno komisijo plače za vse uslužbence in sicer za uradnike in uradnice, za poduradnike in sluge po razpredelnici državnih železnic. Uslužbenec naj takoj avtomatično napreduje v plači. Uradniki, ki imajo že najvišjo plačo in so že stari 65 let, dobe primerno doklado. Uredi se tudi stanarina po vzorcu državnih železnic. Izboljšanje bo stalo 3 milijone kron in se uveljavi s 1. oktobrom letos.

— **Nevarna borba s steklim psom**. Ribič Jožef Skok iz Topolca h. št. 20 pri Trnovem je proti večeru nastavljal v vodi Reki mreže, ko priteče do nega tuj in sumljiv pes, ki ga je hotel napasti. On se ga je hotel s kolom ubraniti in ga odpoditi, a pes je bil vedno bolj silovit. Nastalo je opasno borenje. Ribič, ki je stal na robu struge, je pri umikanju omahnil in padel znak v vodo, z njim pa tudi pes, ki je z zobmi krčevito držal za ribičev kol. Na istem mestu je približno dva metra globoka voda in prav lahko bi bil Skok utonil, da ni bilo slučajno na robu struge, kjer je padel, gram, ki je bil njegov rešitelj. Pri padcu se je namreč ribič prijel za vejo in se tako rešil iz vode. Psa, ki je še vedno vani silil, je potem vendarle pobil. Komisija je konstatirala, da je pes stekel. Ravno ta pes je nekoliko prej napadel Janeza Novaka iz Smerij, ko je šel proti Topolcu in psa na cesti srečal. K sreči mu je raztrgal le hlače. Pes je bil precej velik, resaste dlake, podoben istrskim prepeličarjem. Imel je ovrtnik in je skoraj gotovo prišel iz Istre.

— **Cena govejemu mesu** se je začela na Vipavskem nižati. V Ajdovščini in Šturijah sečejo mesarji dobro govedino po 52 krajcar-

jev kilogram, in upati je, da v kratkem znižajo ceno na 48 krajcarjev kilogram.

— **Vinska kupčija na Vipavskem** postala je te dni silno živahna. Vinski kupci in krčmarji prišli so iz različnih krajev ter pokupili že precejšnjo množino mosta. Vsi hvalijo letošnji izborni vinski pridelec.

— **13letni deček morilec**. Piše se nam: Predvčerašnjem se je zgodila velika nesreča v vasi Boričevce, občina Vrbovec. 13letni deček Tomo Jakubič se je igral s 4letno deklico Marijo Čegec. Med igranjem je skočil Tomo v sobo in donesl samokres, katerega je poskušal. Nesreča je hotela, da se je samokres sprožil in da je kroglja zadela deklico v prsi. Stariši so jo dali prenesti v zagrebško bolnico, kjer je ob eni popoldne umrla.

— **Legar v Postojni**. Poročali smo ta teden da ni več novih slučajev legarja. Toda po daljšem premirju je obolela 24letna Marija Rojc. V soedni hrenovski župniji imajo okrog 10 bolnikov samo v eni vasi.

— **Velik požar v Črnekalu**. Pišejo nam: V sredo popoldne je v Črnekalu popolnoma pogorela hiša g. Karola Šiškoviča, v kateri je bila njegova trgovina, poštni urad in orožniška postaja. Škode je 80.000 kron, a g. Šiško-vič je bil zavarovan le za 45.000 kron.

— **Zračni avtomobili bodočnosti**. Inženir Kreis izjavlja v nekem dunajskem listu: Po zadnjih uspehih na polju zrakoplovstva bo poteklo samo še par let in zračni avtomobilizem bo postal šport, iz katerega bo industrija črpala milijone. Vse je odvisno od teže motorjev na takozvanih zmajnih zrakoplovih. V kratkem času se je teža njihovih motorjev znižala od 13 kg na 1½ do 1 kg. V kratkem en tak zrakoplov ne bo več veljal kot srednji avtomobil. Na tisoče ljudi bo takrat varno letalo preko hiš po zraku. V Budimpešto se bo tako prišlo z Dunaja v eni uri, v Berlin v štirih do petih urah. V zračnem avtomobilu bodo prevažna pisma in druge lažje stvari.

Redar — tat. V Zagrebu je bil včeraj obsojen v triletno težko ječo 32 let stari redar Anton Matešič, ker je v svoji službi par mesecev po noči vlamiljal v mesnico Fr. Bastijančiča in čevljarja Sté Baiča ter kradel razno blago.

Štajerske novice.

š **Nove Rajfajznovke** so se v zadnjem času ustanovile v Dobiem, Vurbergu in v Zibiki. V kratkem času pričnejo vse poslovati.

š **Štajerski deželni zbor**. Poslanec dr. Schacherl je utemeljeval dne 27. t. m. svoj predlog za zvišanje plače in zagotovitev penziz cestarjem na štajerskih deželnih cestah. Deželni zbor nakaže železnikskemu odseku Wastianov predlog, da naj dà dežela za zgradbo proge Maribor-Wies 1 milijon kron, ki naj se izplačajo v petih letih. Zadevo naj reši odsek še v tem zasedanju. Poslanec Vošnjak vpraša namestnika glede na gozdne zadeve, dr. Ploj in Hočevar zahtevata regulacijo Drave v ormuškem okraju.

š **Ponemčevanje slovenskega šolstva** na Štajerskem se vedno bolj širi in »Učiteljski Tovariš« prinaša v tem oziru zanimive primere, koje priobčuje tudi sobotna »Domovina«. Toda kaj pomaga tako tarnanje po listih, če pa Narodna stranka in organizirano liberalno učiteljstvo celo drugače nastopa, nego po listih toži. Narodna stranka sama po svojih voditeljih govori za več nemščine v ljudskih šolah in liberalno učiteljstvo samo dela za ponemčevanje ljudskih šol. En primer, za katerega lahko izveste tudi imena v našem uredništvu! V ptujskem okraju je bilo prosto nadučiteljsko mesto. Slovensko - napredni učitelj se odloči prositi za to mesto, in kaj stori? Gre k Strašilu ter mu da častno besedo, da bo delal za ponemčenje višjih razredov. Slovensko - napredni učitelj je dobil nadučiteljsko mesto in sedaj se nam poroča, da se že pobirajo podpisi za nemški pouk v zadnjem razredu. Takih vzgledov še lahko več navedemo! Tukaj naj zmetata »Domovina« in »Učiteljski Tovariš«, ne pa da napadata dr. Korošca in dr. Šusteršiča, ki v tem oziru gotovo nista nič zakrivila. Naše starodavne deželne poslance pa, kakor Vošnjaka, dr. Hrašovca, pa pustijo pri miru, čeprav so se za slovensko šolstvo dosedaj presneto malo izpostavili!

š **Povečali** so telefonsko omrežje v Celju. š **Črnovojnik**i naj ne pozabijo javiti se v teku meseca oktobra pri občinskem predstojniku tiste občine, v kateri bivajo. Istotako se morajo vsi neaktivni vojniki, ki prestopijo 31. dne decembra t. l. v domobranstvo, zglasiti pri svojem občinskem predstojniku.

Koroške novice.

k **Koroški deželni zbor** je v petek razpravljál o računskih zaključkih za leti 1905 in 1906. L. 1905 je znašal preostanek 217.077-57 K, l. 1906 je pa zmanjkalo 20.987-62 K. Dežela je dolžna 6.898.211 kron.

k **Posledica pijančevanja**. Iz Podgore: Vsled vednega pijančevanja se je zmedla pamet tukajšnjemu dninarju Jožefu Ogrižegu. Z velikimi žrebli je zabil zvečer hišna vrata, polil postelo s petrolejem in jo zažgal. Sam pa se je vsedel v kot, prerezal si pri komolcih žile in kričal na pomoč proti sovražniku, ki ga hoče ustreliti. Hišo so rešili samo s tem, da so izbili okna in polivali vodo skozi nje. Nesrečniku ni bilo več pomagati, umrl je predno so mogli do nega. Zopet ena žrtev več, ki jih alkohol vsako leto zahteva od nesrečnega človeštva.

k **V Slov. Plajberku** pri Borovljah je 22-letni hlapec Martin Perš zavratno napadel v nedeljo ob 10. uri ponoči pastirja Janez Smole. Prej sta še pila skupaj, domov grede pa začne Perš naenkrat grozno kleti in škripati z zobmi. Smole, 50 let star mož, se ga začne bati in ga vpraša, kaj mu hoče zdaj naenkrat. Kar

ga pograbi Terš in sune doli po hribu. Pri padcu si zlomi roko. Nato ga z nožem rani na bradi, ker je imel Smole še toliko moči, da mu je izpodbil nož od grla, katero mu je hotel prerezati. Vzel mu je vse skupaj, nekaj čez štiri krone in mu strogo zaukazal, da nikomur ne sme povedati. Lepega tička že imajo v kletki.

Ljubljanske novice.

NA LJUDSKO VESELICO PEVSKEGA DRUŠTVA »LJUBLJANA« !

Opozarjamo svoje čitatelje, da se od danes naprej že dobe vstopnice na ljudsko slavnost »Ljubljane« :

v Soukalovi trafikli pred škofijo;
v Podbojevi prodajalnici nasproti cerkve sv. Petra;

v trafikli hotela »Union« ;
v Mozetičevi trafikli na Starem trgu;
pri g. Kotniku na Opekarski cesti.
Vstopnica znaša 30 krajcarjev za osebo.

Somišljeniki in somišljenice, pohitite takoj po vstopnice in agitirajte za največjo udeležbo!

lj **Blamiran »Narodov« poziv**. — **Pevsko društvo »Ljubljana« in trgovci**. »Slovenski Narod« je bil toliko predrzen, da je ljubljanske trgovce pozival, naj za ljudsko veselico, katero priredi pevsko društvo »Ljubljana« dne 6. oktobra, ne dajo nobenih dobitkov, samo radi tega, ker je društvo osvovraženo možu umazanega kalibra Miroslavu Malovrhu. Rekli smo že v »Slovencu«, da se bo Malovrh blamiral. Pevsko društvo »Ljubljana« se je po pobalinskem revolveržurnalistskem napadu »Slovenskega Naroda« postavilo na tako elegantno stališče, kakor dosedaj še nobeno pevsko društvo ljubljansko. Sklenilo je, da nikogar ne sili dati kak dobitek in da zato ne pošlje okolu trgovcev nabirat postrežčkov z nabiralnimi polami, ampak da trgovcem pošlje pisma, v katerih jih prosí, naj sami prostovoljno pošljejo kako darilo, ako jim tako prija. Okolu 60 ljubljanskih trgovcev je zato preteklo sredo dobilo naslednja pisma:

Velesposťovani gospod! Dne 6 oktobra priredi pevsko društvo »Ljubljana« veliko ljudsko veselico v »Unionu«. Priznali nam bode, da od naše strani ste le redkokodaj nadlegovani za dobitke in tudi to pot se obračamo le pismeno do Vas s prošnjo, da blagovolite nakloniti »Ljubljani« kak dar za srečolov. Hvaležni Vam bomo, ako se blagohotno odzovete naši prošnji in Vam bomo to hvaležnost ob primerni priliki tudi dokazali. Darove sprejema uredništvo »Slovenca« danes v sredo in jutri v četrtek cel dan ter Vas lepo prosimo, da blagovolite svoj dar tja poslati.

Podpisani so bili na teh pismih: Dr. V. Pegan, Ivan Štefe, Rado Šturm, Vekoslav Ravnikar.

Včeraj je »Narod« radi tega kar zdijval. V drugi (!) dnevni notici, z debelo tiskanim stavkom piha, da je to »klerikalen manevers«, da »dr. Pegan, Štefe, Šturm in Ravnikar razpošiljajo trgovcem pisma, v katerih beračijo darila za »Ljubljano«, pozivljajo trgovce, naj pošljejo darila na uredništvo »Slovenca« in prikrito groze vsakomur, ki bi naprošenega ne poslal, da bodo izvajali iz tega konsekvence, to je da bo škofov list uprizoril proti njim gonjo, naj se jih bojkotira!« — Nadalje »Narod« zdičuje, »da klerikalci hočejo trgovce s kolom v roki prisiliti, da bi podpirali njihova društva,« »da je le malo trgovcev, bi bi se upali upreti in seve stari znanec kazenskih paragrafov Miroslav Malovrh se dere kar po kazenskih paragrafi!

Odkritosrčno smo se včeraj smejali, ko smo čitali radi tega pisma izbruhe v »Narodu«, kajti ta pisma so ravno dokazala, da »Narodovo« bevskanje nič ne izda. Malovrh je mislil, da je nekak šef ljubljanskih trgovcev, katerim bo kar diktiral, kdaj smejo kaj darovati iz svojega žepa, pa ljubljanski trgovci se na taka časnikarska banditstva in Malovrhove sitnosti niso ozirali in **tekem dveh dni je bilo poslanih v naše uredništvo toliko krasnih darov, da doslej še nobeno ljubljansko pevsko društvo ni dobilo tako dragocenih daril** in da celo pri Prešernovi slavnosti v »Zvezdi« nismo videli tako lepih stvari. **Dobitke bomo od jutri naprej razstavili v izložbenem oknu »Katoliške Bukvarne«**, da se občinstvo prepriča, kako časten odziv je dobila »Ljubljana«. »Narodov« terorizem smo tudi v tej točki čvrsto zlomili! Sedaj naj pa Malovrh počujeze, »Ljubljani« res ne bo treba nobenega dobitka kupiti, k večjemu za tistega, ki v »Narodu« »Ljubljane« pri miru ne pusti, en dobi-tek — pasji bič. Drugič naj Malovrh celo v takih prilikah ne maže svoje neumne jeze po »Narodovem« papirju, pa se ne bo vsak teden — blamiral. Seve sedaj Malovrha tudi ne bomo vprašali, ako smemo dotičnim gg. trgovcem biti hvaležni. Imamo dobro shranjen dotični zapisnik gg. trgovcev in razume se, da bomo krapko podpirali tiste, ki hočejo biti nam prijazni in ne »Narodovi« hujskači. **Prihodnji teden bomo z ozirom na ugodno polje katero je pripravil včerašnji »Narod«, razposlali še nekaj prošenj ter bo naše uredništvo še sprejemalo dobitke za »Ljubljano« v ponedeljek in torek** Prosimo tudi vse svoje čitatelje, da pošljejo našemu uredništvu kak dobi-tek ali darilo za »Ljubljano«. Že naprej vsem darovalcem najtoplejša zahvala, pa tudi g. Malovrhu za uspešno reklamo!

lj **Vsled včerašnjega »Narodovega« napada** smo danes dobili zopet nekaj krasnih daril za pevsko društvo »Ljubljana«. Hvala iskrena!

Ij Zdravniške vesti. V včerajšnji seji ljubljanske okrajne bolniške blagajne je bil na razpisano mesto blagajniškega zdravnika imenovan g. dr. Ivan Robida. Odbor je dobil pismo g. dr. Iv. Jenka da bo opustil svoje mesto s 1. oktobrom. Zato je odbor imenoval na njegovo mesto za blagajniškega zdravnika g. dr. pl. Foedransperga. — Za definitivnega vodjo krške bolnice je imenovan g. dr. Franc Trenz.

Ij Poročili se je danes v Kamni Gorici g. dr. Lovro Pogačnik, odvetniški kandidat, z gđc. Slavico Pesjakovo. Najiskrenejše častitke.

Ij Najnovejše. Zveza liberalnih zadrug v Ljubljani je v hudih škripcih, ker ne ve, koga bi postavila za uradnega vodjo. Ima sicer človeka, o katerem misli, da je sposoben, in to je Ivan Rožman. Rožman je pa firma, ki se jo ne upajo javno izobesiti. Zato pa lovijo bolj čedne. Iskali so jo dolgo, na vse zadnje pa so dobili — svet, čudi se — »Babčevga fant«. Liberalni zvezi čestitamo na tej izredni pridobitvi. Zgornji Bernek in fara cerkljanska sta sedaj lahko ponosna na svojega novopečenega »gespuda derherterja«.

Ij Osebnosti. V hotelu »Union« ložira: ekselencija podmaršal Anton Angerholzer, polkovnik Emanuel Kral, državni poslanec dr. Hliboricki iz Zlogova, Galicija. — Danes se je pripeljal v Ljubljano poštni ravnatelj, dvorni svetnik Pattay. Stanuje v hotelu »Union«.

Ij Ljubljancan pred tržaškimi porotniki radi zločina uradnega poverjenja. Včeraj se je vršila v Trstu razprava proti 29letnemu Franu Prešetniku, doma iz Udmata pri Ljubljani, in proti njegovi ženi Adeli, ki je doma iz Podnarta. Prešetnik je bil pismonoša v Opatici. Tam je dne 2. julija t. l. poveril svoto K 2506.35. Pismonoško torbo z ostalimi pismi je vrgel za neki zid, šel k ženi, jej izročil denar in potem pobegnil v Budimpešto, ko se je njegova žena preselila v Ljubljano, so ji zaplenili 1300 kron. Ostalo — je dejala — da je bil on vzel seboj. Prešetnik je bil obsojen na pet mesecev zapora, a njegova žena je bila oproščena.

Ij Nemško gledališče otvorijo 2. oktobra s Shakespeareovo klasično dramo »Sanje v poletni noči«.

Ij Hišo Kristine Šinceljeve v Prečnih ulicah št. 2 je kupila ljubljanska občina za 61.000 kron.

Ij Na tifusu je obolel in bil sprejet v deželno bolnišnico 21. t. m. neki delavec iz Peržanja, občina Zgornja Šiška.

Ij Razpisane ustanove. Pri mestnem magistratu je razpisana grof Lambergova ustanova za uboge v znesku 28 h na dan. Prošnje do 15. oktobra. Nadalje je razpisanih 5 ustanov za invalide po 63 kron na leto. Prošnje na magistrat do 20. oktobra.

Ij Umrla je usmiljenka Marija Kolar, stara 26 let.

Ij Stavke knjigoveških pomočnikov ne bo. Čuje se, da bode poravnava dosežena mirnim potom.

Ij Voznikom na znanje. Kakor znano, popravilna južna železnica progo od Ljubljane proti Brezovici in se na prelazih dela s podvojenimi močmi, da se vojni promet preveč ne ovira. Dne 4 oktobra bodo delali na železniškem prelazu na Marije Terezije cesti in bode po sredi ceste promet zaprt ter bodo vozniki vozili čez prelaz le po desni hodni poti. Železniško vodstvo bode omenjeni dan postavilo posebne čuvaje, ki bodo pazili na red.

Ij Ubešla ogrska defraudanta. 44-letni Ljudovik Riesz in 52letni Maks Fischer, ki sta bila svoičas bankirja v Budimpešti, sta poverila 200.000 K in pobegnila. S Fischerjem je vsa tuda njegova 46-letna žena Rozalija. Oblastva jih zasledujejo.

Ij Tatinski premogarski hlapec. Dne 3. avgusta t. l. je prišel Ivan Zupan, hišnik na Schiffrejevem skladišču okoli 10. ure zvečer domu. Ker je bil vinjen, je zaspal na travi na dvorišču. Takoj za njim je prišel Schiffrejev hlapec Jakob Juvan, se vlegel k njemu in mu iz žepa izmaknil 15 kron v gotovini in žepni nož. Juvan tatvino prizna, izgovarja se le, da ni vedel, da je okradeni njegov soulužbenec. Sedel bo zato 3 mesece v težki ječi.

Ij Christofov zasebni učni zavod za pisanje na stroj in za stenografijo otvori z dnem 14. oktobrom t. l. stenografski tečaj. Podučevalo se bode trikrat na teden v večernih urah od 7. do 8. v slovenski in nemški, korespondenčni in debatni stenografiji. Učni honorar mesečnih 8 K plačuje se vsak mesec naprej. Odvetniški in notarijski uradniki imajo znaten popust. Prijavitelj se je najpozneje do dne 10. oktobra t. l. v Škofjih ulicah št. 7. Ker je v sedanjih časih znanje stenografije velikega pomena, nadejati se je obilnega obiska tega tečaja.

Razne stvari.

Samoumor radi spora s prijateljico. Na Dunaju se je vrgla v Novara ulici pomožna kuharica 22letna Kristina Strömer čez okno na dvorišče in priletela gostilničarjevi hčeri Karolini Zeiger na ramo. Vzrok je bil spor med obema deklicama. V kuhinji sta se sporekli, nakar je grozila Strömer s samoumorom in je odhitela Zeiger na dvorišče ter zakričala: »No, Krista, ali ne boš skočila?« V tem trenutku je priletela Kristina na Zeigerino ramo in jo podrla k tlom. Poizkus se samomorilki ni posrečil in se je le neznatno poškodovala ter zadobila praske na nosu in desni dlan. dočim je Karolina Zeiger težko telesno poškodovana s tem, da ji je bila strta leva roka v ramenu in desna noga. Odpeljali so obe v Rudolfovo žensko bolnišnico.

Oklopni vagoni v Rusiji. List »Stoličnoje Utro« javlja, da je generalni guverner v Jekaterinoslavu naložil denarnim zavodom svo-

je gubernije, da vsi skupno zložijo 30.000 rubljev. To svota se uporabi, da se nekoliko železniških vozov, v katerih prevažajo ti zavodi denar, prevadi z močnim jeklenim oklopom. Na ta način meni guverner, bo možno denarne pošiljke ohraniti pred napadi in tatvino roparskih čet, ki ustavljajo in plenijo vlake.

Brat papežev umrl. Brat papežev, Angelo Sarto, je umrl. Angelo je bil mlajši kakor papež in poleg šest sester njegov edini brat. Pokojnik je v svojih mladih letih, ko je bila Beneška še pod Avstrijo, služil kot avstrijski vojak. Potem je prišel malo trgovino v Azoli blizu Mantove, ter je bil pozneje poštni agent v Azoli pri Mantovi. V zadnjih letih je živel od podpore svojega brata, papeža.

Prijeta vohuna v Benetkah. V Chiusaforte so prijeli dva moža, o katerih sumijo, da sta vohuna. Aretiranca izpovedujeta, da sta brata doma na Češkem in da sta na zabavnem potovanju.

Uslužbenec praške cestne železnice so sklenili pričeti s štrajkom, da izboljšajo svoj položaj.

Nova Perosijeva kompozicija. Perosi se peča zdaj s kompozicijo »Cantata dell' Anima« za mezo-sopran, zbor in orkester. Tekst je vzel iz sv. pisma.

Blago v morju. V najnovejšem času so osnovali sindikate, da eksploatirajo blago, potopljeno v morje. Točno vedo za mesta, kjer so se ladje potopile in ker so te velike vrednosti, se trudijo, da to blago najdejo. Da se pokrijejo stroški za te čisto brezuspešne poizkuse, so osnovali društva, ki izdajajo obveznine. Ravnokar je osnovan tak sindikat, ki razpolaga s temeljnim kapitalom 2.400.000 kron in namerava izkopati turške bojne ladje, ki so jih 2. oktobra 1827. v pomorski bitki potopile angleška, francoska in ruska mornarica. Po izvestju admirala zavezniške vojske, je bilo na turških ladjah silno bogastvo v znesku 17 milijonov kron in 1700 topov. Grška vlada je dala temu sindikatu koncesijo, da poišče to bogastvo pod pogodbo, da bo ona dobila 35 odstotkov od plemenitih rud in 10 odstotkov od svote, ki se bo dobila s prodajo broncovih topov.

Dohodki Gorkega. Ameriški pisatelj Harold Mc. Grath, ki je obiskal ruskega pesnika na otoku Capri, pripoveduje, da je Gorki v minoletem letu dobil honorarja za svoje spise 400.000 kron, od tega zneska je oddal v blagajno ruskih revolucionarjev 360.000 kron.

Alžirski roparji so 30 km. od Tagita napadli in popolnoma oropali neko veliko karavano. V boju z toparji so bili ubiti trije moški, eden pa je nevarno ranjen.

Koze. Na Češkem so zbolele od 16. do 22. t. m. štiri osebe za kozami.

Stavko delavcev mestne plinarne in prižigalcev svetilk imajo v Lvovu. Mesto je brez razsvetljave.

Telefonska in brzojavna poročila.

DR. BENKOVIČ—DR. SERNEC. Brežice, 28. sept. Poročila listov, da je dr. Benkovič Serneca ovadil radi dvoboja, so neresnična. Sodišče je uradoma zadevo izročilo državnemu pravdnstvu.

ODLIČNI GOSTJE NA DUNAJU.

Dunaj, 28. septembra. Danes je cesar sprejel ruskega ministra zunanjih zadev Izvolkega v enourni avdijenci. Danes je došel sem ogrski ministrski predsednik Weckerle, ki bo zastopal ogrsko vlado pri dohodu ruskega velikega kneza Vladimira in bo imel pogovore tudi z avstrijsko vlado radi pogodbenih pogajanj, ki se v sredo prično v Budimpešti.

Dunaj, 28. septembra. Ruski veliki knez Vladimir se je danes opoldne pripečkal sem ter je bil na kolodvoru pristrčno pozdravljen od cesarja in nadvojvoda Frana Ferdinanda. Občinstvo mu je pri vožnji na dvor živahno klicalo: »Hoch!«

GORIŠKA VOLIVNA REFORMA SANKCIONIRANA.

Gorica, 28. sept. Današnja »Wiener Zeitung« javlja, da je cesar sankcioniral goriško deželnozborsko volivno reformo.

ISTRSKI DEŽELNI ZBOR.

Koper, 28. sept. Slovanska manjšina v volivnoreformnem odseku še ni prav nič izjavila o svojih načelih glede na volivno reformo. Meritorična debata se otvori šele 2. oktobra. V deželnem zboru je interpeliral Bartoli, zakaj vlada ne postopa proti škofu Mahničju, ki baje krši državne šolske postave, ker hoče vzdržati oziroma vpeljati na italijanskih šolah na Cresu hrvaški krščanski nauk.

Španski kralj. Dunaj, 28. sept. Španski kralj obišče avstrijskega cesarja 18. oktobra.

SAMOUORI.

Trst, 28. Tu se je zaradi nesrečne ljubezni ustreli 25letni mizar Gašper Babuder. — Zastrupil se je težak Dodič iz neznanega vzroka.

VOLIVNA REFORMA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 28. septembra. Predsednik ogrskega državnega zbora Justh se je izjavil, da je odločno za splošno in enako volivno pravico z volitvijo po občinah, le da se varuje pri tem — mažarstvo države.

SENZACIJA.

Budimpešta, 28. sept. »A Hir« trdi, da italijanski naučni minister vsako leto nadzoruje občinsko šolo na Reki. Splošno se to vest smatra kot debelo mažarsko raco.

NEMŠKI CESAR NA ANGLEŠKEM.

Berolin, 28. septembra. Nemška cesarska dvojica bo bivala na Angleškem od 11. do 18. novembra. Kancelar Bülow bo spremljal cesarja.

VELIKI VOJVODA BADENSKI UMRL.

Baden, 28. septembra. Danes je tu umrl veliki vojvoda Badenski.

UPORNI RUSKI VOJAKI.

Peterburg, 28. sept. Vojno sodišče sodi 92 vojakov lovskega bataljona, ker so netili vstajo v vojaškem taboru v Subutsku.

PROTI ODPRAVI SMRTNE KAZNI.

Pariz, 28. sept. Tu se nabirajo podpisni protinameravani odpravi smrtne kazni. Povdarja se, da se je to leto izvršilo 1481 smrtnih zločinov, med temi 400 proti nedoraslim otrokom.

GROFICA MONTIGNOZO.

Rim, 28. septembra. Izključeno je, da bi papež sprejel sedaj gospo Toselli, kakor poročajo nekateri listi.

Pevsko društvo „Ljubljana“

vabi na

veliko ljudsko veselico

katero priredi

v nedeljo, dne 6. oktobra, v vseh spodnjih prostorih hotela „UNION“.

Začetek točno ob 6. uri zvečer.

Vstopnina 30 krajcarjev za osebo.

oooooooooooo

Spored:

Koncert pevskega zbora »Ljubljane« pod vodstvom g. Marka Bajuka:

Juvanc: »Pastir«. (Moški zbor s tenorskim in baritonskim samosplovom; tenor solo g. Kovač, bariton g. Juvan.)

Dr. Schwab: »Ušehli cvet«. (Osmerospjev.)

Ipavic: »Imel sem ljubi dve«. (Osmerospjev.)

Nedved: »Popotnik«. (Moški zbor s tenor solo-splovom g. A. Robida.)

Prešeren ***: »V spomin Andreja Smoleta«. (Osmerospjev, prirejen po poljskem motivu.)

Belar: »Mi vstajamo!« (Moški zbor.)

Koncert slavne vojaške godbe pešpolka št. 27.

Velika prosta zabava.

Nastop sl. mešanega zbora šentviške „Čitalnice“.

Tekma v lepoti s tremi darili.

Potujoči ljudski pevci.

oooooooooooo

Paviljoni z jestvinami, raznimi zabavami, veliko restavracijo (vrček plzenskega piva po 12 krajcarjev), abstinentnim paviljonom, slaščičarno itd.

V kleti vinska pokušnja in godba. Vina iz državne kleti v Rudolfovem, vipavske vinar-ske zadruge in ljutomerska starina.

V kleti izide humoristično satirični tist »Raglja« z velebogato vsebino.

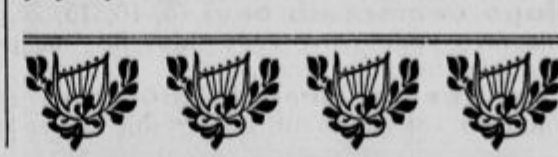
Vstopnice se dobe v predprodaji: v Šoukalovi trafiki pred škofijo, v Podbojevi prodajalnici poleg cerkve sv. Petra; v Mozetičevi trafiki v Florijanskih ulicah, pri g. Kotniku v Trnovem in v »Unionovi« trafiki, na večer veselice pa pri blagajni.

K najobilnejši udeležbi vabi

odbor pevskega društva »Ljubljana«.

oooooooooooo

➡ Prihodnjo nedeljo v »Union«! Blagovolite na veselico opozoriti svoje znance in prijatelje! ➡

Samo kdor zadosti resnični potrebi, lahko računa na trajne uspehe. Pranje modernega perila je postajalo vedno težavnejše, ker pravič prah in izhlapevanje mest, tvorniški dim in premogova para vedno intenzivneje vplivajo na perilo, drugič pa se čimdalje finejše perilo, ki je v rabi, s kemiškim beljenjem in ostrim drgnjenjem, ki je potrebno pri pranju s starim lojevim milom, vedno bolj kvari. Sedaj so pa ravno o pravem času izumili Schichtovo milo, ki brez vsakega truda odloči nesnago in temeljito očisti perilo, ne da bi se prišlo nitk. Dosega pa tudi uspeh, ki se mora pri nas imenovati brezprimeren. Tvorcnice za Schichtovo milo so sedaj največje na evropskem kontinentu.

Z železom ravna skoraj vsi neskončno brezskrbno, kakor da bi ne bil vreden toliko, kakor vsak drugi naših organov, katerih obolelost vsakega vznemirja, n. pr. pljuča. In vendar če želedec ne deluje redno, o ne more delavna moč vsakega telesa. Dolžnost je zatore vsakega človeka, da opazi najmanjši motenje in ga skuša čimprej urediti. V ta namen služi že 40 let najboljši uvedeni dr. Rose balzam za želedec iz lekarnice B. Fragnerja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnicah.

FRANC JOŽEFOVA grenka voda.

MATTONLEY
GISSHÜBLER
alkalična kiselina

najboljša dijetična in osvježujoča pijača,

preskušena pri železnih in drevesnih katarh, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno ~~za~~ **podpiralno sredstvo** ~~za~~ pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdravljenjih in kot **poznejše zdravilo** po 24 38 kopeljih v trajno porabo. (VII.)

izvirek: Giesshübl Sauerbrunn
vitez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekt nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih posebnih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in nom.

Zaloga pri Mikael Kastner-ju in Peter Lasser-ju 114 52—5

Da se izognejo prevaram, naj zahtevajo p. n. konsumentje, da se jim Giesshüblerjeve steklenice odpro ob njih navzočnosti, da morejo opaziti vžig na zamašku.

Zahvala.

Globoko ginjen vsled tako številnih dokazov iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti moje ljube, nepozabne soproge, ozir. matere stare matere, tašče, sestre in tete, gospe

Marijane Činkole

se čutim dolžnega, da izrekam za te kakor tudi za številno spremstvo pokojnice na njenem zadnjem potu v lastnem imenu kakor tudi v imenu vseh ostalih sorodnikov najodkriteljšo, najglobokejšo zahvalo. 2208

Ljubljana, 27. sept. 1907.

Janez Činkole.

Sodi, 2209 3—1

več vrst, so na **prodaj** pri

I. Buggenig - u,

sodarskem mojstru v Ljubljani, cesta na Rudolf. železnico št. 5.

Vse

šolske potrebščine

najcenejše in najboljše

priporočila 2108 3

I. Toni, Ljubljana

Sv. Petra cesta 31.

Naročila po pošti najtočneje.

BRZOJAVKA!

Slavnemu p. n. občinstvu vljudno naznanjam, da se mudim sedaj na Dunaju, da si nakupim raznovrstno zalogo za

ново konfekcijo za dame in gospode
ki jo otvorim prihodnji teden
v Ljubljani, Pred škofijo 19.

Došli bodo najnovejši modeli!

Velespoštovanjem **A. Lukić**, preje poslovodkinja pri F. M. Netschek.

Panorama international

2205 Pod Trančo 2. 1-1

Razstavljeno od nedelje, 29. sept.
do všt. sobote 5. oktobra:

Bruselj

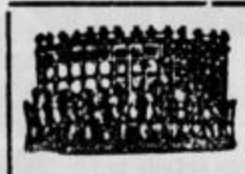
Lepo posestvo

z novo hišo, v kateri se nahaja vpeljana
trgovina mešanega blaga, pivo
in vinotoč, pekarija i. t. d., se zaradi
družin. razmer takoj iz proste roke **proda**.
V dotičnem kraju se nahaja veliki premogo-
kop, ki bo v kratkem rabil čez 4000 ljudi;
obenem se ravno sedaj gradi velika žel. po-
staja in več tovarn. Pojasnila daje

Ivan Levičar,
Karmel, Pošta Tržiše, Dolenjsko.

Panorama Kosmorama

v Ljubljani

Dvorni trg šte. 3,

pod „Narodno kavarne“.

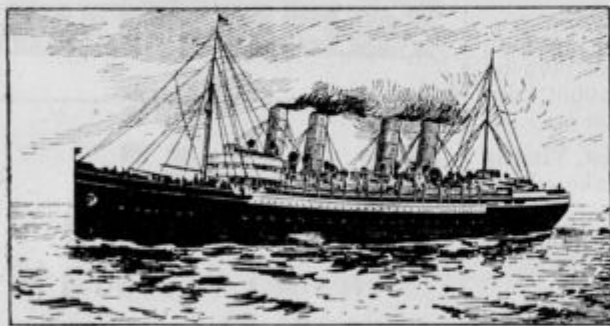
Električna razsvetljava.

Od 29. sept. do všt. 4. okt. 1907:

Curih

in krasno potovanje po Švici.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

71 52-47

Najcenejša vožnja v Ameriko.

DELOVODJO- strokovnjaka

ki je popolnoma več izdelovati vsako-
vrstne **cementne izdelke**,

2098 1 sprejme **A. KOB** v Borovnici.

Kupi se takoj več vagonov

svežih hrušk (tepk)
in jabolk za mošt!

Ponudbe na upravnishvo „Slovenca“.

2200 2-1

Anton Ličar, ključavničar
v Skofji Loki,
išče

2182 1

pomočnika in učenca

ki se takoj sprejmeta.

Spreten

2190 2-1

cerkovnik

je pripravljen stopiti v službo takoj ali z
novim letom. V sedanji službi je že več let,
več pismeno, naslov pove uprav. „Slovenca“.

Proda se

2194 2-2

dobro ohranjena

pisalna oprava

pod jako ugodnimi pogoji.

Egidij Jeglič, Glince šte. 20

Vajenca

2195 3-2

za **mesarsko obrt**, iz dobre
hiše, sprejemem takoj.

Ivan Zrimec,

gostilničar in mesar, Bled.

Razglas.

Občinska hranilnica v Postojni edina pupilarno varna hranilnica v
postojnskem političnem okraju naznanja, da bo pričela poslovati

1. oktobra t. l.

v prostorih občinske pisarne.

**S strankami posluje vsako soboto od 10. do 12. ure
dopoldne.**

Hranilne vloge obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ % ter pripisuje nevzdignjene obresti
vsakega pol leta h kapitalu Rentni davek plačuje hranilnica iz svojega.

Za varnost vlog jamči občina postojnska z vsem svojim premo-
ženjem in vso davčno močjo, hranilnica sama pa je pod nadzorstvom
c. kr. deželne vlade, pri kateri je naložena varščina v znesku 20.000 kron.

Posojila daje na posestva, občinam in enakim korporacijam po 5%
in se jih lahko amortizuje v poljbnih obrokih.

Vplačila po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice ter prošnje za
posojila sprejema in daje potrebna pojasnila **vsaki dan od 8. do
12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne.**

Občinska hranilnica v Postojni

dne 28. septembra 1907.

Gregor Pikel,

pos. trg. in župan predsednik upr. odbora.

Fran Arko,

pos. in dež. poslanec predsednik ravnateljstva.

Leopold Zužek,

c. kr. dež. sod. svetnik pis. ravnatelj.

Jos. Dekleva,

posstnik, načelnik okr. cest. odb. ravnatelj.

Zelo trpežno opeko

kakor strešno, zarezno in navadno, za oboke in zidovje
priporoča v poljubni množini

A. KOB, BOROVNICA.

ANTON ŠARC

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Izdelovanje perila in oprem za neveste.

Prevzema vse vrste perila v izdelovanje po najnižji ceni.

: Inventurna prodaja :

dokler je kaj zaloge po globoko znižanih cenah.

Opuščene vrste **švicarskih pletenin**, perilo za dame,
srajce za gospode, posamni namizni prti in ser-
vieti ter drugi predmeti.

711 56-28

SVETLOLIKALNICA

Ljubljana, Kolodvorske ulice 8.

Svetli lesk ovratnika in manšet da pravo lepoto perilu in trajno trpežnost
napram navadnemu likanju.

Zavod sem si tako uredil, da z največjo pozornostjo ravna s perilom, obleko, blu-
zami, preprogami itd. in morem prevzeti jamstvo. Cene so povsem zmerne.

K številnemu obisku vabi najvljudneje z velespoštovanjem

Anton Šarc.

A. ZAJEC

cementarna na Pešati
p. Dol pri Ljubljani.

Slavnim oestnim odborom in županstvom pri-
poročam **zalogo cementnih cevi** (6, 10, 15, 20, 25 30, 40 cm
svetlobe) za napravo vodotokov, vodovodov itd., miljne in kilome-
trske kamne po jako ugodnih cenah.

Preč. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in
podjetnikom nudimo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakri-

stije, veže, kuhinje **mozaik plošče** v raznih bar-
in hodnike, krasne vah (do 5) in
okusnih vzorcih. Trotoar krog cerkvenega zidu zabranja vlago v cer-
kvah. — Izdelujem tudi raznovrstne stopnice, podboje, oklepe za okna,
krasne križe poljubne velikosti z vdelanim železjem za na pokopališa
iz imitiranega granita in marmorja,

grobne spomenike, okvirje

in korita za živino in drugo cementno blago.

641 18

Ceniki in vzorci na zahtevo.

Najbogatejšo zalogo in najrazno-
2005 52-2 vrstnejšo izbiri
klavirjev in harmonijev ima
Alojzij Kracmer
izdelovalec klavirjev in sodne za-
prisoženi zvedenec
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.

Vedno so v za-
logi preigrani pa
brezhibni klavirji.
Prezajem ubira-
nje in popraviljanje
vseh sistemov.
Glavno zastop-
stvo dvornih firm
L. Bösendorfer na
Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster
v Ljubavi, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri-
meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja
izposojevalnina. — Delna plačila.

744 53-19
ANTON PRESKER
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14
Odlikovan z zlato kolajno v Parizu 1904.

Odlikovan z zlato kolajno in križcem v
Londonu 1903.

se priporoča preč. duhovščini **duhovniške obleke**
izdelovanje vsakovrstne
iz trpeznega in solidnega blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko **izgotovljene obleke.**
svojo zalogo
posebno na havelke v največji izbiri po najnižjih
cenah.
Dobavljajo uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in
preč. duhovščini
JOSIP VIDMAR
v Ljubljani
Pred škofijo šte. 19. — Stari trg šte. 4.
Prešernove ulice šte. 4. 143 53-20
Popravila točno in ceno.

S 1. novembrom odda se na ra-
čun stara, vpeljana 2133 3-3

gostilna
:: na deželi. ::
Naslov pove iz prijaznosti upravništvo.

Pri nakupovanju
= suknenega =
in manufakturnega
blaga =
se opozarja na trdke
HUGO IHL
v Ljubljani
Špitalske ulice šte. 4.
611 08-25
Velika zaloga
suknenih ostankov.

Corso italiano
po Berlitz-evem sistemu, v 6 mesec. Italijansko.
Začetek zopet 1. oktobra.
Mesečna šolnina:
a) za pouk . . . . . K 10.—
b) za konverzacijsko „ 7.—
Prijava od 26. do 30. septembra:
Čevljarski most, Urbančeva hiša
Pod trančo št. 2, II. nadst.
Radi razdelitve učencev se prosi v njih
lastnem interesu, da se pravočasno
prijavijo. 2073 4-4

Izvolite pisati po vzorcu!
Barhenti
in flanele modernih vzorcev, platno,
damasti, namizni prtji, brisače, srajce,
kakor tudi vse plateno in bombaže-
vinasto blago, modno blago za obleko
za dame in gospode, zajamčeno dobro,
2082 priporoča 13-3
V. J. Havliček
izvozna trdka lanenega in modnega
blaga v Podébradech.

Perlro.
Frankkova
Perl-rž
pridatek in namestek za kavo
dobiva se povsod!
2141 5 2

Zahtevajte brezplačno dopisilitev mojega ilust
cenika z nad 1000 slikami. —
Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame
nazaj za popolni znesek.
Slika 1/2 nav. velikosti. 611 28

St. 365
srebrna dam-
ska remont. gl. 3-50
St. 322
srebrna moška
remont. 3-50
St. 337.
srebrna s sidro
15 kamnov
dvojni plašč 6-50
St. 341, srebrna s sidro
dvojniplašč 15 kam-
nov, posebno
močna 7-9-50
Anton Kiffmann,
največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine.
Izvoz v vse dežele. **Maribor L. 5., stajersko.**

Lepa stanovanja
z 1, 2 ali 3 sobami s pripadki v novo zgra-
jenih hišah na Selu pri Ljubljani blizu elek-
trične postaje se oddajo v najem takoj
ali za pozneje. 1899
Več se poizve pri E. Predoviču, Am-
brožev trg.
Učenca
sprejme takoj trgovina meša-
nega blaga v Cerknici. 2133 3-3
Naslov pove upravništvo „Slovenca“.
Pekarija
v novo zgrajeni hiši na Selu, občina Moste,
blizu nove kemične tovarne se takoj odda.
Več se poizve pri E. Predoviču, Am-
brožev trg št. 7. 1900

Pozor!
Proda se iz proste roke 2144 2-2
vodna
moč
okoli 100 konjskih sil blizu
Kranja po jako ugodni ceni.
Naslov pove upravništvo „Slovenca“.
3 letno pismeno jam-
stvo! Brez konk-
rence v kakovosti! **5 kron!**

Prva švicarska
sistem Roskopf pa-
tent remont. ura s
sidro z masivnim
solidnim antima-
gnetičkim kolezjem
na sidro, pristno
emaliranim kazališčem
(ne papirnato) z var-
stveno plombo za-
varovano pristno ni-
kelastim okovom,
šani-pokrovom čez
kolesje, 36 ur idoča
(ne samo 12 ur) z okra-
šenimi in pozlačenimi
kazalci, natančno re-
gulirana, s 3 letnim pi-
smenim jamstvom, ko-
mad K 5.—, 3 komadi
K 14.—, s sekundnim kazalcem K 6.—, 3 kom. K 17.—,
v pristno srebrnem okovu brez sekundnega kazalca
K 10-50, 3 kom. K 28.—, s sekundnim kazalcem
K 13-50, 3 kom. K 38.—.
Zamena dovoljena ali pa se vrne denar brez
odbitka.
Razpošilja po povzetju 1166 20-18
prva tovarna ur **Hanns Konrad**
c. in kr. dvorni založnik
v Mostu (Brux) šte. 1157 (Češko).
Odlikovan s c. kr. avstr. drž. orlom, zlatimi in sre-
brnimi razstavnimi svetinjami. — Ustanovlj. 1887.
Bogato ilustr. ceniki s nad 3000 slikami se na sa-
btevo pošljejo gratis in franco.

Različne
izložbene
omarice
(Auslage)
skoro čisto nove, se oeno prodajo
radi prezidave. Prodajo se tudi ve-
like vežna vrata in k njim spa-
dajoči kameniti okvir. Na prodaj
so pri: 2177 6-3
Fr. Iglič, Mestni trg II.

Trgovina z oblačilnim blagom!
Marija Rovšek,
Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 35
nasproti „Tišlerjeve gostilne“. Največja za-
loga izgotovljenih oblek, zimskih sukenj in havelokov
domačega izdelka. — Velika izber klobukov,
kovčegov, dežnikov, čevljev, perila in raznega
drugega blaga. — Ker dobivam blago naravnost iz
tovarn, mi je mogoče postreči z najboljšim in svežim
blagom po najnižjih cenah. Priporočam se prav toplotno
preč. duhovščini, p. n. občinstvu iz mesta in z dežele,
posebno vsem potnikom, ki odhajate v Ameriko ali
prihajate nazaj. — Predno si nakupite obleko, ogledajte
si mojo zalogo in prepričali se boste, da prodajam
najboljše blago po zelo nizkih cenah brez konkurence.
Z veselo poštovanjem 2519 52-43
Marija Rovšek, trgovka,
Kolodvorske ul. 35, nasproti „Tišlerjeve gostilne“

Paramente
Je mogoče kupiti po ceni in ugodno le di-
rektno pri firmi 0-0
Josip Neškudla
protokolirana veletrgovina in tovarna v
Olomu (Kraljestvo Češko).
Priporoča po zelo nizkih cenah bogato vezene paramente v
vseh barvah in slogih: kazale, plavjale, dalmatike,
vela, nobesa, bandera, zastave, preproge, pre-
grinjale, albe, rokete itd. pod jantvom trošnost
nabavljajo v jantvih dolžinah narjani kelike, elborije,
monstrance, svečnike, lestence itd. s krasno opravo
strogo po cerkvenih predpisih.
Navodila zavoda.
Podpisani zavod nima nobenega zastopnika, ki bi po-
dražil solidno blago za 20%, t. j. za petino protne cene;
radi tega se dobe predmeti potom direktnega naročila v
Olomu (Češka), kator jih ponajajo v svojih cenikih kon-
kurenčne češke in nemške firme.
Ilustrirani ceniki zastoj in franco.
Plačilni pogoji ugodni.
Paramenti se pošiljajo na ogled franco.

Mikuláškova
LIBUŠE
Dobiva se v lekarnah, drožerijah in
parfumerijah. Cena 25 kr.
Novo zboljšani, zakonito zajamčeni nedo-
1403 (10-6) sežni zobni creme.
Gesto in zadača vsakega zavednega
Slovana bodi uporaba tega domačega
izdelka:
V Ljubljani
trgovina
- Vaso Petričič -
(tudi na debelo).

Več pomočnikov
in učencev
za **kleparsko obrt** sprejme Franc
Lončar, kleparski mojster, Sp. Šiška, št. 66.
2168 3-3
Vedno je nelepa in **Vedno**
nadležna **DEBELOST**
English Breakfast Tea sveži iz-
redno zdrav in prijetno diši.
Edino pristen z ljubjevo prevezo iz
Einhorn-lekarne v Welsu
1 zavoj 3 K, dvojni zavoj 5 K 50 v, poskušnja
1 K 50 v, pošto posebej. 2062 6-3

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani
kupuje proti gotovini
hrastove dle
I laško colo debele in od 5 col
naprej široke, ter plačuje iste po
14 vinarjev I laško colo, po-
stavljene franko Ljubljana državni
kolodvor Šiška. 2157
Kupuje tudi hrastove
hlode in frize.

Fotografični zavod
Julij Müller
ustanovljen v letu 1870
uljudno naznanja svo-
jim cenj. odjemalcem,
da ostane do 1. nov. za
nove posnetke radi prez-
idave in razširjenja, za-
prt; pač pa se spreje-
majo poznejša in druga
naročila v poslopju
„Hotela Lloyd“ na-
sproti „Hotel Uniona“.
1754 10

Prva domača slovenska pivovarna

Ustanovljena leta 1854.

G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12

Štev. telefona 210.

3469 150-38

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izbrane

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Ohranitev zdravega želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno napravljeno, tek zbujačoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Rose balsam sa želodec iz lekarne B. FRAGNERJA v PRAGI.

SVARILLO!

Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-JA v PRAGI
c. in kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogei Nerudove ul. 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.
Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K.
Proti vpošiljavi K 1:50 se pošlje mala steklenica in za K 2:80 velika steklenica, za K 4:70 2 veliki steklenici, za K 8 — 4 velike steklenice, za K 22 — 14 velikih steklenic poštne prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske. V Ljubljani se dobiva pri g. lekarnih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschiäger, J. Mayr. 2172

Vajenca

sprejemem takoj! 2156 3—3

Rog Berthold fotografični zavod
v Ljubljani Sodnijske ulice št. 11.

1830 Naprodaj sta 12—12

2 križeva pota 2

eden 95 cm visok velja 65 gld.,
drugi 150 cm " " 200 "

pri Franca Tomanu, pozlatarju in podobarju
v Ljubljani, Valvazorjev trg 1.

Lepa krava

švicarske pasme, ki je imela tri teleta, je za 380 K na prodaj pri 2167 3—3

Jakobu Škerlu
Žužemberk.

Ustanovljeno 1862. Telefon šte. 584

RUDOLF GEBURTH

c. kr. dvor. mašinst

DUNAJ (WIEN), VII., KAISERSTRASSE 71
na vogalu Burggasse.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč
za vsako porabo od navadne do najfinije in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emailirane.

Okrogle peči za regulirati od 15 K višje.
Sušilnice, plinovne peči, kamini.
Železne peči s pečnicami za 2 ali 3 sobe.
Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Patent-vložki
za glinaste peči.

1881 18—5

SVETILKE

steklenina,
:porcelan-:
svo blago,
zrcala,
podobe
v največji izbori
Alojzij Pauschin
LJUBLJANA
Wolfve ulice št. 6.
Steklarska dela

Izurjene šivilje za slamnike

za trajno, dobro plačano delo sprejme tovarna za damske slamnike Siegfried Ornstein, Dunaj 6, Theobaldgasse šte. 13. 2183 6—3

Pozor gg. dijaki!

V brivnici

Kopitarjeve ul. 1, Ljubljana
nasproti Katoliški tiskarni
imajo dijaki
vsak dan razun sobote in nedelje
znižano ceno.

2088 3—3

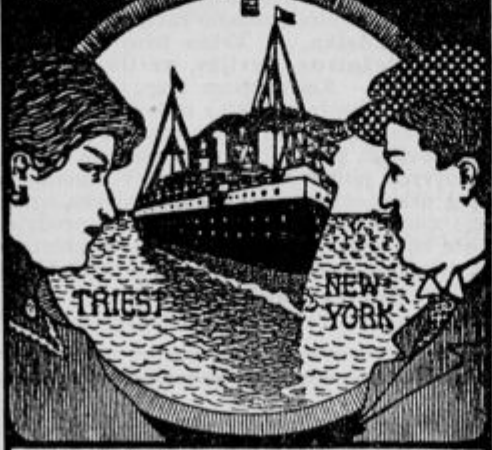
2 spretna krojaška pomočnika

sprejme takoj v trajno delo

A. Pretnar 2072 3—3

krojaški majster, Jesenice-Fužine, Gorenj.

AUSTRO-AMERICANA

TRIEST NEW YORK

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neslajvo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmeletza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Šteherstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Lepo stanovanje

v solčni legi, obstoječe iz 4 sob, kuhinje, jedilne shrambe in kabineta ter uporabo perilnice in delom vrta, se odda takoj ali pa za november na Dunajski cesti številka 60. 2086 5—3

Postavno zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznivo

Edino pristen je
Thierryjev balzam
z zeleno znamko „redovnica“.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo
proti vsem se tako starih ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.— se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. — Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naročila se naslavlja na:
Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Brošura s tisoč originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh velikih lekarnah in medicinskih drogerijah. 86 59—

20 izvežbanih dobrih zidarjev

se sprejme takoj v delo, katero traja do zime, proti dogovorjeni dobri plači.

Oglaš naj se v Predovičevem selu, občina Moste pri Ljubljani.

Fran Pregelj,
stavbenik.

2045 8

Odklikovana

Prva kranjska tovarna za glasovirje
Hilserjeve ul. 5 Ljubljana blizu Gradišča
Rudolfa A. Warbinek

priporoča
svoje izborne
za vsa pod-
neba solidno
zgrajene pis-
nine, glasov-
virje in har-
monije tudi
samostojne
proti gotovini
plačilu na
obroke ali v
najem.

Največja tovarna v južni Avstriji. — Poroštvo 6 let. — Izvoz v vse dežele. — Popravila in vgrajevanje se izvrše najtočneje in računajo najceneje.

Ugodna prilika!

Prodaj hišo z dobro idočo gostilno in lepim vrtom prav blizu Ljubljane, ali pa jo dam tudi v najem.

Davorin Raznožnik
Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 149.
2147 3—2

Učenec,

ki je dovršil vsaj dve srednji šoli, sprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom pri

M. Rant v Kranju.

2181 3—2

Pri slovenski družini na Dunaju se sprejme en gospod 2087 3—3

dijak

v stanovanje. P. V. IV. okraj, Johann Straussgasse šte. 43. II. nadstropje, Thür 9 Dunaj.

Več spretnih stavbnih ključarjev in mizarjev

sprejme v stalno delo proti dobri plači trdka 2184 3—2

G. Tönnies,
stavbno podjetje v Ljubljani.

Steckenpferd-liliskomlečno milo

Bergmanna & Co. Draždan in Tešin n. L.

je in ostane glasom vsak dan došlih pri-
znalnic naj uspešnejše vseh medicinal-
nih mil proti mazuljem kakor tudi v dosegu
in ohranitev nežne, mehke kože in rožnate
polti. — Dobiva se po 80 vin. komad v vseh
lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah
mila in brivnicah. 434 50—29

!Stojte! Ne smatrajte Jedilno mast

iz
Ceres (kokosovih orehov)

za najboljšo? „Ceres“ mast ni le naj-
finejša in najčistejša, ampak tudi naj-
cenejša in najizdatnejša mast, kar jih
poznam.

Le poskusite!
Ne boste se kesali!

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica:
K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2 :

priporoča promese na Tiske srečke za žrebanje 1. oktobra à K 7—
glavni dobitok K 180.1000

sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge do 4 1/2 %
dne vzdiga po 4 1/2 %.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond:
K 200.000.

Prva in največja zaloga na Kranjskem FRAN SZANTNER

v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 4

dobavlja kot znano **najboljše čevlje.**

Pri naročilih zadostuje pred. številka.

Zunanja naročila proti povzetju.

Ceniki brezplačno in poštains proste.

Nepriležni izdelki se zamenjajo.

Pred. šte. 381. Umje za vočenje s
močnimi podplati K 9-50.
Pred. šte. 361. Boxcalf s angleškimi
podplati K 12-50.

„Chick“.
Pred. šte. 690. Irhovina s živanimi
podplati K 6-—.
Pred. šte. 720. leti iz lakovine K 6-30.

„Moderno“.
Pred. šte. 747. Cheorette s živanimi
podplati K 9-—.
Pred. šte. 745. Glasgow Chevet s
močnimi podplati K 11-—.

Pred. šte. 553. Sabakid K. 10-50
567. Boxcalf K 12-—
610. Lakovina K 12-—
(1323 19)

Pozor! na tvrdko: lekarna pri orlu, Ljubljana.

Priporoča naslednja preizkušena domača zdravila:

Dunajske kapljice za olajšanje bolečin v želodcu in trebuhu po 20 vin., 6 kom. 1 K.

Posrebrene odvajalne kroglice za čiščenje čreves in krvi po 70 vin., 6 kom. K 3 60.

Železnate kroglice, prevlečene s čokolado, za tvoritev krvi in ojačenje po 1 K 50 v.

Kina železnato vino izbrano po svoji kemični sestavi, za tvoritev krvi pri

Ojačeni balzam 1 steklenica 60 vin., 6 steklenic 3 K.

Prašek proti kašlju in sok po 1 K. **Sladkorčki** proti kataru po 1 K 50 vin.

Cvet proti trganju (fluid) za masažo, lajša boleti K 1. 2140 5-3

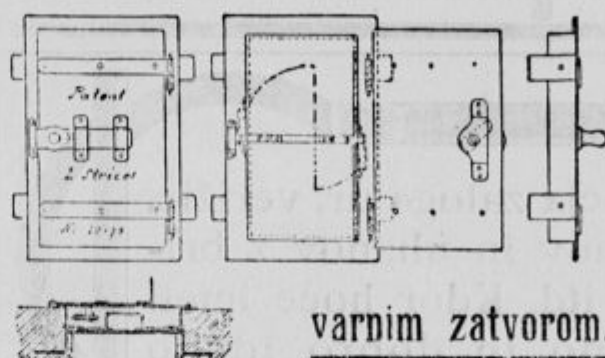
Na vsa vprašanja se odgovori brezplačno. Dopolnilna pošiljatev po povzetju. Dobiva se le v

Lekarni „pri zlatem orlu“, Ljubljana.

Med **Cevljarsko** in **Židovsko ulico** (Jurčičev trg). Obstoja že nad 300 let.

Edini lastnik **M. Ph. Mardetschlager**, kemik.

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posest- nike in hišne upravitelje!!

Proti sjam in prahu popolnoma varno
zaprt dimnik, kjer je tudi **vsaka**
nevarnost po ognju izklju-
čena, omogočujočo samo

patentna dimniška dvojnata

vrata s trojnatim proti ognju

varnim zatvorom.

(C. kr. avstr. patent šte. 20.175 od
1. junija 1906.)

Konstrukcijo teh dimniških vrat, ki se lahko daje vstaviti v novih ali pa že v
starih poslopih, so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno priznali tem dimni-
škim vratom prednost pred vsemi drugimi. — Pojasnila daje

1505 7-2

L Stricel, dimnikarski mojster.

Patentna vrata se dobivajo v železninskih trgovinah gg. **Golob**, Wol-
fove ulice. **Golob**, Mestni trg. **Nagy**, Vodnikov trg. **Sušnik**, Zaloška cesta. **Stu-**
pica, Marije Terezije cesta in Križevniški trg. **Schneider-Verovšek**, Dunajska
cesta — Naročila sprejema tudi **L. Stricel**.

Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po pat. zakonu.

Svetovna razstava St. Louis 1904. Najvišja odlika „GRAND PRIX“.

Zahtevajte le:

529 2

z varstv. znamko
GLOBUS
v rdečem pasu

GLOBUS
čistilni izveček

ker se
ponujajo mnoga ponarejenja.

Edini izdelovatelj: **Fritz Schulz ml. Akcijska družba, Lipsko.**

Štev. 204/pr.

Razpis.

Na kirurški oddelku deželne bolnice v Ljubljani je izpraznjena

služba asistenta,

s katero je zvezana letna plača 1600 K, 20 % draginjska doklada od te-
meljne plače ter pravica do 4 petletnic po 200 K.

Asistent ne sme biti oženjen in mora na vsak način stanovati v
bolnici, kjer bo imel eno sobo s prosto kurjavo in svečavo.

Prosilci za to službo, **ki se za zdaj odda le provizorično**,
morajo biti doktorji vsega zdravilstva ter imajo dokazati, da so v kirur-
giji izveščani.

S krstnim listom, z diplomom o doktoratu, z izpričevali o doznanjem
zdravniškem poslovanju in specialni strokovni vsposobljenosti ter z do-
kazili v znanju slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisanju oprem-
ljene prošnje je predložiti do

2185 3-2

20. oktobra 1907. l.

podpisanemu deželnemu odboru.

Deželni odbor kranjski,
Ljubljana, 20. septembra 1907.

Na noge!

Na noge!

Na noge!

**Nekaj novega za
prešičerejce!**

Jako fina 1946 9

**krma za pitanje
prašičev**

se dobi v vrečah po 50 kg à 9-50 K pri

Pavlu Sedeju,
valjčni mlin

Javornik, Gorenjsko.

Pozor!

Največja zaloga nagrobnih spomenikov

katere imam v zalogi iz vseh vrst marmorjev, umetno izdelane;
ravnotako so v zalogi

nagrobniki okviri.

Preč. duhovščini in slav. občinstvu se priporočam za vsa
umetna cerkvena in stavbinska dela po zmernih cenah.

Nagrobne spomenike prodajam radi preselitve obrti po
zelo nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

Ignacij Čamernik

kamnosek, Komenskega ulice 26 v Ljubljani.

Pozor!

Ustanovljena
l. 1888.

Tovarna pečij.

založnik zveze ces.
kralj.

ALOJZIJ VEČAJ

LJUBLJANA. — Trnovo, Opekarska cesta, Volčki stradan šte. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom, častiti duhovščini in sl. občinstvu svojo ve-
liko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih
do najpriprostejših

prstenih pečij

1181 26-10

različnih vzorcev kakor: renaissance, barok, gotske, secesion itd., kakor tudi šte-
dilatne in krušne pečij lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v
svoji stroki popolnoma izveščan. Ceniki na zahtevo brezplačno in franco.

Ustanovljena
l. 1888.

avstrijskih državnih
uradnikov.

ALOJZIJ VEČAJ

1181 26-10

Trgovci z vinom!

Ob priliki naročil ne pozabite na domačo tvrdko

Bratje Lučič-Roki ::

Vis (Lissa) Dalmacija

ki ima v zalogi **viška vina** ter jih pošilja v svojih sodih
najbolj sloveča na drobno in debelo počenši
od 30 litrov naprej, po zmernih cenah, ne boječ se nikake kon-
kurence. — **viški opolnbelo vino**

Naš poznani
radi svoje dobrote in izbornosti ne potrebuje nobenega pri-
poročila, ker se priporočata sama, torej trgovci, požurite se!

Odjemalcem na debelo dajemo popust. —
Vzorke na zahtevo brezplačno. — Za prist-
nost naših vin jamčimo. —

Predstave se vršijo
v delavnikih od 5.
do 9. ure popoldne,
ob nedeljah in praz-
nikih od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3.
do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

:: Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“ ::

Danes v soboto nov spored.

2124

Vsak četrtek in
soboto od 3. do
6. ure popoldne
predstava za
dijake po zni-
žani ceni. ::

Ustanovljeno l. 1842.

Slikarja napisov
Stavb. in pohištvena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönfeldovih
barv v tubah za akadem. slikarje.

Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in kompotir: Telefon 154. Delavnica:
Miklošičeva cesta št. 6 Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno l. 1842.

Zaloga čopčev za pleskarje, sil-
karje in zidarje, štedilnega mazila
za hrastove pode, karbolina itd.

Priporočava se tudi sl. občinstva za vsa
v najino stroko spadajoče delo v mestu
in na deželi kot priznane rečno in fino
po najnižjih cenah.

765 52-20

Največja zaloga ur, verižic,
prstanov in uhanov z bri-
ljanti itd. Kdor hoče imeti
trpežno in dobro idočo
uro naj kupi samo znamko
„Union“.

2084 b

FR. ČUDEN

urar in trgovec
v Ljubljani, Prešernove ulice.

Ceniki zastoj in poštne prosto.

Banka za zavarovanje na življenje a. d. v Gothi.

Doslej sklenjena zavarovanja . . M 1645,000.000
„ izplačane zavarov. vsote . . „ 486,000.000
„ dovoljene dividende . . . „ 236,000.000

Prav majhni upravni stroški. Visoki preostanki se razdele nepri-
krajšano zavarovancem.

Nezapravljivo že v naprej.

Neizpodbitno svetovna polica po dveh letih.

Svojim članom naznanjamo, da smo vsled prostov oljnega odstopa
g. Fr. Terdine izpraznjeno zastopstvo v Ljubljani poverili tvrdki

Mihael Kastner.

Imetelji tvrdke so radevolje pripravljeni posredovati pri zavarovanju
in dajati pojasnila.

Gotha, 1. septembra 1907.

2075 3-3

Banka za zavarovanje na življenje a. d. v Gothi.

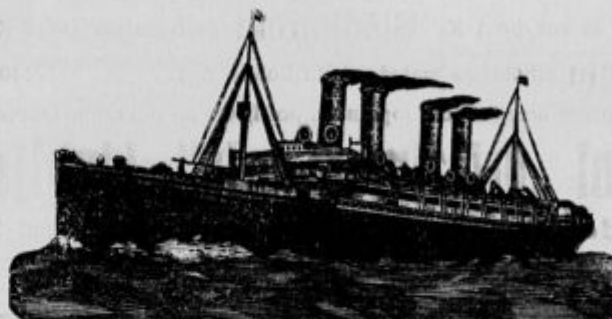
Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

iz

Bremena

New-York

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gorl nave-
denega parobrodne družva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
leznic dobite v Ljubljani edino-le pri

2518 52-44

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se ti-
kajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ari-
ona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:
Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Ne kupite nobene ure

dokler niste prejeli mojega velikega cenika

niel. Roskopf uro . . .	gl. 1-50
z dvojnimi pokrovom . .	3-4
z 3 sreb.	4-5
plask. jeklene ure . . .	3-50
prave Roskopf-patent . .	3-50
prave „Omega“	9-50
srebr. oklepne verižice .	1-1
14karatne zlate ure . . .	8-50
14karatne zlate verižice .	10-1
14karatni zlati prstan . .	2-1
stenske ure 70 cm . . .	3-50
z bitjem liki zvon . . .	5-1
z godbo	6-1
s kukavico	2-50
kuhinjske ure	2-50
budilke	1-20
budilke ponoči svetleče .	1-60
z dvojnimi zvonce . . .	1-50
budilke z bitjem in . .	2-50
zvonenjem liki zvon . .	2-50

Triletno pisarno jamstvo za neprimerno denar nazaj.
Razpošilja po povzetju urar, zapriščeni sodni cenilec
Maks Böhmel, Dunaj, VI. Margarethenstr. 21
(v lastni hiši). Zadržite moj cenik
z 1000 slikami zastoj in poštne prosto 788 52-7

Zalužnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,
cilindre in čepice
v najnovejših taconah in v velikih izberah
priporoča 112 52-28

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Seb. Unterhuber

v Ljubljani, Dunajska cesta 73
nasproti topničarski vojašnici

Ustanovljeno 1870.

lastnik **Fr. Benque**

Ustanovljeno 1870.

tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna cementnih izdelkov in umetnih kamnov,
podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov

Telefon št. 237.

priporoča se

Telefon št. 237.

v izvršitev vseh kamnoseških del in umetnega kamenja (v različnih imitacijah) kakor: posamezne dele za
fasade, balkone; grobne spomenike itd.; stopnice po naročilu narejene z železno sestavo: cementne oevi
(rore) z vloženo žično pletenino za napravo vodotokov itd.; plošče iz cementa (Metallique), preproste in z raznimi vzorci za
tlak po cerkvah, hišah, hodnikih, kuhinjah, trotoarjih itd. — Prevzete betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta.
Portlandcement in Romancement iz Weissenbacha — Proračuni zastoj in poštne prosto. 1179 30-9

C. kr. oblastveno potrjeno 20 104 77
učilišče za krojno risanje
Franja Jesih
Ljubljana, Starl trg št. 28.

● Dobi se tudi kraj po životni meri. ●

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 ————— registrovana zadruga z omejenim poroštvom ————— Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure **po 4 ³/₄ 0** to je. daje za 200 kron
9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. ————— Najsigurnejša prilika za štedenje!

1949 52-1

Kanonik **A. Kalan** l. r., predsednik.

Kanonik **J. Sušnik** l. r., podpredsednik.

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

== priporoča svoje **izborna pivo.** — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). ==
Zaloga Spodnja Siška (telefon št 187).

== Pošiljatve na dom sprejema restavracija „Narodnega Doma“ g. Kržišnik (Telefon št 82.) ==

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni **6** dni
izvrstna prilika za potovanje je in ostane
z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
„**Amerika**“ 24.000 ton
„**Kaiserin Augusta-Victoria**“ 25.000 ton
toraj še enkrat večji
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami
Pojasnila daje zastopnik:
Ljubljana **Fr. Seunig,**
Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki **ponedeljek, torek in četrtek** v tednu.

Naprave za električno luč in gonilno moč

za občine, tovarne, gradove, mline itd.

Proračuni za naprave v vsakem obsegu se radevolje izdeljujejo.

Tehniški in elektrotehniški biro
Louis Patz & Co. Dunaj
860 26-10 VII.12., Kirchengasse 43.

1780 20-7
FRAN ŠEVČIK
puškar v Ljubljani,
Židovske ulice 7.
Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih, najbolj fino narjenih **pušk**, posebno lahke trocevke in puške za šibre z jeklenimi cevi (Böhlerstahl). Tudi velika zaloga samokresov, lovskih potrebščin in nabojev po najnižji ceni. — Popravki se izvršujejo točno, zanesljivo in ceno. **Ceniki na zahtevo zastonj.**

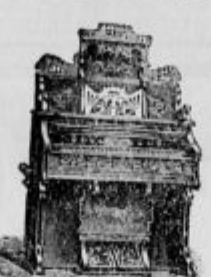

Franco Keber
urar in trgovec z zlatino in srebrnino
Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.
Zahtevajte veliki najnovejši cenik, ki ga vsak dan razpošiljam brezplačno in poštne prosto.

Odlikovan z zlatim zašluznim križcem s krono. C. kr. priv. prva češka Ustanovljeno 1869. 3-5 letno jamstvo.

orgelj in harmonijev

tovarna J. Tuček-a, Kutnahora, Češko
gradi in dobavlja:
orglje vseh velikosti, sistemov in slogov
harmonije sistema na pihala (Cottage-orglje)
piano in pianino najmoderneje konstrukcije.
Nizke cene. Tudi na obroke.
Od ustanovitve je bilo izgotovljenih 6000 instrumentov.
Ilustrovani prospekti o orglah, harmonijah in pianih zastonj in franko. 912 26-22

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“
se priporoča prečastiti **duhovščini** in cerkvenim **predstojništvom** kakor p. n. občinstvu za prevzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega **umetnega steklarstva in slikanja na steklo**
za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.
Zaloga kakor velika izber steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 1731 52-11
Marisi in proračuni na zahtevo zastonj.
Spričevala mnogih dovršenih del se na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Registiran vzorec. Bajna iluzija! Oblastveno varovano.

1974 Najlepši kras božičnega drevesca 15-1

ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano **briljantno angel zvonilo za božično drevo št. 1**
popolnoma iz kovine s 6 pozlač. angelci 30 cm vis. Garantira se za funkcijoniranje.
Prilži se lahko takoj na največje ali najmanjše drevo s preprostim navajenjem. Postavljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno zvonilo. Postavljeno na toplo peč funkcijonira tudi brez prižganih sveč.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo, nanje pritrjeni izboljšani jekleni bečki pa udarjajo na troje zvoncev in blago zvončeno, srebrnočisto zvonjenje zadoni, mrlado in staro prestavljajoč v božično blaženost. Kos stane s kartonom in navodilom vred K 150.

3 kosi	K 4-25	9 kosov	K 12-
4 "	" 5-50	12 "	" 15-
6 kosov	" 8-	24 "	" 29-
36 kosov	K 43-50		
50 "	" 58-		
100 "	" 112-		

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično drevesce, izvršeno vzelegantno in posebno fino ponikljano, s sukanimi stebriči za zvonce in tremi prekrasno zarezanimi srebr. lametastimi rožami, ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno odsevajo, kos s kart. in navodilom vred K 2-

3 kosi	K 5-50	9 kosov	K 15-50
4 "	" 7-25	12 "	" 20-25
6 kosov	" 10-50	24 "	" 39-50
36 kosov	K 57-50		
50 "	" 77-50		
100 "	" 150-		

Najnovejši
stekl. nakit za božično drevesce
12 kos. sortiranih, skrbno zaviti v kartonu, po velikosti in izvršitvi po K -40, -60, -70, -80, 1-1, 1-20, 1-50, 2-1, 6 kos. kartonu, po velikosti in izvršitvi po K -75, -90, 1-1, 1-20. Lameta, angelčki lasei, srebrni ali zlati, kuvert K -10, žica za orehe 100 kosov K -20, verižice iz steklenih kroglic, 1 in pol do 2 metra dolge, po velikosti kroglic K -90, -95, 1-20, 1-40. Srečico 24 kosov v kartonu K -50, večje 15 kosov v kartonu K -58, držalci za sveče, tucat K -50.

Prosimo zahtevajte katalog.
Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do 30. nov. pisмено nasenkrš naroči za božično nagrado alarmno budilko št. 4343 s po neč svetločim se kazalnikom in pa kolezar za 1. 1908. Pošilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravnije se naroči na odrežku poštne nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročitvi opomni, ali naj se pošlje blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsak-mu naročitelju, da nakroči, čim le mogoče, blago že pred 15. decembrom, ker pošta po 15. decembru zaradi hudoga navala ne more dostavljati tako hitro, kakor ob navadnem času. Naslavljajte naročbe zatorej pravočasno na naslov:
tvornica ur v Mostu ces. in kralj. dvorni dobavitelj v Mostu
JAN KONRAD St. 1940 na Českem
Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam go takoj pošljim zastonj in poštne prosto.

Št. 7223. Denarnica iz enega kosa, svetlorjava, safian mnogo prostora za drobiž, 4 predeli, notranja zapora na vzmet, nikel, nastava zunanja zapora 9 cm dolgotosti, 6 cm širokosti K 150.
Št. 7202. Cena dolga denarnica iz enega kosa, močnega, gladkega usnja zgrunena, in zaklopci iz govedine, 4 predeli in vizitje, 3 rapore, 9 cm dol. 6 cm šir. K 135.
Dolgie denarnice po K 185, 2-10, 2-80, 3-10, 3-50, 3-80, 4 20 in višje

OSREDNJA BANKA

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.

ČESKIH HRANILNIC

Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22.
(Ustredni banka českyoh spořitelén)

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4 1/2 % in 1/2 %, upravne pristojbine. **Financiranje javnih podjetij.** Emisija lastnih 4 %, bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Del. kap. 7.000.000—
Telegrami: „Sporobanka“.
Demoniranje kavcij in vadij raznih vrst.
Eskont menjic samo denarnih zavodov.
Bankovne informacije in svete brezplačno.

Telefon št. 12017.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela
v komisijsko zalogo:

**Valvasor, Johann Weichard Freiherr von: Die
Ehre des Herzogthums Krain.** Laibach-Nürnberg
1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74).
Rudolfswerth 1877 - 79.

**Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov
po K 80 —.**

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po
znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Lan-
des Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen
Müntz etc. Von der Crainerisch-Slavontschen Sprache, wie
auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen,
Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani
836. K 12 —.

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und
andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten
und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkten, Schlös-
sern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20 —.

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen
Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der
Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-Ge-
schichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oester-
reichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8 —.

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnitev
nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860.
2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5 —,
vez v 1/2 usnje K 10 —.

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5.
XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena,
broš. K 16 —, v 1/2 usnjatih vezavah K 22 —.

**Verhovec, I. Professor, Die wohlöbl. landesfürstl. Haupt-
stadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Ver-
gangenheit.** Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom
J. 1745. — 213 strani. K 2'50. Izorno kulturno-zgodovinsko
delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pi-
sateljevi.

**Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih poko-
pališčih.** Ljubljana 1901. 23 strani, K —'60.

**Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien
des Laibacher Stadtarchivs.** Laibach 1899. — 33 strani. K —'60.
— Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante
Schule zu Reifnitz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani.
K —'60.

Sohumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain.
I. Band. 777—1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana
cena. K 2'50.

— II. Band. 1200—1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana
cena. K 2'50.

**Sohumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen,
Quellen, Urkunden und Regesten.** I. Band. Laibach 1882/3.
VIII + 338 strani. Znižana cena K 2'50.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 2'50.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.
I. knjiga (I. 501—800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8 —.

— II. knjiga (I. 801—1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10 —.

Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega,
etc. Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12 —,
vezano K 22 —.

**Mitterrutzner-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na
Tirolskem.** 1880. — K —'60.

Radios, Maria Theresia und das Land Krain 1740—1780. — 1881.
K 1'40.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2'—, eleg. vez K 3'—.
II. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob
Volgi. K 1'20, eleg. vez. K 2'20.

III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 2'40, eleg. vez. K 3'40.

IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3'—,
eleg. vez. K 4'20.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 3'80, eleg.
vez. K 5'—.

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani.
K 2'—, eleg. vezan K 3'20.

Šašel, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljub-
ljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2'—.

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajalniške prostore zelo raz-
širila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima po-
sebnost knjige slovenskega knjigotrštva, dalje učne knjige za vse šole, kakor
tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v
knjigotrštvo nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem
antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na raz-
polago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na
zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam doj-
dejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Najkrajša in najcenejša vožnja Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“,
„Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri
vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo
med Antwerpenom in New Yorkom, so snažnost,
izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po
novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb,
za vsakega potnika eminentnega pomena, in
traja vožnja 7 dni.

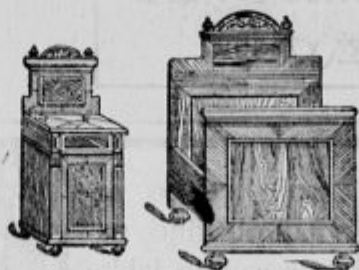
Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na
mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je
izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od juž-
nega kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“. 320 1/2 30

FILIP LAZAR,

mizarski mojster, Jesenice, Gorenjsko

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo

veliko zalogo

hišne oprave

iz mehkega in trdega lesa, vsakovrstnih stolov, miz,
madracev in žimnic. — V zalogi imam veliko izbero

frst (mrtvaški trug)

od najpreprosteje do najfinejše in pa po najnižjih cenah
brez konkurence!

832 11

Stavbeno, umotno in konstruk-
cijsko ključavničarstvo.

Hidraulične vidre in sesalke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.

LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v te stroke spa-
dajočih predmetov: žilone omrežje na stroj, obhajline mize, ograje na mirodvorn
obsejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strele-
vode, železna okna, železne stole itd.

Specijaliteti: valjčni kastori in solnčne plakte po najnovejšem sistemu s samodvigalnimi
operami brez vijakov.

1509 52—59

Na prodaj je lepo arondirano

posestvo na Stočji

tik Kroke na Gorenjskem. Posstvo obstoji iz njiv,
travnikov in dobro zaraščenih gozdov, redi se lahko
6—7 glav goveje živine. Poslopja so v dobrem stanu.
Kupnina 10.000 kron se lahko plača v obrokih.

Natančnejša pojasnila daje lastnik

2148 3—3

Florijan Pretnar

Lg. Dobrava št. 1, p. Podnart, Gorenjsko.